

Kungl. generaltullstyrelsen har också vid tidigare tillfälle haft anledning till tulltjänsteman meddela »en allvarlig erinran ej mindre därom, att ersättning för tulltjänstemans åtgärd i tjänsten icke må påföras trafikant, med mindre författningarna sådant otvetydigt medgiva». (Befälhavaren å danska ångf. Guldborgs klagomål hos styrelsen beträffande en honom d. 8/11. 1904 av t. f. uppsyningsmannen i Husum påförd räkning. Notiser från tullverket n:o 7 1905.)

Kungl. generaltullstyrelsen har även i skrivelse av den 24 sept. 1906 framhållit, att »expedition, för vilken särskild ersättning utgår, må ej under någon omständighet få karaktären att vara trafikant påtvingad», och i en annan skrivelse av den 19 augusti 1909, att »ingen tjänståtgärd må erhålla ens skenet av att vara tillkommen i syfte att bereda tjänsteman i tullverket inkomst på trafikens bekostnad», instruktioner, som passa mindre väl ihop med förut relaterade förhållanden.

Det vore därför av behovet påkallat, att generaltullstyrelsen icke blott utfärdade bestämmelser och förhållningsorder, när så är behöfligt, utan även ginge i författning tillse, att givna föreskrifter efterföljdes. Detta skulle giva trafikanten ett ökat förtroende för ämbetsverket och spara honom många klagomål och skrivelser.

Till vad förut framhållits kunna säkerligen läggas åtskilliga flera fall. Ett par ytterligare beträffande klareringen på tullkammaren i Stockholm kan kanske vara lämpligt anföra.

Det har vid upprepade tillfällen hänt, att, ehuru utklarering av fartyg i god tid före tjänstetidens utgång begärts (t. o. m. 2 timmar före) och vederbörliga handlingar även samtidigt blivit avlämnade, expeditionen icke blivit fullgjord förrän kort efter expeditiontidens slut, och övertid ersättning har då uttagits. Den tjänstförrättande tjänstemannen har säkerligen vid sådana fall haft flera fartyg att samtidigt klarera och har väl med sannolikhet även expedierat dem i den ordning, de blivit till honom för klarering anmälda. Det bör väl i alla fall förutsättas, om det är rätt att utkräva övertid ersättning, då denna blir utan trafikantens förskyllan åsamkad, en sak, som sporteltaxan bör närmare precisera.

Ett annat fall är vid samtidig in- och utklarering av fartyg på sön- och helgdag. Vid den reguljära passagerartrafiken på Finland har det vid upprepade tillfällen förekommit, att fartygen inkommit utan gods, och att de samma dag åter avgått tomma. Det bör ju under sådana förhållanden vara ett lätt och sammanhängande arbete, som tjänstemannen på tullkammaren har att utföra vid här nämnd klarering. Icke desto mindre uttages därför särskilt för in- och särskilt för utklarering med kr. 9 för varje, och då det särskilt under denna höst förekommit ända till tre båtar på en gång i Sveabolagets Finlandstrafik, som sålunda samtidigt blivit in- och utklarade, har det givit tjänstemannen en liten nått sportel på kr. 54 för en kort stunds enkelt arbete, vilket väl knappast får anses tillbörligt.

Tullbevakningsinspektionens tjänstemän hava samtidigt uttagit för inklarering enligt ackord, så det är väl också tvivel underkastat,

om tullkammarens tjänsteman, åtminstone för den inkommande resan, varit berättigad att för sin del uttaga full ersättning enligt sporteltaxans mom. 15 b.

Stockholm den 28 december 1914.

G. SÖDERLUND.

Tjänsteman i akt.-bol. Nyman & Schultz.

Bil. 2.

Promemoria.

Till belysande av hur fartygen betungas med höga tullbevakningskostnader utan att detta kan anses av nöden för tillgodoseende av statens rätt och intressen har man fäst vår uppmärksamhet på följande färska exempel.

Ångaren Magne avgick härifrån den 19 november till London via Kalmar, medförande 85 säckar tomma trådrullar, som måst lastas på däck. Till trots av varans jämförelsevis ringa värde och den omständigheten, att godsets beskaffenhet ej bör ha frestat någon till olovligt tillgrepp, dekreterade tullbevakningsinspektionen i Stockholm, att en tullvaktmästare skulle medfölja fartyget till Kalmar. Detta kostade fartyget 131 kronor.

Det torde icke kunna förnekas, att denna avgift, som uppgick till 75 procent av hela frakten till England, var fullkomligt meningslös, dels emedan fartygets befälhavare genom tecknande av konossement trätt i ansvar för varan, dels också med hänsyn till dennas beskaffenhet.

Då för övrigt sådant sker under en tid, då det offentligen klagas över bristen på tullvaktmästare, en brist så kännbar, att trafikanternas klagomål måste anses hava det största berättigande, förtjänar saken framhållas och beaktas, så att liknande fall ej må behöva upprepas.

Reexportfrågan och därmed sammanhängande bevakningskostnader har blivit omsorgsfullt belyst i en skrivelse, som på sin tid ingivits till Konungen och nu väntar på sitt avgörande. I denna skrivelse framhålla ett större antal av landets exportfirmor, vilka begagna sig av restitutionsrätt för utländska, inom landet bearbetade varor, hurusom staten, då tull en gång blivit erlagd för råvaran, ej löper någon risk för den händelse något av varan skulle förkomma, och hurusom därför endast själva identifieringen av den reexporterade varan bör vara av intresse ur statens synpunkt. Att under sådana förhållanden behandla varorna, som om staten ej fått sin tribut, måste anses olämpligt och menligt för såväl sjöfarten som industrien.

Särskilt betungande visar sig denna bevakning för ångare, som lasta trämassa, emballerad med juteväv, för vilken tullen skall restitueras. Då trämassan inlastats under tullverkets kontroll och befälhavaren lämnat kvitto, borde givetvis ingen vidare bevakning från tullverkets sida vara behövlig.

En avsevärd lättnad i dessa synnerligen betungande bevakningskostnader vore säkerligen möjlig att åvägabringa utan något intrång på statens rättigheter och intressen, om tullstadgan bragtes mera i överensstämmelse med sjölagens föreskrifter i vad som rör fartygsbefälhavares ansvar, vilka böra innebära tillfredsställande garantier för fartyg och frakt. Enligt vårt förmenande borde fartygsbefälhavare ej blott äga rättighet utan också vara skyldig tillkalla tullbevakning, endast då han anser sådan erforderlig för bestridande av det ansvar, lagen lägger på honom. Vi anse för övrigt, att de brister, som bringa sjöfartens och tullens intressen i konflikt, i stort sett mest hava sin rot i det gamla nedärvda misstroendet från den senares sida, en känsla, som numera ej torde äga något berättigande.

Bil. 3.

Beträffande punkt 10 ber jag få göra följande reservation eller uttalande.

Expeditionsfristen för transitogods var enligt tidigare gällande tullstadga 30 dagar, och anser jag de nu stadgade 20 dagarna vara minimum och en återgång till 30 dagar synnerligen önskvärd. Motivet till den på sin tid företagna inskränkningen i nämnda frist var som ovan anförts det, att kajerna eljest belamras med gods till hinder för sjöfarten, och inser jag till fullo, att kajer och varuskjul ej böra på så sätt av trafikanter få avgiftsfritt utnyttjas till skada för den allmänna trafiken.

Jag anser därför, att transitoavgiften bör erläggas först 30 dagar efter godsets ankomst, men att staden bör äga rätt att genom hamnuppbördskontoret utdebitera platshyra för allt såväl transito- som nederlags- och förtullningsgods, sedan 10 dagar förflutit efter lossningen, samt att denna avgift bör utgå *efter det utrymme*, varan tager.

En reform i denna riktning borde utan svårighet kunna genomföras, så att ändring vinnes i de nu rådande, abderitiska förhållandena. Som det nu är, debiteras magasinshyran av tullkammaren, evad godset intagits i varuskjul eller ej, och är avgiften densamma, om exempelvis 1,000 kg. upptaga en kvarts kvadratmeter eller 10 kvadratmeter, såsom skillnaden i skrymme kan vara mellan sådana artiklar som t. ex. tunga metallvaror och glödlampor. Sedan avgiften nu debiterats efter tjugonde dagen, får godset ligga i tre månader för samma betalning. Om det däremot stadgades, att avgiften måste förnyas oftare, exempelvis var tionde dag som ovan föreslagits, skulle ett sådant system otvivelaktigt föranleda trafikanterna att mera påskynda godsets avhämtning.

Då denna fråga behandlas, skulle jag emellertid vilja föreslå, att samma grunder, som tillämpas i med svenska hamnar konkurrerande utländska hamnstäder, t. ex. Köpenhamn, även bleve gällande här, ty därest vi betungas med strängare bestämmelser och kännbarare pålagor än våra grannar, måste detta inverka skadligt särskilt på den svenska transitohandeln och sjöfarten.

JAC. SVENSSON.

38. Skrivelse från svensk skeppsrederiförening för segelfartyg.

Till 1914 års tullkommission.

Svensk skeppsrederiförening för segelfartyg, som av kommissionen satts i tillfälle att tillkännagiva sina önskemål angående tullverkets omorganisation, anhåller härmed vördsamt få för kommissionen framlägga sina synpunkter. På grund av mellankommande hinder har föreningen ej inom den av kommissionen för yttrandes insändande utsatta tiden kunnat inhämta sina medlemmars uppfattning i de olika frågorna, men uttrycker förhoppningen, att denna, då den nu föreligger, icke skall komma för sent för att kunna behandlas av kommissionen.

1. Frågan om förhållandet i allmänhet mellan generaltullstyrelsen och den trafikerande allmänheten, särskilt i vad denna beröres av sättet för ärendenas handläggning inom styrelsen.

Tullstyrelsens tid bör icke upptagas med avgörandet av alla möjliga småfrågor, ty härpå måste de viktiga ärendena även med den allra bästa vilja från styrelsens sida på längden bliva lidande. Beslutanderätten i de förra bör överlämnas till resp. lokaltullförvaltningar. Ur trafikens synpunkt är detta högeligen att förorda, ty därigenom kan mycken tidsutdräkt med ty åtföljande obehag av alla slag undvikas.

Fruktan för att en dylik decentralisation skulle kunna få för den trafikerande allmänheten menliga följder på grund av tilläpande av olika principer vid olika tullförvaltningar torde vara helt och hållet obefogad, praktiskt sett. Några principfrågor i vanlig mening komma nämligen icke att på detta sätt avgöras av lokalförvaltningarna. Det blir i regeln endast konkreta fall, i vilka vanligt sunt förnuft utan vidare faller det enda möjliga utslaget. Dessutom måste givetvis klagorätt hos tullstyrelsen förbehållas trafiken.

2. Frågan om lekmanrepresentation inom styrelsen (tullfullmäktige).

Det skall villigt och tacksamt erkännas, att generaltullstyrelsen på senare tiden i rätt stor utsträckning bortlagt den gamla, rent byråkratiska synen på sin uppgift med ty åtföljande för den trafikerande allmänheten, handel, industri och sjöfart dyrbar och besvärlig samt

mången gång rent olidlig tidsutdräkt och omgång samt oförståelse för eller negligerande av det praktiska livets behov och rättmätiga krav.

God vilja och förmåga att sätta sig in i dessa och låta dem komma till sin rätt har man vid nog så många tillfällen kunnat förmärka, och de för trafiken förmånliga följderna härav hava icke utblivit.

Men härmed är icke allt vunnet. Ofta nog föreligga inför styrelsen frågor av för handel, industri och sjöfart djupt ingripande betydelse, vilka icke kunna snabbt och lyckligt lösas annat än med antitande av den verkliga merkantila, industriella o. s. v. fackkunskapen.

Denna kunskap kan visserligen vid behov tagas så att säga utifrån, men odisputabelt är det ur alla synpunkter sett ofantligt mycket bättre, att densamma, på förhand organiserad, utan tidsutdräkt står till styrelsens förfogande.

Vi tillåta oss därför på det livligaste förorda tillsättandet vid generaltullstyrelsens sida av en lekmanrepresentation, rådgivande eller delaktig i besluten och bestående av representanter för handel, industri och sjöfart.

I detta sammanhang anse vi oss böra beröra en fråga, som, vanligtvis förbisedd, de facto dock är av ganska eller mycket stor betydelse, frågan om tullstyrelsens rekrytering.

Styrelsen bör eller rent ut sagt måste för att den och därmed tullverket i dess helhet skall kunna fungera på ett sätt, som trafiken har rätt att fordra, i största möjliga omfattning rekryteras inom verket, av personer, som därstädes passerat graderna och sålunda äga grundlig kännedom om det invecklade maskineriets detaljer samt av egen surt förvärvad erfarenhet veta, huru detsamma skall fås att fungera med minsta möjliga friktion.

Att särskild hänsyn toges till juridiska examina och meriter vid tillsättandet av andra poster inom styrelsen än kanslibyråchefens och sekreterarens, anse vi därför varken lyckligt eller lämpligt.

Erfarenheterna från skilda områden av den svenska statsförvaltningen, bl. a. beträffande juridikens supremati, böra icke jäva varken denna vår åsikt eller vårt påstående här ovan.

Här är dessutom att märka, att medvetandet om att den unge e. o. kammarskrivaren en gång kunde komma att sitta såsom chef för icke blott tullbehandlings- utan även revisions- och kameralbyrå skulle komma att verka i utomordentligt hög grad uppräckande på tjänstemannakåren av högre grad i dess helhet.

Självfallet vore det synnerligen önskvärt, att styrelsens tjänstemän tid efter annan sattes i tillfälle att deltaga i arbetet vid lokalförvaltningarna. Detta skulle ju lämpligen kunna ske genom semesterförordnande, tillfälligt tjänstebyte eller attachering.

I fråga om tjänstebyte torde det böra påpekas, att lokalförvaltningarnas män givetvis skulle ha stor nytta av att då och då få en inblick i styrelsens arbete, på samma gång som styrelsens ovan berörda rekrytering skulle i hög grad underlättas genom personlig kännedom om aspiranternas kvalifikationer.

Vad här föreslås är intet nytt utan blott ett upptagande under något olika former av den synnerligen förmånlig befunna cirkulationen mellan generalstaben och arméns truppförband.

4. *Frågan om vinnande av största möjliga likformighet i tullbehandling.*

Likformighet i tullbehandlingen vid de olika förvaltningarna, som f. n. nog lämnar ett och annat övrigt att önska, är givetvis en synnerligen önskvärd och viktig sak för näringslivet.

De sedan några år anordnade utbildningskurserna för blivande tulltjänstemän, i vilka dessa bibringas kunskap om tullbehandlingsprinciper ävensom grundläggande varukänedom, äro ju endels ett steg mot vinnandet av sådan likformighet. Ett annat är utsändandet av rundskrivelser angående hos tullstyrelsen eller Kungl. Maj:t avgjorda tullbehandlingsfrågor. Men dessa steg måste, om målet skall kunna nås, följas av flera, inrättandet av tullbehandlingskurser även för äldre tjänstemän och tillsättandet av resande tullbehandlingsinspektörer.

5. *Frågan om tulltjänstemäns av högre grad utbildning, särskilt i tulltekniskt hänseende.*

De i svaret vid punkt 4 omnämnda kurserna för äldre tjänstemän måste anses vara absolut nödvändiga för personalens av högre grad utbildning i tulltekniskt hänseende. Och för att dessa kurser fullt skola kunna fylla sitt ändamål, bör tillfälle beredas tjänstemännen att deltaga i desamma inte bara en utan flera gånger. Detta på grund av teknikens oerhört snabba utveckling inom alla industriens grenar och den massa av nya, skiftande och till sin verkliga beskaffenhet ofta nog synnerligen svårbestämbara fabrikat, som snart sagt dagligen komma i marknaden och därmed under tullmännens ögon och bedömande.

Vidare är det högeligen önskvärdt, att vid de större lokalförvaltningarna, där tjänsten måste uppdelas i olika grenar, cirkulation mellan dessa äger rum i största möjliga utsträckning, så att praktiskt taget alla tjänstemän få åtminstone hjälplig varukänedom och kännedom om en tullkammares skötsel samt de, som bäst passa för tullbehandlingsarbetet, få tillfälle att företrädesvis ägna sig däråt.

På tal om tullmännens utbildning och därmed sammanhängande kompetens förtjänar påpekas, att det vore både lämpligt och nyttigt, att dessa, som ju hava så mycket att göra med näringslivet, också sattes i tillfälle att förvärva någon kunskap om handels-, industriens och sjöfartens levnadsvillkor och arbetsmetoder. Obekantskapen med dessa har föranlett många både överträdelse- och underlåtenhetssynder från tullmännens sida till både obehag och men för trafiken.

6. *Frågan om tulltjänstemäns av lägre grad kompetens och utbildning.*

Det vore synnerligen önskvärt, att vid tjänstemännens av lägre grad utbildning lades mera vikt än nu. Denna utbildning kunde bäst ske genom anordnandet av kurser vid lämpliga tullkamrar, därvid icke blott skulle meddelas författningskunskap utan även särskild omsorg ägnas åt uppövädet av deltagarnas omdömesförmåga och förmåga att handla på eget ansvar.

För närvarande är även inom förmansgraderna icke så sällan både den ena och den andra till finnandes i otillräcklig grad, ett förhållande, som vi dock ingalunda lägga kåren till last.

På den grund, som vid besagda kurser lagts, bör sedan genom resp. lokalchefers försorg byggas vidare.

Om betydelsen av att inom tullverket äga en tjänstemannakår av lägre grad, som har både teoretiska kunskaper och praktisk omdömesförmåga, lära meningarna inom trafiken icke vara delade.

7. *Frågan om användning av kvinnlig arbetskraft för kontorsgöromål.*

För närvarande användas i stor utsträckning yngre tjänstemän av högre grad till utskrivande av skrivelser, kopior och avskrifter, prickning, förande av förteckningar och andra rent mekaniska kontorsgöromål, vilka icke kräva någon som helst särskild utbildning eller kompetens utan blott ordningssinne, läslig handstil och kunskap om de fyra enkla räknesätten.

Detta är ett flagrant fall av användande av överkvalificerad alltför dyrbar arbetskraft, en farlig historia för ett verk, som tid efter annan *måste* komma med stundom ganska dryga anslagskrav.

Här är därför anlitande av den mindre kvalificerade billigare kvinnliga arbetskraften starkt att förorda.

Detta utnyttjande av personalens av högre grad arbete har för övrigt en sida eller rättare avigsida, som icke får förbises. Det ger anledning till antagandet av en mängd e. o. tjänstemän, som måste vänta oskäligt länge på befordran till ordinarie, och för vilka utsikterna till ytterligare befordran te sig synnerligen mörka. Att ett dylikt förhållande måste verka i hög grad deprimerande på intresse, arbetslust och arbetskraft, torde vara allom klart.

Dessa stärkas och främjas heller ingalunda under de år, den unge tjänstemannen efter genomgången utbildningskurs måste gå som skrivbiträde utan användning för sina kunskaper och icke så sällan praktiskt taget utan möjlighet att förkovra dem.

8. *Frågan om möjlig indragning av tjänster vid lokalförvaltningen samt kust- och gränsbevakningen.*

Någon indragning av tjänster av vare sig högre eller lägre grad vid lokalförvaltningarna torde med hänsyn till arbetets behöriga fortgång icke vara tillrådig.

Däremot hålla vi före, att med införandet av moderna arbetsmetoder någon ökning under närmaste tiden av antalet förstagsgradstjänster av högre grad, kammarskrivartjänsterna, icke torde bliva behöfvlig.

Vad beträffar kontrollörstjänsterna få vi såsom vår bestämda åsikt framhålla, att en ökning av dessas antal är önskvärd. Detta i trafikens välförstådda intresse. Ty därigenom ökas befordringsmöjligheterna, och med ökade sådana inom ett verk följer förmånen av bättre rekrytering, livligare intresse för tjänsten samt skarpare tävlan personalen emellan. Och ur intresset och konkurrens utkristalliseras en arbetsprestation, som står i direkt och fullständig proportion till möjligheterna i fråga. Ju bättre de senare, desto bättre den förra, men ock, ju sämre de senare, desto sämre den förra.

Vad vi här ovan sagt är ett faktum, som icke rubbas varken av talet om plikt och tjänstemannaansvar eller av bestämmelserna i något tjänstgöringsreglemente.

Det har också i allt större utsträckning beaktats av privata arbetsgivare, som förstå sin sak och inse betydelsen av besjälade arbetet, och det synes vara på tiden, att även staten såsom arbetsgivare fullt beaktar detsamma.

Följderna av ett motsatt förhållande har under gångna tider kommit till synes på ett sätt, som trafiken sannerligen icke haft anledning att rosa.

I fråga om vaktmästar- och uppsyningsmansgraderna förorda vi en undersökning av tjänstgöringsförhållandena inom desamma. Skulle det därvid, som vi ha anledning antaga, visa sig, att vaktmästarnas och uppsyningsmännens tjänstgöring pr dygn på sina håll är orimligt lång, böra nya tjänster inrättas till sådant antal, att tjänstgöringstiden blir normal, ty varken staten eller trafiken är väl betjänad med en tröttkörd bevakningspersonal.

En ökning av uppsyningsmanstjänsternas antal är för övrigt önskvärd av samma orsak, som ovan anförts i fråga om kontrollörstjänsterna.

Vi tillåta oss här ytterligare motivera vårt yrkande på en förbättrad ställning för tullmännen genom att understryka det vanligen förbisedda men dock enligt vårt förmenande ofrånkomliga faktum, att ett förstklassigt arbete av personalen är en nödvändig förutsättning för att tullverket skall kunna fullt ut fylla sin egenartade och viktiga uppgift. Å ena sidan den okugglige, obeveklige skatteindrivarens, å den andra den förstående och humane trafikförmedlarens. I fråga om kustbevakningen fordra vi en undersökning angående dess lämpliga placering ur bevaknings- och trafiksynpunkt. För närvarande torde placeringen icke vara den bästa, exempelvis med för mycket folk i sydöstra Skåne och för litet i Göteborgs norra skärgård.

Tullstationernas läge ur trafiksynpunkt bör även enligt vårt förmenande undersökas.

Skulle någon av eller båda dessa frågor upptagas av kommittén, anhålla vi att bliva underrättade därom, samt att tillfälle mätte be-

redas oss att få i detalj framlägga segelfartens synpunkter och önskemål i ena eller andra eller båda fallen.

9. *Frågan om lämpligheten av tullförvaltningarnas i rikets tre största städer nuvarande organisation på flera avdelningar utan genomfört gemensamt chefskap.*

Med hänvisning till vad vid punkt 1 sagts få vi på det livligaste förorda bibehållandet eller tillsättandet i Göteborg, Malmö och Stockholm av tulldirektörer såsom en synnerligen lämplig instans mellan generaltullstyrelsen och lokalförvaltningsavdelningarna på de stora platserna, där meningsskiljaktigheter med trafikanterna enligt sakens natur oftast måste förekomma.

10. *Lokalfrågor; och i sammanhang därmed frågan om förkortning av den tid, som gods må bötesfritt kvarligga i packhus.*

Tullverkets lokaler för förvaring av gods böra vara så inrättade, att de tillstädja snabbaste möjliga lastning och lossning samt kräva minsta möjliga bevakningspersonal. De övriga så, att de möjliggöra en snabb expedition och dessutom i görligaste mån bereda de däri tjänstgörande tillbörlig bekvämlighet och trevnad. Denna senare fordran motiveras av det faktum, som väl icke lär kunna varken bortresoneras eller ändras, att i dylika lokaler går arbetet — till den trafikrande allmänhetens fromma — fortare och bättre än i lokaler, om vilka motsatsen med fog kan sägas.

12. *Sportelfrågan.*

Sportelsystemet inom tullverket kan icke gärna avskaffas, om man icke skall ställa rent orimliga fordringar på verkets personal.

Ty ett slopande av systemet i fråga betyder bl. a., att denna personal skall vara tillreds att när som helst under nattens lopp verkställa in- och utklarering, invisitera fartyg och å dem företaga nödiga kontroll- och bevakningsåtgärder samt efter dagens icke så sällan ganska ansträngande tjänstgöring under natten bestrida erforderlig bevakning å fartyg och gods. Allt utan ersättning. Ty staten lär icke kunna förmås att i något av dessa fall betala tullmännens arbete.

Den nu gällande sporteltaxan kan i stort sett icke rättvisligen sägas vara betungande för sjöfarten.

För den mindre segel- och motorfarten bör dock stadgas billigare visitations- och klareringsavgifter, varjämte tiden för kostnadsfri visitation, klarering och bevakning lämpligen kan utsträckas. Den sistnämnda bör under alla förhållanden omfatta den ordinarie arbetstiden i resp. hamnar.

Vidare böra sportelbestämmelserna göras så klara och utförliga, att en likformig tillämpning av dem i möjligaste mån tryggas.

Denna tillämpning lämnar för närvarande en hel del övrigt att önska.

13. *Frågor om bevakningskostnader och avstängda bevakningsområden.*

Det är en gammal god regel, att rederiet betalar för fartyget och köpmannen för lasten. Tillämpad på bevakningskostnaderna betyder den, att ersättningen för bevakning av lasten vid dess intagande eller utlossning betalas av avlastare eller mottagare.

Det har sagts, att det skulle vålla tullmyndigheterna en massa extra besvär att uttaga ifrågavarande bevakningskostnader av köpmannen, men erfarenheten har visat, att så ingalunda behöver vara fallet. Särskilt om saken tages praktiskt.

Vi få därför på det livligaste förorda, att kostnaderna för bevakning, som vid lastning och lossning åsättes fartyg och under pågående lastning och lossning vara, som skall inlastas i eller lossats ur fartyget, d. v. s. bevakning, anordnad för lastens skull, direkt debiteras avlastare eller mottagare.

För närvarande håller sig ju tullverket för samtliga bevakningskostnader i regeln till befälhavaren, vilket oftast eller åtminstone ofta har till följd, att rederiet får betala dem båda i första och i sista hand. Detta är både orättvist och betungande för sjöfarten.

Synnerligen betungande äro de bevakningskostnader, som blivit en följd av den norrländska dimensionslagen. På dessa tillåta vi oss särskilt fästa kommitterades uppmärksamhet.

Avstängda bevakningsområden kunna ur sjöfartens synpunkt förordas under förutsättning av att de icke hindra hamntrafiken.

14. *Frågan om modernare arbetsmetoder.*

För närvarande hushållar man i tullverket knappast med vare sig tid eller arbetskraft. Vi få därför tillstyrka en grundlig reformering av de nuvarande arbetsmetoderna och införandet av fullt moderna, d. v. s. i möjligaste mån tids- och arbetsbesparande sådana.

Så t. ex. bör blåkopiering användas vid utskrivning av packhusattesterna; därigenom reduceras arbetet med dem till hälften, och å dem skrivas endast varans huvudbenämning och statistiska nummer t. ex. »snickararbeten 258 B, bomullsvävnad 514, tågvirke 440 och koppartråd 915» i stället för som nu resp. »snickararb. esn. ej bel. m. massa av furu ej snid. mål.; bomsvävn. esn. likart. 100—250 gr. und. 60 tr. enfärg.; tågvirke av veget. spånämne, ej boml., und. 5 mm. 17—35 gr. tvåtråd. obl. ofärg.; och koppartråd överdr. m. a. esn. isolermassa i fören. m. spånämne arm. m. minst 7 järntr. av öv. 1,5 mm. trådtjl».

Framhållas bör visserligen, att de flesta rubriker äro kortare än ovanstående, men i genomsnitt göras de, mycket lågt räknat, fyra

gänger så långa som behövt är. Och deras antal pr år måste be-tecknas med ett sju-siffrigt tal, vars första siffra förvisso icke är en etta. Vad det vid sådant förhållande betyder att med anlåtande av ovanstående metoder reducera arbetet med dem till en åttandedel, är ju icke svårt att inse.

Väl att märka är, att denna reduktion kan ske, utan att stats-verkets rätt och säkerhet därigenom i minsta mån riskeras.

Vidare bör maskinskrivning införas vid lokalförvaltningarna, med undantag av de minsta. För närvarande skrivs alla skrivelser, av-skrifter och kopior för hand.

Över huvud taget bör den grundsatsen strängt genomföras, att icke ett ord, icke en siffra skrives och intet arbete utföres utöver vad som nödvändigt är för säkerställandet av statsverkets rätt och tillgodoseendet av trafikens rättmätiga krav.

17. Andra förekommande frågor.

Tullstadgan § 5, mom. 2.

Begreppet tullplats bör utvidgas till att omfatta *alla* platser, där bevakning finnes under befäl av kustuppsyningsman eller tjänsteman av lika eller högre grad.

Härigenom skulle i många fall väsentliga lättnader beredas sjö-farten, utan att statsverkets säkerhet i ringaste mån riskerades.

Av samma skäl bör i § 6 uppankrings- och ilandgångsrätt med-givas å platser, där kustvakt utövar bevakning, och i § 14 vederbörande tullförvaltning berättigas att medgiva lättnader i paragrafens bestä-melser.

Skulle dessa våra yrkanden vinna kommitténs beaktande, anhålla vi att få i detalj återkomma till dem.

Göteborg den 12 maj 1915.

För svensk skeppsrederiförening för segelfartyg:

A. SVENSON.

Fritz Schéel.

39. Skrivelse från Stockholms speditörsförening.

Till 1914 års tullkommission.

Den nyligen bildade *Stockholms speditörsförening* anhåller härmed få avgiva yttrande med anledning av de uti kommissionens cirkulär-skrivelse av den 19 november 1914 angivna frågor rörande önskemål i avseende å tullverkets tillämnade omorganisation.

Föreningen vill därvid förutskicka, att föreningen i det stora hela fullständigt ansluter sig till de synpunkter och önskemål, som angivas i Stockholms handelskammarens yttrande i ärendet. Endast där föreningen hyser en från Stockholms handelskammarens ståndpunkt skiljaktig uppfattning, finnes detta här nedan anmärkt.

2. *Frågan om lekmannarepresentation inom styrelsen (tullfullmäktige).*

Enligt föreningens åsikt förefinnes stort behov av en dylik representation inom styrelsen av med praktiska värv förtrogna män, i likhet med järnvägs- och telegraftullmäktige. Vid val av fullmäktige bör tillses, att handelsns, industriens och sjöfartens intressen bliva företrädna genom verkligt sakkunniga personer.

4. *Frågan om vinnande av största möjliga likformighet i tullbehandling.*

Föreningen instämmer i de av Stockholms handelskammare gjorda uttalanden i denna punkt men önskar tillika giva uttryck för erkännande av de stora framsteg, som redan gjorts i ifrågavarande hänseende.

5. *Frågan om tulltjänstemännens av högre grad utbildning, särskilt i tulltekniskt hänseende.*

Föreningen delar de av handelskammaren framhållna synpunkter i denna fråga utom vad beträffar lämpligheten av arbetets ordnande så, att en eller flera tjänstemän ombesörja tullbehandlingen av allt med samma ångare från utrikes ort anlänt gods.

På förekommen anledning anser sig föreningen även böra betona vikten av att vid upplysningars inhämtande hos konkurrenter till en importör nödig försiktighet och diskretion av vederbörande tulltjänstemän iakttages.

6. *Frågan om tulltjänstemännens av lägre grad kompetens och utbildning.*

Med instämmande i handelskammarens uttalande angående lämpligheten i vissa fall, att tjänstemän av lägre grad få sig anförtrödda enklare tullbehandlingsgöromål, vill föreningen påpeka, att dessa tjänstemän böra erhålla för sådant ändamål nödig utbildning.

7. *Frågan om användning av kvinnlig arbetskraft för kontorsgöromål.*

Föreningen kan ej inse hinder möta mot användande av kvinnlig

arbetskraft i tullverket, särskilt i styrelsen, i överensstämmelse med andra statens verk.

10. *Lokalfrågor; och i sammanhang därmed frågan om förkortning av den tid, som gods må bötesfritt kvarligga i packhus.*

Föreningen instämmer i vad under denna punkt anförts i handelskammarens yttrande utom beträffande inskränkning i nu gällande tid av 20 dagar, varunder gods må bötesfritt kvarligga i packhus.

De missbruk, som med bibehållande av nuvarande bestämmelser kunna uppstå, torde enligt föreningens åsikt bäst avhjälpas därigenom, att resp. kommuner fastställa lämpliga progressiva avgifter för begagnande av packhus och upplag på kajer, att utgå efter viss lämplig tid. Som ovan sagts, bör förkortning ej ske av den för närvarande fastställda tiden av 20 dagar, varunder gods får bötesfritt kvarligga i packhus.

17. *Andra förekommande frågor.*

Föreningen, som tillfullo instämmer i de av handelskammaren under denna punkt uttalade önskemål, vill beträffande ett nyligen inträffat fall, som inneburit en svår kränkning av den materiella rättvisan, hänvisa till bifogade skrivelse från *firman Nordström & Thulin*.

Föreningen instämmer slutligen i den skrivelse, som av åtskilliga speditorsfirmor i Stockholm avlätits till kommissionen rörande tullbehandling i varuägarens eller hans ombuds frånvaro.

Stockholm i mars 1915.

Stockholms speditörsförening.

AD. MOBERG.

L. Killander.

Bilaga.

Grosshandlaren herr E. A. Moberg, Stockholm.

På Eder begäran får jag härmed delgiva Eder följande fakta:

Ångaren »Gunnar» inlastade på sin tid i Antwerpen en stycke-godslast, bland annat ett parti fasonjärn och järnrör, vilka voro destinerade till Stockholm. På sin väg dit, varunder ångaren hade att lossa gods jämväl i andra hamnar, grundstötte ångaren å Falsterbo rev, varest densamma vattenfylldes och lasten, jämväl ifrågavarande järnvaror, skadades.

Emellertid bärgades fartyget och dess skadade last in till Malmö, där fartyg och last efter verkställd laglig besiktning åtskildes och

ångaren intogs i docka för reparation. Jämlikt besiktningsmännens förordnande och med stöd 116 § tullstadgan och 41 & 47 §§ sjölagen ägde omedelbar försäljning av vissa lätt förstörbara varor, såsom frukt och dylikt, rum, varemot annat gods, däribland ifrågavarande järnvaror, vidarebefordrades till destinationsorten Stockholm.

Denna vidarebefordran skedde, då fullbordandet av »Gunnars» reparation skulle draga långt ut på tiden, med särskild, av rederiet bekostad ångbåtslägenhet och helt och hållet för att tjäna resp. lastägares intresse.

I Malmö undergick godset ingen annan behandling än att det besiktigades för utrönande av huruvida det utan fara för ytterligare försämring kunde befordras vidare samt angavs till omedelbar transitoförsändning jämlikt 112 § tullstadgan; däremot angavs detsamma *icke* till förtullning.

Efter framkomsten till Stockholm gjordes framställning om tilllämpning av 10 § tulltaxeförordningen för erhållande av nedsättning i tullavgifter, vilket packhusinspektionen fann lagligen grundat och förordnade vederbörlig tulltjänsteman att övervaka besiktning och värdering av godset, men när alla dessa lagliga formaliteter fullgjorts och ansökan gjordes till konfiskationskontoret, företrätt av herr C. W. Hallström, för verkställande av auktionen, nekade denne att taga befattning därmed under påstående, att dylik framställning skulle gjorts i Malmö, när icke »Gunnar» fullbordat sin resa hit, och vid hänvändelse till generaltullstyrelsen anslöt sig denna till herr Hallströms mening.

Det orimliga inträffade nu, att den omständighet, att godset hitbefordrats med en tidigare lägenhet än om det skulle kvarlegat i Malmö under avvaktan på »Gunnars» reparations fullbordande, skulle beröva vederbörande lastägare rättigheten att åtnjuta lagstadgad tullnedsättning, och konsekvensen skulle bliva, att, om vid ett annat tillfälle ett havererat fartyg införes till en obetydlig liten ort på kusten och är oförmöget att fortsätta resan, lasten ovillkorligen måste därstädes försäljas till stor förlust för vederbörande lastägare och assuradörer och icke *minst för tullverket självt*, då tullbeloppet i dylikt fall utgår efter varans betingade pris.

Vi voro sålunda i det sakläget, att vi måste välja mellan att med erläggande av full tull förfoga över godset i ändamål att undvika magasins- och bevakningskostnader under den tid, ärendet komme att bero på Kungl. Maj:ts prövning, eller att betala sistnämnda kostnader och låta varorna under tiden förbliva i tullverkets vård för att ej giva anledning till den utgången, att myndigheterna kunde finna oss hava genom förfogande över varorna förlorat vår rätt till tullnedsättning. Då nedsättningen, kronor 683:45, icke komme att uppgå till magasinerings- och bevakningskostnaderna, av vilka de förstnämnda enbart uppgingo till mer än 1,000 kronor, försatte oss generaltullstyrelsen uti ett tvångsläge, vari vi naturligtvis valde den billigaste utvägen.

Utgången av våra besvär inför Kungl. Maj:t blev ock, att Kungl. Maj:t gav oss i sak rätt och generaltullstyrelsen och herr Hallström

orätt. Intet hinder fanns för åtnjutande av tullnedsättning efter den i Stockholm gjorda framställningen. *Men* som vi *dämera* förfogat över godset, kunde vi ej komma i åtnjutande av tullnedsättningen.

Vi hade alltså teoretiskt rätt, men praktiskt rätt kunde vi aldrig få. Ty förfogade vi ej över godset, kostade det oss något över 1,000 kronor, och förfogade vi över godset, kostade det oss tullrestitutionen cirka 700 kronor.

Ett dylikt resultat är i sanning upprörande. I själva verket kan det omöjligt vara rättvisans sista ord i frågan, utan måste lagen hava ett medel att även i detta fall skapa en överensstämmelse mellan den teoretiska och praktiska rätten. Förutseende den möjlighet, som nu blivit verklighet, hemställde vi i vår besvärsskrift till Kungl. Maj:t, att, om våra besvär på grund av vårt förfogande över varorna ej skulle bifallas, oss måtte anvisas den utväg, vi hade att vinna vår skada åter, antingen vi borde åvägbringa aktion mot vederbörande tjänsteman eller inleda rättegång mot kronan.

Såsom en sista åtgärd drogo vi därför saken inför justitieombudsmannen men tyvärr med negativt resultat, och förklarade han sig ingenting kunna åtgöra densamma.

Stockholm den 6 mars 1915.

Högaktningsfullt

P. ZETTERLUND.

40. Skrivelse från Södermanlands läns hushållnings-sällskap.

Till 1914 års tullkommission, Skeppsbron 38, Stockholm.

Södermanlands läns hushållningssällskap har äran härmed avgiva begärt yttrande rörande av tullkommissionen uppsatta frågor, dock endast beträffande dem, där någon erfarenhet härstädes föreligger.

1. Handläggningen av ärendena inom kungl. generaltullstyrelsen synes i allmänhet gå långsamt, varför det vore önskligt, att lokalförvaltningarna finge utsträckt handlingsfrihet vid avgörande av mindre viktiga och rent lokala frågor.

2. Högst sannolikt är, att en lekmanrepresentation inom generaltullstyrelsen (genom tullfullmäktige) skulle bli till stort gagn.

4. Det är högeligen önskvärt, att största möjliga likformighet vid tullbehandling av olika slag av varor kommer till stånd.

17. Det vore en avsevärd förbättring, att sportelväsendet i sin helhet avskaffas, och att tjänstgöringstiden i vad beträffar allmänhetens betjäning utsträcker till likhet med statens övriga verk.

Nyköping den 30 december 1914.

För Södermanlands läns hushållningssällskap:

L. REUTERSKIÖLD.

K. A. Högström.

41. Skrivelse från Värmlands läns hushållningssällskap.

Till 1914 års tullkommission.

Med anledning av den av kommissionen till hushållningssällskapet avlåtna skrivelsen av den 19 november 1914 får hushållningssällskapet på det bestämdaste framhålla nödvändigheten av att inom styrelsen (tullfullmäktige) beredes plats för en i praktiska och ekonomiska jordbruksfrågor fullt erfaren lantbrukare, då det synes sällskapet vara av största vikt, att jordbrukets intressen icke vid de mångfaldiga tillfällena, då de mer eller mindre intimt beröras under tullverkets omfattande verksamhet, måtte komma att åsidosättas.

Vad beträffar kommissionens övriga framställningar anser sig sällskapet icke besitta nödig erfarenhet för att däröver kunna göra några uttalanden.

Karlstad den 26 februari 1915.

Värmlands läns kungl. hushållningssällskap.

GERH. DYRSSEN.

Ordförande.

Axel Läftman.

42. Skrivelse från Gävleborgs läns hushållningssällskap.

1914 års tullkommission.

Sedan 1914 års tullkommission, som fått i uppdrag att utarbeta förslag till tullverkets omorganisation, i skrivelse den 19 sistlidne no-

vember anhållit, att förvaltningsutskottet ville avgiva yttrande angående den nuvarande organisationen av tullverket och de önskemål, som med avseende å en tillämnad omorganisation av detsamma kunde göra sig gällande, får förvaltningsutskottet angående vissa i kommissionens skrivelse upptagna frågor göra följande uttalande:

1) Tullkamrarna böra hava större befogenhet än hitintills, så att en del tullärenden, som nu måste avgöras av generaltullstyrelsen, kunde behandlas av resp. tullkammare.

2) En lekmannarepresentation inom styrelsen torde i många avseenden vara önskvärd.

3) — — — — —

4) — — — — —

5) Det skulle otvivelaktigt vara till stor nytta, om tulltjänstemännen hade bättre varukännedom än som nu vanligen är fallet.

6) — — — — —

7) Kvinnlig arbetskraft torde i många fall med fördel kunna användas, då denna ju som regel är billigare.

8) — — — — —

9) — — — — —

10) Nuvarande respittid torde böra kvarstå oförändrad.

11) Packhuskarlsfrågan är ganska viktig, och den obetydliga lilla avgift, som allmänheten möjligen därigenom skulle komma att vidkännas, uppväges ju därav, att kunniga karlar funnos tillgängliga, som togo hand om mottagarnas tullinlagor. Nu inlämnas tullinlagorna i regel av stadsbud, som merendels äro ovana och okunniga, varigenom ärendets behandling väsentligt fördröjes.

12) Sportelfrågan torde väl närmast beröra tulltjänstemännens och tullvaktmästarnas övertidsarbete. Numera utgår denna avgift ungefär med kronor 1:50 per timme till tjänsteman och 75 öre å 1:— krona till vaktmästare. Dessa avgifter hava tidigare varit betydligt högre men kunna i sin nuvarande storlek få anses fullt befogade.

13) Avstängda bevakningsområden skulle nog vara idealiskt men torde praktiskt taget vara utförbart.

14) Modernare anordningar vid de resp. tullkamrarna skulle givetvis vara mycket önskvärda. T. ex. då en person skall tullbehandla en vara, så skola inlagorna inlämnas på *ett* ställe, tullbehandlas på *ett annat*, och, om varan belägges med tull, avgiften betalas på *ännu en annan* plats. Som regel äro dessa platser för det första belägna i olika rum och för det andra i olika våningar. Det skulle vara fördelaktigt, om de omnämnda momenten av tullförfarandet kunde försiggå i ett och samma rum.

15) Då nederlagskredit på tullen beviljas, sker detta genom bankgaranti, vilket är rätt dyrbart, eller också värdesätter tullkammaren den upplagda varan och lämnar på så sätt den avsedda krediten. Det är just det senare fallet, som noga bör utredas, och torde lämpligast ske enligt följande linjer: Då en köpman t. ex. önskar lägga 500 balar kaffe på nederlag, så torde först originalfakturan uppvisas, därefter provtages kaffet, som snarast möjligt undersökes av en tillsatt nämnd av sakkunniga, som lämna ett utlåtande över kaffets kva-

lité och meddelar, huruvida densamma överensstämmer med angivna fakturapriset. Skulle så vara förhållandet, torde lämpligen kaffets värde beräknas efter 75 % av fakturans värde. Om t. ex. för närvarande ett kg. kaffe kostar köpmannen 1:25, så sättes kaffets värde här i Gävle till blott 40 öre per kg., vilket ju är för litet. Flera andra fel vidlåda systemet såsom bland annat, att de olika tullkamrarna i landet icke utgå efter samma princip och priser. Likaså är det ju högst olämpligt, att det är vederbörande tullförvaltare, som personligen står ansvarig för uppkommande tullkrediter. Då värdet av varan överstiger 100 kr., lämnas 3 månaders tullkredit, och då gäller det för tullförvaltaren att icke utlämna och tullbehandla mera av den inlagda varan än att så mycket kvarligger, att det täcker tullavgiften för hela partiet.

16) — — — — —
Gävle den 15 februari 1915.

På Gävleborgs läns hushållningssällskaps förvaltningsutskotts vägnar:

HUGO HAMILTON.

Agathon Westman.

43. Skrivelse från Västernorrlands läns hushållningssällskap.

Till kungl. tullkommissionen.

På grund av oss lämnat bemyndigande få vi härmed i anledning av de olika spörsmål, kommissionen uppställt uti sin skrivelse till Västernorrlands läns hushållningssällskap av den 19 sistlidne november, å dess förvaltningsutskotts vägnar vördsamt göra följande erinringar.

I fråga om ärendenas behandling inom tullstyrelsen synes önskvärt, om tillkallade sakkunniges yttranden intagas i de tvistiga ärendenas handlingar, så att dessa yttranden jämväl vid klagomål må bliva föremål för högre instans' beaktande.

Det framhållna kravet på lekmannainflytande inom tullfullmäktige synes oss vara så beaktansvärt, att vi tillstyrka detsamma.

Någon förkortning av den nu bestämda tid, som gods får bötesfritt kvarligga i packhus, synes oss så mycket mindre böra komma i fråga som, åtminstone vad Västernorrlands läns tullstationer angå, tillräckliga utrymmen finnas.

De städer, som ej ordnat tillräckligt utrymme till möjliggörande av godsets kvarliggande den nu gällande korta tiden, böra ordna denna angelägenhet, så att berörda bötesfria liggetid överallt kan tillämpas.

Beträffande nuvarande sporteltillämpning, som vi anse såväl huan som lämplig, ha vi intet att erinna.

Likaså anse vi, att de tillämpade bevakningskostnader, som nu bruka utgå, äro lämpliga, men böra å andra sidan ej heller höjas.

Till förekommande av undervärdering eller godtycklig värdering av kvarliggande gods vid beviljad nederlagskredit anse vi enhetliga, öfver hela landet tillämpade grunder för värderingen böra tillämpas.

Vi anse vidare en återgång till pristull (värdetull) i stället för nu tillämpad viktull å maskiner vara högeligen önskvärd, emedan de flesta tullstationer sakna medel att kunna kontrollera vikten, då det gäller gods av hög vikt.

I övrigt sakna vi anledning att i vidare mån än genom ovanstående uttalade önskemål yttra oss i detta ärende.

Härnösand den 22 december 1914.

Å Västernorrlands läns kungl. hushållningssällskaps förvaltnings-
utskotts vägnar:

H. RAMSTRÖM. J. O. HÖGBERG. VICTOR KARLSON.

44. Övriga hushållningssällskap

hava ej ingått i realbehandling av frågecirculäret.

45. Svenska lantmännens riksförbund

har lämnat frågecirculäret obesvarat.

46. Skrivelse från handels- och sjöfartsnämnden i Nyköping.

Till 1914 års tullkommission, Stockholm.

Med anledning av Edert cirkulär av den 14 nov. 1914 har handels- och sjöfartsnämnden i Nyköping härmed äran framhålla några önskemål vid tullverkets blivande omorganisation.

Frågan om eventuell utvidgning av den genom generaltullstyrelsens tullbehandlingsbyrå utövade upplysningsverksamheten.

Tillvaron av denna byrå torde bland trafikanterna i landsorten vara föga känd. De, som emellertid begagnat sig av densamma, hava

funnit, att avgifterna för erhållande av upplysningar ställa sig alltför höga. Ett önskemål vore därför, om dessa avgifter kunde nedbringas och beträffande protokollslösen helt borttagas.

Frågan om vinnande av största möjliga likformighet i tullbehandling.

Detta är ju i konkurrenshänseende en ganska viktig fråga. Förbättringar hava under de senaste åren vidtagits i syftemål att åstadkomma största möjliga likformighet i tullbehandlingen, och önskvärd vore, att upplysningsbyråns verksamhet fortfarande inriktas på ytterligare förbättringar i detta avseende.

Lokalfrågor; och i sammanhang därmed frågan om förkortning av den tid, som gods må bötesfritt kvarligga i packhus.

I fråga om den tid, då gods må bötesfritt kvarligga i packhus, torde någon inskränkning i de nu tillåtna 20 dagarna icke äga rum.

Sportelfrågan.

Den lägre tullpersonalens tjänstgöringstid bör ställas mera i överensstämmelse med i hamnen gällande arbetstid. Fartyg böra beredas tillfälle att utan s. k. klarering på övertid få in- och utklareringar verkställda under denna tid. För den tid, som rimligtvis bör komma under det gamla begreppet övertid, kan ersättning utgå enligt en fastställd taxa, som debiteras och uppbäres av tullverket på enahanda sätt som övriga tulluppbörder.

Frågan om pantvärdets bestämmande vid beviljandet av nederlagskredit.

En reform i detta avseende torde vara synnerligen önskvärd. Om pantvärdet bestämdes till 50 % av deklaraionsvärdet i angivningsinlagan och dessutom brandförsäkringshandling deponeras av varuägaren, torde detta vara fullt betryggande för tullverket.

Nyköping den 25 maj 1915.

Å handels- och sjöfartsnämndens vägnar:

CARL CULLBERG.

47. Protokollsutdrag från handels- och sjöfartsnämnden i Oskarshamn.

Utdrag ur protokoll, hållet vid sammanträde i handels- och sjöfartsnämnden i Oskarshamn den 19 december 1914.

§ 2.

Som svar å till handels- och sjöfartsnämnden kommen remiss från 1914 års tullkommission rörande tullverkets omorganisation beslöt nämnden att å de framställda frågorna avgiva följande svar:

Fråga 1. Frågan om förhållandet i allmänhet mellan generaltullstyrelsen och den trafikerande allmänheten, särskilt i vad denna beröres av sättet för ärendenas handläggning inom styrelsen.

Svar 1. Generaltullstyrelsen bör direkt och snarast möjligt svara på ingångna anmärkningar och framställningar.

Fråga 2. Frågan om lekmannarepresentation inom styrelsen (tullfullmäktige).

Svar 2. Minst hälften av styrelsen borde utgöras av praktiserande köpmän inom olika branscher, eventuellt med ökning av antalet ledamöter.

Fråga 3. Frågan om eventuell utvidgning av den genom styrelsens tullbehandlingsbyrå utövade upplysningsverksamheten.

Svar 3. Sammanfaller med frågan 5.

Fråga 4. Frågan om vinnande av största möjliga likformighet i tullbehandling.

Svar 4. Genomförande av likformighet vid förtullning på de olika tullkamrarna måste vara ett absolut villkor, enär under nuvarande förhållanden högst olika taxor tillämpas.

Fråga 5. Frågan om tulltjänstemännens av högre grad utbildning, särskilt i tulltekniskt hänseende.

Svar 5. De tjänstemän av högre grad, som hava direkt befattning med varornas tullbehandling, böra vara särskilt utbildade varukännare.

Fråga 6. — — — — —

Svar 6. — — — — —

Fråga 7. Frågan om användning av kvinnlig arbetskraft för tullverkets kontorsgöromål.

Svar 7. Olämpligt att använda kvinnlig arbetskraft för tullverkets kontorsgöromål.

Fråga 8. Frågan om möjlig indragning av tjänster vid lokal-förvaltningen samt kust- och gränsbevakningen.

Svar 8. I Oskarshamn behöves ökad personal, samma person som sköter varornas tullbehandling sköter även ofta visitation av fartyg. Ibland måste man vänta flera timmar på tullbehandling. Tullförvaltaren i Oskarshamn bör åläggas att anställa minst 6 st. extra vaktmästare, så mycket hellre som dessa ej hava någon avlöning annat än vid tjänstgöringstillfällen.

Fråga 9. — — — — —

Svar 9. — — — — —

Fråga 10. — — — — —

Svar 10. — — — — —

Fråga 11. — — — — —

Svar 11. — — — — —

Fråga 12. Sportelfrågan.

Svar 12. Uttrycktes önskan, att sportlerna skulle i görligaste mån bortfalla särskilt för mindre partier.

Fråga 13. Frågor om bevakningskostnader och avstängda bevakningsområden.

Svar 13. Sådant medgivande finnes förut.

Fråga 14. — — — — —

Svar 14. — — — — —

Fråga 15. Frågan om pantvärdets bestämmande vid beviljandet av nederlagskredit.

Svar 15. Vid tvist emellan tullförvaltningen och varuägaren angående pants värde bör frågan avgöras av den av magistraten enligt § 332 tillsatta besiktningsnämnden.

Fråga 16. Frågor rörande tullverkets befattning med s. k. tullrestitutionsgods.

Svar 16. Vid tullrestitutionsgods bör den vikt, som anges i inkommande faktura, av tullverket tagas för gott. Säljare, köpare och befraktare hava ju alla intresse av att riktiga siffran anges.

Fråga 17. Andra förekommande frågor.

Svar 17. Under tiden $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{10}$ behöver tullkammaren i Oskarshamn vara öppen från kl. 9 till 5. Tullgods måste angivas inom 8

dagar och får kvarligga inalles 20 dagar utan böter, denna tid bör ej förkortas, angivningstiden borde förlängas till 10 dagar, då konossement på transitgods ofta bliva försenade. Bevakningsförfärd bör äga rätt att utan tullförvaltarens hörande utplacera vaktmästare.

§ 3.

Att justera dagens protokoll utsågos hrr Gust. L. Wijkström och Joh. Rühling.

Som ovan

MAURITZ LINDER.

Justerat:

Gust. L. Wijkström. Joh. Rühling.

Rätt utdraget intygar:

Mauritz Linder.

48 Skrivelse från handels- och sjöfartsnämnden i Karlskrona.

Till 1914 års tullkommission.

Med anledning av Edert cirkulär av den 19 sistlidne november får handels- och sjöfartsnämnden rörande följande däri upptagna frågor härmed anföra:

1:) Angående sättet för ärendenas handläggning inom generaltullstyrelsen har nämnden intet att erinra men anser, att en hel del ärenden av mindre betydelse, vilka nu författningsenligt måste hänskjutas till nämnda styrelse, där de på grund av sin natur avgöras tämligen schablonmässigt, böra kunna utan risk för det allmännas rätt och säkerhet handläggas av tullkamrarna, eventuellt med skyldighet för dessa att i de särskilda fallen omedelbart avgiva rapport till styrelsen. Härigenom vunnas för de trafikerande en värdefull tidsbesparing. En revision i nu angivet syfte av bestämmelserna rörande de i tullstadgans sista paragraf omförmälda undantagsfall torde därför vara önskvärd. Likaledes torde den rätt, som i senare tid medgivits tullkamrarna att handlägga frågor om tullfrihet för återinförda svenska varor, även kunna utsträckas till medgivande av tullindring för svenska eller förut införtullade varor, som för reparation blivit sända till utlandet.

2:) En lekmanrepresentation inom styrelsen för ett verk, som uteslutande har förvaltande uppgifter och ej driver affärer, torde knappast vara av behovet påkallad eller motsvara de därmed förenade kostnaderna. Visserligen äro mycket ofta speciella fackkunskaper er-

forderliga för avgörande av tullbehandlingsärenden, men dessa ärenden äro också av så mångskiftande art, att de nödvändiga fackinsiktarna näppeligen kunna förenas inom en till tullstyrelsens biträde förordnad representation av ett begränsat antal industriidkare och köpmän; varföre nämnden anser, att dylika ärenden lämpligast beredas och avgöras på sätt nu sker eller därigenom, att de av styrelsen vid behov remitteras till i varje särskilt fall sakkunniga för upplysnings vinnande.

10:) Nämnden anser, att förkortning av den tid, under vilken gods må bötesfritt kvarligga i tullpackhus, skulle medföra avsevärda olägenheter för importörerna. Bland annat må framhållas, att nu stadgade tid är mycket knapp, när vid förtullningar efter värde den inkomna fakturan ej är tillräckligt specificerad utan måste återsändas till säljaren för ändring. Även förekommer ofta, att vid felsändningar, missuppfattning av ordres etc. köparen måste hava tid till korrespondens med avsändaren, innan han bestämmer sig för att mottaga varan. Icke minst äro dessa förhållanden att beakta vid de synnerligen ofta förekommande fall, då varan spedieras och förtullas å annan tullplats än den, där köparen är bosatt.

Skulle å en eller annan ort packhusutrymmet med nu gällande tid för varors kvarliggande visa sig otillräckligt, bör det tydliga åligga vederbörande att låta utvidga sina packhuslokaler.

11:) Nämnden håller för lämpligast, att, som hittills skett, importörerna äga frihet ordna denna fråga efter respektive orters behov.

15:) Pantvärderna för vanligaste nederlagsartiklarna torde i tvistiga fall lämpligen kunna avgöras av skiljenämnd, sammansatt av representanter för tullverket samt sakkunnige affärsmän, de senare utsedda av handelskammare. Bestämmelserna om pants realisation borde i så fall ändras för att förebygga försäljning till underpris.

17:) Nämnden får framhålla önskvärdheten därav, att vid deponering av tullbelopp vederbörande importör befrias från erläggande av stämpelavgift och lösen för depositionsbeviset (vilket ju i allt har karaktären av ett vanligt tullkvitto), detta så mycket mera, som vanligaste anledningen till att dylik deponering verkställs är den, att importören önskar från tullpackhus utbekomma gods, å vilket på grund av tullformaliteter beträffande fakturor m. m. den slutliga tullattesteringen måste någon tid uppskjutas.

Karlskrona den 20 januari 1915.

På handels- och sjöfartsnämndens vägnar:

AUG. V. MÅNSSON.

49. Skrivelse från handels- och sjöfartsnämnden i Ronneby.

Till 1914 års tullkommission.

Med anledning av kommissionens cirkulär av den 19 sistlidne november får handels- och sjöfartsnämnden rörande följande däri upptagna frågor härmed anföra:

1:o) Beträffande den under detta moment upptagna frågan får nämnden framhålla, att en hel del ärenden av mindre betydelse, vilka enligt nu gällande författningar måste hänskjutas till generaltullstyrelsen, böra utan risk för den trafikerande allmänheten kunna handläggas av vederbörande tullkammare, varigenom tidsbesparing vunnas. Likaledes torde tullkammarens rätt att handlägga frågor om tullfrihet för återinförda svenska varor kunna utsträckas därhän, att tullkammaren lämnades rätt att medgiva tullindring för svenska eller förut införtullade varor, som för reparation blivit sända till utlandet.

2:o) Därest generaltullstyrelsen vid behandling av vissa frågor, som kräva särskilda fackinsikter, skulle behöva inhämta upplysningar från sakkunniga, torde detta lätteligen kunna ske genom ärendenas remitterande till dylika personer, utan att en lekmanrepresentation inrättas.

6:o) Vidkommande tulltjänstemäns av lägre grad kompetens och utbildning torde de nuvarande fordringarna vara för höga; och skulle för antagande av dylika tjänstemän vara tillräckligt fordra avlagd realskoleexamen.

7:o) Nämnden anser lämpligt, att vid tullverket anställdes kvinnliga biträden för rena kontorsgöromål.

10:o) Enär nu stadgade tid, inom vilken gods må bötesfritt kvarligga i tullpackhus, under vissa förhållanden är mycket knappt tilltagen, skulle en inskränkning av denna tid för importörerna medföra stora olägenheter. Bl. a. må här framhållas, att vid felsändningar köparen måste hava tid till att meddela sig med avsändaren, innan han beslutar sig för att mottaga godset, samt att gods ofta spedieras och förtullas å annan plats än den, där köparen är bosatt.

11:o) Importörernas rätt att ordna denna fråga efter respektive orters behov bör bibehållas.

15:o) Värdet å gods, upplagt å nederlag och för vilket tullkredit skall lämnas, torde i tvivelaktiga fall lämpligen kunna beräknas av skiljemän, i vilket fall bestämmelserna om pants realisation för att förebygga försäljning till underpris torde ändras.

17:o) Som det vid deponering av tullbelopp utfärdade depositionsbevis har karaktären av ett vanligt tullkvitto, vore önskligt, att importörerna befriades från erläggande av stämpel och lösen för detta bevis.

Ronneby den 14 juni 1915.

På handels- och sjöfartsnämndens vägnar:

ALBERT BERGMAN.

50. Skrivelse från handels- och sjöfartsnämnden i Ystad.

Till 1914 års tullkommission.

Med anledning av erhållen cirkulärskrivelse av den 19 sistlidne november, varigenom för näringslivets olika grenar representativa sammanslutningar satts i tillfälle att fästa kommissionens uppmärksamhet å befintliga brister i tullverkets nuvarande organisation ävensom att giva kommissionen tillkänna de önskemål, som från handels-, industriens, sjöfartens och jordbrukets sida göra sig gällande i avseende å verkets tillämnade omorganisation, får handels- och sjöfartsnämnden i Ystad härigenom äran anföra följande, därvid nämnden använt samma nummerbeteckning som i cirkulärskrivelsen beträffande de särskilda frågorna.

1. Enligt § 10 i instruktionen för generaltullstyrelsen äro till tullbehandlings- och upplysningsärenden hänförliga ärenden, som angå tvister mellan godsägare och tullmyndighet angående varors tullbehandling. I sammanhang härmed står bestämmelsen i tullstadgan § 26, att, då tullförvaltningsföreståndare och varuägare äro av olika mening om den tullbestämmelse, som bör tillämpas å angiven vara, frågan därom skall genom tullförvaltningens försorg hänskjutas till generaltullstyrelsens prövning. Då det visat sig, att avgörandet i dylika frågor stundom dragit långt ut på tiden, vilket givetvis lätt kan vålla vederbörande trafikant obehag och skada, anser nämnden skyndsammare behandling av ärenden av nu ifrågavarande slag böra uppställas som önskemål.

2. Till 7 § i instruktionen för generaltullstyrelsen torde lämpligen böra göras ett tillägg av innehåll, att styrelsen äger att för andra än tekniska ändamål anlita biträde av sakkunniga inom handeln, industrien och sjöfarten, samt att förslag å sådana sakkunniga årligen bör uppgöras av handels- och sjöfartsnämnden i Stockholm, utan att generaltullstyrelsen bör vara bunden vid förslaget.

3. Upplysningsverksamheten torde böra utvidgas, förslagsvis genom utgivande av periodiska »Meddelanden från tullverket», innehållande generaltullstyrelsens beslut i besvär- och tullbehandlingsfrågor ävensom yttranden i anledning av förfrågningar om vissa varuslags tullbehandling.

4. Största möjliga likformighet i tullbehandling får anses högeligen önskvärd och torde kunna vinnas dels genom den i nästföregående punkt omförmälda upplysningsverksamhet, dels ock därigenom, att tullkamrarna förses med provkollektioner.

5. För tulltjänstemännens av högre grad utbildning i tulltekniskt hänseende torde deltagande i tullbehandling vara av största betydelse. Det synes därför nämnden vara ett önskemål, att de ifrågavarande

tjänstemännen få efter genomgången och godkänd tullteknisk kurs turvis deltaga i sådan behandling.

6. Enligt nämndens förmenande skulle det vara synnerligen lämpligt, om tulltjänsterna av lägre grad kunde i så stor utsträckning som möjligt besättas med personer, vilka innehafvt anställning som underofficerare. Den utbildning, dessa personer erhållit, torde göra dem synnerligen väl lämpade för dylika befattningar. Härtill kommer — något som visserligen för tullverket saknar betydelse men såsom från allmän statssynpunkt gagneligt icke torde böra lämnas ur räkningen — att svårigheten att erhålla lämpliga underofficerare däri- genom till en del skulle undanröjas.

Dessutom torde det kunna sättas i fråga, huruvida icke fordran på avlagd realskoleexamen borde uppställas som kompetensfordran för erhållande av viktigare tulltjänst av lägre grad.

7. Kvinnlig arbetskraft för kontorsgöromål torde lämpligen kunna ifrågakomma vid de större tullkamrarna men däremot icke vid de mindre, varest kammarskrivarna jämväl deltaga i tullbehandlingen av varor i packhus och å kajer.

8. Vid kustbevakningen synas de dyra kustjaktspatrullerna kunna utbytas mot landposter utom å skärgårdskuster, där sjöpostering fortfarande torde vara erforderlig.

12. Vid härvarande tullkammare förvägras fartyg, som efter utlossningen av lasten avgå tomma härifrån till utrikes ort via svensk hamn, att utklara, förrän kölvisitation ägt rum. Ändring härutinnan torde böra ske sålunda, att fartyget må kunna utklara när som helst men tullpasset utlämnas av den tjänsteman, som verkställer kölvisitationen, sedan vid densamma konstaterats, att intet är att anmärka. I en mängd fall har inträffat, att fartyg blivit loss kl. 3,30 e. m. men kölvisitation antingen icke hunnit utföras den dagen eller fördröjts till efter kl. 4 e. m. och således måst äga rum å övertid.

Lossning av transito- eller nederlagsgods, huru obetydligt som helst, mellan kl. 4 e. m. och 9 f. m. medför sportelavgifter till tullkammaren och uppsyningsmännen m. fl. Detta förhållande anser nämnden böra ändras, helst i regel inga journaliserings- eller andra åtgärder vidtagas förrän å ordinarie tid.

13. Bevakningskostnad bör icke utgå för bevakning av gods, som lossas efter kl. 4 e. m., till ordinarie tullkammartid påföljande dag.

Ystad den 23 december 1914.

På handels- och sjöfartsnämndens vägnar:

A. G. LINDGREN.

Hj. Hoftund.

51. Skrivelse från handels- och sjöfartsnämnden i Malmö.

Till 1914 års tullkommission, Skeppsbron 38, Stockholm St.

Sedan kommissionen anmodat handels- och sjöfartsnämnden att inkomma med yttrande i avseende på möjligen befintliga brister i tullverkets nuvarande organisation ävensom att giva kommissionen tillkänna de önskemål, som kunna göra sig gällande beträffande verkets tillämnade omorganisation, och kommissionen för den skull uppställt ett antal frågor, som företrädesvis skulle av nämnden behandlas, får handels- och sjöfartsnämnden, med tillkännagivande, att siffrorna i yttrandet hänvisa till motsvarande siffror i frågeformuläret, anföra följande:

1:o) Beträffande sättet för ärendenas handläggning inom styrelsen vill nämnden gärna medgiva, att en förändring till det bättre under senare åren ägt rum, men nämnden kan icke underlåta att framhålla önskvärdheten av en ännu snabbare och gent emot den trafikerande allmänheten hänsynfullare expedition av förekommande ärenden.

Från flera håll anmärkes, att vid klagomål tullkamrarnas åsikt om en varas hänförande till en viss tariff vanligen blir gällande. Hänsyn till vad som kan vara nyttigt för landets industri och köpskap får vika för en ofta framkonstruerad anpassning till en viss tariff eller varubestämning.

Oftast får tullnären rätt, ehuru fackkunskapen har en annan mening. Det synes sålunda, som om importörerna äro till för tullen och ej tvärtom. Kunde en generalorder i reglerande anda utfärdas till *alla* tullåmbetsmän, skulle måhända de unge tjänstemännen få en annan uppfattning om sin ställning och generaltullstyrelsen få tillfälle bli den medlande part, som till det allmännas bästa står lika mycket på allmänhetens som på sina tjänstemäns sida.

2:o) Representationen av lekmän inom generaltullstyrelsen synes vara att på det livligaste förorda för tillvaratagandet av varuägarnes berättigade intressen.

Härvid måste man dock utgå ifrån att till fullmäktige utses personer, vilka äro praktiskt utövande köpmän, fullt förtrogne med tull- och importförhållanden.

Under inga omständigheter böra sålunda teoretiska meriter vara allena bestämmande vid tillsättandet av dylika förtroendeposter. Önskligt vore, att minst tre dylika sakkunnige fullmäktige ägde säte och stämma inom styrelsen.

3:o) Den nuvarande tulltekniska byrån är värd allt erkännande, men till följd av landets utsträckning äro de två byråassistenter eller experter, som nu finnas, otillräckliga, och det vore därför förmånligt, om experternas antal ökades så, att, för att ännu större fördelar skulle kunna uppnås, en vid byrån utbildad tjänsteman kunde, åtminstone vid de mera betydande tullkamrarna, få tjänstgöra och tillhandagå ej blott en tullkammares egna tjänstemän utan även allmänheten,

d. v. s. importörerna. En sådan tjänsteman skulle äga befogenhet att under tjänstemannaansvar kunna avgöra en hänskjuten fråga och skulle hans dom åtminstone i enklare fall bli avgörande. Importören skulle dock hava högre instans i klagoväg.

4:o) Känd sak är, att samma vara vid olika tullkamrar hänföres till olika rubriker och därför drar olika tullsatser. Även förekommer det, att samme tjänsteman på olika tider hänfört en vara till skilda rubriker, liksom ock att vid samma kammare en tjänsteman vid samtida import bedömt precis enahanda vara olika, varav följt, att två i samma bransch arbetande köpmän kunnat kalkylera samma vara till vitt skilda salupris.

För att hindra dylikt, som ju inom handelsvärlden åstadkommer en stor osäkerhet och till och med gör tullbehandling av vissa varor till ett rent lotterispel, borde framför allt likformighet i en varas tullbehandling vara en bjudande nödvändighet.

Försök ha gjorts vid en eller flera tullkamrar att få fastslaget en viss rubrik för förevisat prov å vara, avsedd att senare i större mängd importeras. Ingen ville emellertid garantera, att vid den avsedda större importen samma rubrik, som för provet faststälts, skulle komma att tillämpas, varför ingen import kom till stånd, ehuru varan behövdes och ej kunde tillverkas i Sverige.

Det synes därför högst nödvändigt, att, efter ett av generaltullstyrelsen fattat beslut om en varas rätta tullbehandling, detta genast tillställs samtliga de rikets tullkamrar, där import av varan torde kunna äga rum. Ävenså borde alla de resolutioner, som av tulltekniska byrån på förfrågningar meddelas, delgivas tullkamrarna.

Dessa beslut och utlåtanden böra så mångfaldigas, att de lätteligen kunna bifogas de interfolierade tulltaxor, som finnas å tullens ämbetsrum. Den officiella tulltaxan, försedd med samtliga under ett år avgivna direktiv, bör *årligen* omtryckas och till moderat pris tillhandahållas allmänheten.

På annat sätt synes icke någon enhetlig, för staten och den enskilde lika betryggande tullbehandling kunna vinnas.

5:o) I vår rastlösa tid, då intet blir stillastående, torde det icke vara nog, att en tulltjänsteman av högre grad nöjer sig med de erfarenheter, han under sin stundom monotona tjänstgöring vid en eller flera tullkamrar vunnit. Hans högre rang och avlöning böra ej endast bero på en längre tids tjänstgöring utan fastmera på de kunskaper i tulltekniskt avseende, han lyckats förvärva sig, ty, därest han i denna riktning avsevärt skulle visa sig underlägsen, synes det som om hans chefsställning bleve allt annat än den borde vara. För befordran till högre grad torde därför i första rummet hänsyn tagas till den sökandes tulltekniska kunskaper.

Dessutom vore det kanske förmånligt, att en konferens mellan särskilt de större tullkamrarnas chefer årligen anordnades. Vid denna konferens vore det lämpligt, att ej blott ämbetsfrågor av mera intim natur än även från regeringens och kommerskollegii sida lämnade direktiv eller från annat håll uttalade önskemål dryftades, allt till fromma för stat och näringar.

6:o) Nyantagne tjänstemän böra ej genast släppas ut på egen hand, utan först en tid följa någon i tjänsten äldre person. Önskligt vore också, att, då vana med tullbehandling å en plats blivit uppnådd, förflyttning ej strax må äga rum.

7:o) Ehuru denna punkt egentligen ligger utanför nämndens område, vill nämnden dock såsom sin mening uttala, att något direkt hinder ej torde möta för användning av kvinnlig arbetskraft för lättare kontorsgöromål.

8:o) På grund av den alltjämt växande trafiken bör ej någon indragning av tjänster vid lokalförvaltningen förekomma, då det ofta vid tullbehandlingar klagas över brist på folk. Vid särskilt bråds-kande tillfällen skulle tjänstemän, som sysselsättas med kontorsgöromål, kunna beordras att biträda vid förtullningar o. s. v.

Kustbevakningen, särskilt vad Skåne med sin öppna kust beträffar, torde ej vara av sådant gagn, att den ej kan indragas åtminstone vid Sundet, där hamnarna ligga så nära varandra.

9:o) Nämnden vill icke bestrida lämpligheten av tullförvaltningarnas i rikets tre största städer organisation på flera avdelningar men anser ett genomfört gemensamt chefskap såsom ett oeftergivligt villkor för att det hela skall fungera tillfredsställande.

10:o) Ehuru från allmänhetens sida klagomål ofta framställts över otillfredsställande utrymmesförhållanden i härvarande tullpackhus och det icke kan förnekas, att frågan om uppförandet av ett nytt tullhus icke kan undanskjutas utan måste i en sannolikt ej avlägsen framtid komma under omprövning, håller dock nämnden före, med tagen hänsyn bland annat till nu påbörjade arbeten för industrihamn, och då frihamnsfrågan ännu är olöst, att tiden icke nu är lämplig att framkomma med något förslag till lokalfrågans lösning.

På grund av det begränsade packhusutrymmet vore det önskligt, att förkortning av den tid, som gods må bötesfritt kvarligga i packhus, kunde införas, åtminstone beträffande partivaror, men för närvarande torde det dock ej vara skäl att vidtaga någon ändring i nuvarande förhållanden.

11:o) I Malmö har packhuskarlsfrågan, d. v. s. sättet för avlöandet av packhuskarlarna, under en följd av år varit föremål för vidlyftiga förhandlingar. Icke mindre än två kommittéer hava sökt lösa frågan, men, sedan den första fullt köpmannamässigt påvisat, att vissa varor ej tåla någon höjning i omkostnaderna, samt packhuskarlarna, utan att gå med på någon överenskommelse, velat höjning å alla varuslag, har den andra kommittén hunnit därhän, att en kompromiss kommit till stånd, dock endast försöksvis, och något resultat föreligger ej ännu.

Emellertid bör enligt nämndens åsigt hela denna fråga lösas på så sätt, att packhuskarlarna anställas *i statens tjänst med ansvar och med avlöning direkt från staten.*

Ej nog med att packhuskarlarna med nu rådande system vid någon förseelse i utövandet av sin tjänst av en importör endast kunna ställas till vidräkning inför skiljedomstol, utan de intaga inom tullkammaren en ställning, mot vilken tjänstemännen ofta så att säga

stå maktlösa, för såvitt icke en tullkammarchef redan från början satt sig i respekt. Den nästan godtyckliga beskattning av den importerande allmänheten, som i de flesta fall här ägde rum, innan försökstariffen kom till stånd, hotar ständigt att återkomma, naturligtvis i försvårad grad. Jämför man packhuskarlarnas arbete med andra kroppsarbeters, måste man förvånas över att ett så ringa ansträngande göra betalas så högt, som här är fallet.

Det torde ej heller vara staten värdigt att för erhållande av tullinkomsterna ålägga importörerna denna extra pålaga.

Nämnden är alltså av den mening, att det vore i sin ordning, att staten själv övertoge avlöningen av packhuskarlarna, liksom varje annan institution, statens eller den enskildes, själv får avlöna de biträden, som äro nödvändiga för dess drift.

13:o) Bevakning bör ej debiteras för gods, förrän 24 timmar efter det fartyget utlossats, och ej heller påföras transitogods i hela vagnlaster, förrän 24 timmar efter vagnens ankomst till tullplatsen, d. v. s. samma förfaringsätt, som järnvägarna använda vid upptagande av vagnhyra.

Transitovagnar skulle för övrigt hava företrädesrätt till tullbehandling, ty, såsom det nu är, kan bevakningsavgift ej undgås på en enda vagn.

För undvikandet av en stundom rätt kännbar vakthållning, som debiteras pr kolli, vore det önskvärt, om något bevakningsområde kunde avstängas för sådant gods, för vilket plats ej finnes i packhus.

14:o) Redan vid besvarandet av några föregående frågor har berörts punkt 14, nämligen om modernare arbetsmetoder inom tullverket. Det, som därvid icke omnämnts, torde främst röra tiden, under vilken tullbehandling nu kan ske.

Här i Malmö hålles tullexpeditionen öppen nov.—dec.—jan. och febr. kl. 9 f. m.—4 e. m., mars—okt. kl. 9 f. m.—5 e. m. Under åtminstone tre av vintermånaderna hitlända en stor del varor, som omedelbart skola användas. Att med den korta arbetstiden expeditionen hämmas till nackdel för importören är en naturlig följd. Det vore därför till stor båtnad för handelslivet, om expeditionstiden hela året runt utsträcktes till kl. 5 e. m. Invändningen, att dagern under höst- och vintermånaderna ej skulle tillåta detta, bortfaller numera, då elektriskt ljus, sålunda ej som i forna dagar eldfarligt gasljus, användes.

I sådana fall, där man skulle önska att få prover till påseende för att efter dessa göra beställningar, skulle köpenskapen vinna en ovärderlig fördel däri, att man i särskilt därför avsedd lokal kunde under tullens kontroll få granska dessa prover, vilka därpå finge returneras.

I övrigt torde under denna punkt kunna nämnas ett par önskemål, som för åtminstone en del importörer äro eftersträfvade. Ett av dessa gäller beslagen, vilka ju alla ske efter samma schema, men som dock i flera fall torde vara att särskilja. En från avsändarens sida, måhända endast till rättelse för hans arbetspersonal eller expedition å emballaget gjord anteckning rörande en varas beskaffenhet, antal,

sammansättning e. d. tages av en tulltjänsteman som anledning till ett beslag, och detta ehuru en dylik anteckning ju ej bör vara bestämmande för tullens tjänstemän, som ha i sin hand att undersöka, räkna och kontrollera det importerade. Omförmälta anteckningar, vilka å exportorten kunna vara fullt berättigade, tagas här som ett försök att vilseleda tullen, ehuru meningen aldrig varit denna, och man lägger beslag på en vara, som tulltjänstemannen endast behöver helt flyktigt undersöka för att veta, under vilken rubrik den hör och vad tull den bör åsättas. Ett dylikt tillvägagångssätt hör helt visst icke hemma under moderna arbetsmetoder.

Något annat eftersträfvansvärt är, att varje tullräkning åtföljes av specifikation å varurubrikerna och deras tullbelopp, m. a. o. en avskrift av den s. k. attesten. Synnerligast sedan den nya tulltaxan kommit till stånd, torde för envar importör en sådan specifikation vara nödvändig och arbetet med utskrivandet av dylika ej såsom hittills åläggas hans biträden. Bland den mångfald av dupliceringsmetoder, som nu finnas att tillgå, borde tullen kunna utvälja en, som passar för dess system, och därmed utan att på något sätt öka personalens arbete bereda importören denna lättnad.

Slutligen vill nämnden, vilken, såsom redan förut sagts, finner förslaget om tillsättande av tullfullmäktige inom styrelsen särdeles tilltalande, framhålla, att dylika tullfullmäktige även kunna anses önskvärda inom åtminstone de större tullkamrarna. Icke blott för importörerna utan även för tullens tjänstemän skulle ett samarbete med praktiska och ojäviga köpmän kunna vara till fördel och förhindra en mängd hänvändelser till högre tullmyndigheter, något varigenom i synnerhet generaltullstyrelsens arbetsbörda lättades.

I särskild bilaga lämnas en del belysande exempel.

Malmö den 29 januari 1915.

På handels- och sjöfartsnämndens vägnar:

HUGO LINDGREN.

• *E. Eckerström.*

Bilaga till handels- och sjöfartsnämndens i Malmö skrivelse den 29 januari 1915 till 1914 års tullkommission.

1:o) En firma, som till Malmö importerat svart bandjärn från Tyskland sedan många år tillbaka, och som alltid fått varan tullbehandlad efter tariffen för varmvalsat järn, nödgades eller ålades nyligen att för en inkommen sändning betala tull för kallvalsat järn, vilken är dubbelt så hög. Efter hänvändelse till generaltullstyrelsen blev det för högt betalda beloppet genast restituerat, men det visar dock vilket osäkerhetstillstånd, som är rådande.

2:o) Den 23 december anlände hit till Malmö ett parti amerikanskt

vetemjöl, som på grund av julbrådska och helgdagar ej kunde tullbehandlas förrän efter julhelgen. Den 28 tillkännagavs i tidningarna, att mjöltullen skulle suspenderas från och med den 29 samma månad. Den 30 dec. angavs partiet till »fri disposition» och besked erhöles, att saken var klar. När samma dag varan skulle avhämtas, lämnades emellertid helt enkelt den upplysningen, att det var fel, och att tullfrihet icke kunde beviljas på grund av att den var inkommen i riket, innan suspensionen trädde i kraft. Hade däremot varan blivit anmäld till »nederlag» och på sådant inlagd samt dagen efter uttagen igen, hade den gått tullfri. Sådan formalism måste ju varje praktisk människa reagera emot.

3:o) En köpman i Malmö erhöll en sändning på stick- eller vävmaskiner förfärdigade huvudbonader, närmast liknande mössor, avsedda för friluftssport. Vid stadens tullkammare togs varan efter rubriken »hattar, monterade», mest därför att å en mindre del en prydnad, bestående av en garnslinga, fästs å ena sidan. Importören, inseende det något absurda häri, helst varans tull betydligt översteg dess inköpspris, lät reexportera varan till Köpenhamn, varifrån den utfördes till en annan närbelägen svensk hamn. Här förtullades varan efter vad den verkligen var, nämligen »strumpstolsarbeten, andra slag», och härigenom nedsattes tullen å det inkomna partiet med icke mindre än 119 kr.

4:o) Till tullkammaren härstädes inkom en dag några av dessa dockor utan huvud och med svarvad trefot för uppställningen, vilka i manufaktur- och herrbeklädnadsaffärer användas för att utställa dam- eller herrbeklädnad. En av de yngre tulltjänstemännen rubricerade dessa mannekänger som »kläder, andra slag», och trots importörens protester häremot måste tvisten föras vidare, enär en så uppenbar vantolkning av varans beskaffenhet på något sätt borde motverkas. Importören var, då för honom skillnaden i tull ej spelade någon roll, ej livad för vidare bråk, men en köpmannasammanslutning i Göteborg, som fått reda på fallet, ansåg, att någon gräns borde finnas för godtycket, klagade hos G. T. och fick naturligtvis varan återförd till sin naturliga tullsats eller 15 procent av värdet.

5:o) Vid tullkammaren i Malmö, där direktör finnes, har det nyligen hänt, att hos hamndirektionen förändringar i tullokalererna bevägrats, utan att denne direktör därom hörts eller han underskrivit en av tvenne underordnade till nämnda direktion ställd ansökan om dessa relativt kostsamma förändringar.

6:o) Hos ett större antal firmor i utlandet är det kutym, att från expeditionslokalen upp till högre belägna lagerlokaler sändes ett papper stort nog att tjäna som betäckning över en s. k. rysk förpackning, d. v. s. en av lättaste pergamentspapper och några tunna träribbor byggd »ask». På detta papper antecknas, oftast med blåpenna,

dels avnämarens kontonummer, dels vad som enligt orderböckerna skall sändas kunden.

Denna anteckning kommer alltså att exempelvis se ut ungefär sålunda:

Kom. 106.	12 seidene	Krawatten	dess. 1784
	24 halbseidene	»	»
	18 baumwollene	»	517 a

Härmed menas för lagerföreståndaren, att av dessin 1784 1 duss. kravatter, som förutom sin av siden bestående framsida, även baksidan skall vara av vanligtvis vitt siden, skall packas tillsammans med 24 alldeles likadana, men vilkas baksida består av halvsiden eller bomull, jämte 18 st. rena bomullskravatter av en annan snitt och typ. På expeditionslokalen blir ovanstående på papperet skrivna rekvisition kontrollerad, den s. k. asken med sitt innehåll nedsatt i den för export avsedda större trälådan, och så hitländer varan jämte annat från samma firma rekvirerat i detta skick.

Vid förtullningen kan en pojke blåsa bort det ovan omnämnda papperet, som fortfarande ligger över »asken», delvis som skydd, delvis som rättelse för importören. Icke desto mindre tagas dessa anteckningar som ett försök att vilseleda tullen, och vi känna ett fall, där exportören genom ett beslag, gjort på nämnd grund, förlorade varor till nära 900 marks värde.

52. Skrivelse från handels- och sjöfartsnämnden i Hälsingborg.

Till 1914 års tullkommission, Stockholm.

Begagnande den i Eder skrivelse den 19 sistlidne november givna uppmaningen, får handels- och sjöfartsnämnden härmed avgiva ytt-
rande rörande önskemål, som från handels, industriens och sjöfartens sida enligt nämndens erfarenheter göra sig gällande i avseende å tull-
verkets tillämnade omorganisation.

Beträffande *punkt 2* anser nämnden önskvärt, att praktiska och dugliga män från olika delar av landet lämnas tillfälle att bli hörda eller representerade inom tullverkets styrelse.

Punkt 11.

Packhuskarlsfrågan är i Hälsingborg efter nämndens erfarenhet löst på ett synnerligen praktiskt och av alla, såväl affärsmän som mera tillfälliga tulltrafikanter, erkänt sätt.

Det finnes ett packhuskarlslag, kallat »Dragarelaget», med stad-

gar, vars ursprung räcka mycket långt tillbaka i tiden, och som med hänsyn till föreskrifter om sammanhållning, disciplin, ordning, punktlighet och redbarhet icke lämna något övrigt att önska. Dock har detta dragarelag, ständigt aktpågivande, följt med tiden i avseende å arbetsmetoder och anpassning efter nyare fordringar. Laget håller vid tullbehandlingen en jämn arbetsstyrka av 14 man och 10 å 15 hästfordon ävensom lastautomobiler. Så snart mera arbetskraft eller flera fordon erfordras för en snabb expedition, anskaffas detta av laget, som har en mängd utvalt folk till sin disposition, och affärs- mannen behöver aldrig vänta på sitt gods. Aldrig hör man missnöje från trafikanternas sida med behandling eller priser. Om dessa senare träffas med de större affärsmännen överenskommelse, som kan omfatta: mottagande av godset vid fartygets reling, transport till packhusen, avlastning, inbärning och biträde vid tullbehandlingen, utbärning och lassning på egna eller mottagarens åkdon — eller ock utbärning på kajen för att sedan pålassas — hemforsling eller medföljande och uppläggning på köpmannens magasin. Även kan ju överenskommelsen omfatta endast vissa av dessa arbeten. För mindre trafikanter eller mera tillfälliga sådana följes en viss, mycket moderat taxa. Gods, som genom lagets förvållande skadas, ersättes. Laget ikläder sig även gentemot tullverket ansvar för sig självt och för det arbetsfolk, som användes. Villighet, månhet och snabbhet i expedition äro utmärkande egenskaper för laget.

Det torde vara svårt att föreställa sig, huru ämbetsmannamässigt anställda packhuskarlar med noga reglerad tjänstetid och föga intresse att tillgodose trafikantens önsknings skulle kunna uthärda en jämförelse med ett sådant, mera privat packhuskarlslag, vare sig i förhållande till tullverkets eller trafikens berättigade fordringar. Och huru annorlunda skulle ej kostnaderna ställa sig?

Punkt 12.

Om ej sportler helt kunna undgås — vilket dock synes önskvärt — skulle de dock kunna för handeln och sjöfarten bliva vida mindre betungande, om tullkammartiden, i likhet med vad som förekommer i vissa andra länder, i avsevärd mån utsträcktes.

Så lär t. ex. i England förhållandet vara, att denna tid — i allt fall för klarering och dylika ärenden — räknas från klockan 6 på morgonen till klockan 6 på aftonen. Här klagas mycket över de svårigheter, som ofta möta för att få klarering verkställd under tullkammartid, varigenom in- och utklarering väsentligen både försenas och fördyras. Man vill ock gärna sätta uppskovet i förbindelse med sportelsystemet.

Punkt 13.

Ur kommersiell synpunkt torde det vara fördelaktigt, att packhusområdet lämpligen utsträckes, och att detta område hålles avstängt,

så att dyra och onödiga bevakningskostnader undvikas. För att sådan avstängning skall bli verkställd, torde i hamnar med något så när betydande import endast erfordras tillmötesgående från tullkammarens sida i avseende å motsvarande lindring i bevakningskostnader.

Rörande övriga frågor vill nämnden uttala önskvärdheten av:

att tullkammare får vidgad befogenhet att omedelbart avgöra en del ärenden av mindre vikt, vilka nu ovillkorligen måste hänskjutas till generaltullstyrelsen, och vars behandling på sådant sätt vållar tidsutdräkt och förlust för varuemottagaren;

att överensstämmelse i varornas behandlingssätt hos olika tullkamrar måtte åstadkommas;

att den inskränkning i tullkammarens tjänstgöringstid, som nu i regel vidtages under vintermånaderna, ej må vidare äga rum; synnerligen som trafiken, särskilt under november och december men även efter nyår, är mycket livlig, och emedan, åtminstone där tillräcklig belysning finnes, intet skäl för dylik inskränkning torde kunna föreläggas; samt

att såväl själva tullbehandlingen i packhuset ordnas på ett praktiskt sätt, så att den företages så vitt möjligt *i en följd* och fram- och återtransporter undvikas, som ock att tullräkningar utskrivs och tullavgifter erläggas utan onödiga försummelse och omgångar.

Beträffande sådana förhållanden, som särskilt *här* synas påkalla uppmärksamhet, tillåter nämnden sig framhålla,

att för fartyg, som anlöpa redde i och för komplettering av proviant och förnödenheter, för kolning, på- och avmönstring av besättning eller eljes för kommunikation med land utan att intaga verklig last, lättnader i nu gällande förordningar i avseende å bevakningskostnader o. d. borde beredas, och vidare

att med nuvarande exportförbud etc. fartygens expedition bör ordnas på ett snabbare och bekvämare sätt, än som nu är fallet. För närvarande kan t. ex. proviant, förnödenheter o. d. icke utlämnas till fartyg, som anlöper härvarande redd, med mindre kaptenen *personligen* hänvänder sig till tullkammaren. Detta stadgande medför oftare för fartyget en högst avsevärd tidsförlust, och det vill synas, som om rederiet självt eller behörigen befullmäktigat ombud skulle kunna begära dylika förnödenheters ombordtagning,

att skeppsförnödenheter, fartygsinventarier, resgods o. d. böra kunna från redde ilandföras, utan att fartyget därför behöve inklaras. Nu lär stadgandet i regel kringgå på det sätt, att dessa persedlar från redde införas till Helsingör, varifrån de med nästa färja utan vidare gå till Hälsingborg, samt

att närbelägenheten till och konkurrensen med danska hamnar vid Sundet borde i allmänhet framkalla från de svenska myndigheternas sida en strävan att underlätta trafiken på *svenska* hamnar och redder ävensom att ställa kostnaderna härvid så låga som någonsin möjligt.

Hälsingborg den 27 januari 1915.

Handels- och sjöfartsnämnden.

OSCAR TRAPP.

53. Protokollsutdrag från handels- och sjöfartsnämnden i Halmstad.

Utdrag av protokollet, hållet vid handels- och sjöfartsnämndens i Halmstad sammanträde den 12 december 1914.

§ 2.

Uti skrivelse den 19 november 1914 hade 1914 års tullkommission anmält, att densamma vid fullgörande av sitt uppdrag att utarbeta förslag till tullverkets omorganisation funnit för kommissionen såsom en viktig angelägenhet, att för näringslivets olika grenar representativa sammanslutningar sattes i tillfälle att fästa kommissionens uppmärksamhet å befintliga brister i tullverkets nuvarande organisation ävensom att giva kommissionen tillkänna de önskemål, som från handeln, industriens, sjöfartens och jordbrukets sida kunde göra sig gällande i avseende å verkets tillämnade omorganisation.

Med anledning härav hade tullkommissionen anhållit, att nämnden ville yttra sig i frågan, och hade kommissionen å skrivelsens baksida uppräknat ett antal med nr 1 till 17 betecknade frågor, som företrädesvis kunde tänkas komma under behandling i nämndens yttrande, med särskilt tillkännagivande dock att det givetvis stode nämnden fritt ej mindre att framhålla andra frågor såsom värda beaktande än även att av de uppräknade frågorna förbigå sådana, som icke gävo anledning till något särskilt uttalande från nämndens sida.

Efter tagen kännedom om vad sålunda förekommit beslöt nämnden, som icke ansåg sig, utöver de av kommissionen framlagda frågor, äga några andra frågor att framställa av sådant värde, att de särskilt borde beaktas, att å här nedan nämnda frågor meddela följande svar, nämligen:

1. Frågan om förhållandet i allmänhet mellan generaltullstyrelsen och den trafikerande allmänheten, särskilt i vad denna beröres av sättet för ärendenas handläggning inom styrelsen; samt

2. Frågan om lekmanrepresentation inom styrelsen (tullfullmäktige).

Svar: Det synes nämnden uppenbart, att behandlingen av tullärenden, i vad de beröra industri- och sjöfartsfrågor, skulle betydligt underlättas, om på desa områden kunnige personer finge plats i styrelsen såsom fullmäktige.

7. Frågan om användning av kvinnlig arbetskraft för kontorsgöromålen.

Svar: Vid de större tullkamrarna, där sådant arbete, som lämpar sig för kvinnor, ständigt finnes, anser nämnden, att kvinnlig arbetskraft bör användas.

På mindre platser, varest den manliga personalen mycket väl hinner med att på mellantiderna ombesörja de inre kontorsgöromålen, torde kvinnlig arbetskraft vara obehövlig.

8. Frågan om möjlig indragning av tjänster vid lokalförvaltningen samt kust- och gränsbevakningen.

Svar: Enligt nämndens uppfattning borde kustbevakningspersonalen mera än som nu sker kunna användas av tullkamrarna för bevakning inom hamnområdena.

9. Frågan om lämpligheten av tullförvaltningarnas i rikets tre största städer nuvarande organisation på flera avdelningar utan genomfört gemensamt chefskap.

Svar: Den nuvarande organisationen i rikets större städer utan gemensamt chefskap anser nämnden olämplig samt tidsödande, varför ett gemensamt chefskap av nämnden förordas.

10. Lokalfrågor; och i sammanhang därmed frågan om förkortning av den tid, som gods må bötesfritt kvarligga i packhus.

Svar: Då, vad särskilt härvarande tullkammare beträffar, tillräckligt utrymme finnes, anser nämnden, att den tid, som gods får kvarligga i packhus bötesfritt, icke bör förkortas.

11. Packhuskarlsfrågan.

Svar: Nämnden anser, åtminstone vad de mindre tullkamrarna angår, fördelaktigast för allmänheten, att, såsom nu är förhållandet, särskilda packhuskarlar icke finnas anställda.

12. Sportelfrågan.

Svar: Då ersättning för övertidsarbete understundom uppgår till högst avsevärda belopp, vore det önskvärt, om någon ändring kunde ske exempelvis genom ordinarie arbetstidens förlängning.

Vad beträffar de med numren 3, 4, 5, 6, 13, 14, 15, 16 och 17 betecknade frågor, ansåg nämnden, att desamma icke gävo anledning till något särskilt uttalande från nämndens sida.

Underrättelse om vad sålunda förekommit skulle behörigen delgivas 1914 års tullkommission.

Som ovan.

In fidem

FR. de BRONIKOWSKY.

54. Skrivelse från handels- och sjöfartsnämnden i Göteborg.

Till 1914 års tullkommission.

I anledning av kommissionens cirkulärskrivelse den 19 november 1914 får handels- och sjöfartsnämnden avgiva följande yttrande.

1. *Frågan om förhållandet i allmänhet mellan generaltullstyrelsen och den trafikerande allmänheten, särskilt i vad denna beröres av sättet för ärendenas handläggning inom styrelsen.*

Ett synnerligen viktigt önskemål i avseende å förhållandet mellan generaltullstyrelsen och den trafikerande allmänheten är, att styrelsens beslut i besvär- och ansökningsärenden meddelas och bringas till vederbörandes kännedom med största möjliga *skyndsamhet*. Genom dröjsmål härutinnan vållas mycket ofta för trafikanten stora kostnader och annan olägenhet. Det inses väl, att avgörandet i många fall icke kan komma så snabbt som önskligt vore, och det är på intet vis avsikten att framställa någon anmärkning mot det sätt, varpå ifrågavarande ärenden hittills i allmänhet blivit av styrelsen behandlade. Handels- och sjöfartsnämnden har endast velat fästa uppmärksamheten på nödvändigheten av att vid den förestående omorganisatio- nen sådana åtgärder och anordningar vidtagas, som lämna trygghet för ärendenas snabba avgörande och beslutens ofördröjliga expedierande.

I samband härmed tillåter sig nämnden framhålla, hurusom skyndsamhet i ärendenas avgörande även kan vinnas på det sätt, att bestämmanderätten överflyttas från generaltullstyrelsen till de lokala tullmyndigheterna. Säkerligen givas åtskilliga fall, där detta skulle kunna ske utan äventyrande av statsverkets fiskaliska intressen och likformigheten i ärendenas behandling.

Särskilt gäller detta i fråga om medgivande av tullfrihet under viss kortare tid enligt 8 § tulltaxeförordningen och särskilda författningar. I en del hithörande fall är redan nu prövningen anförtrödd åt de lokala tullmyndigheterna, men det synes som om detta lämpligen skulle kunna ske i betydligt större utsträckning. Såsom ett önskemål får nämnden därför framhålla, att i de fall, då tullpliktiga varor i riket införas i avsikt att efter någon tid åter utföras och med hänsyn härtill tullfrihet kan få åtnjutas, den prövning, som författningsenligt skall förekomma, må i största möjliga utsträckning uppdragas åt den lokala tullförvaltningen.

2. *Frågan om lekmanrepresentation inom styrelsen (tullfullmäktige).*

Då det bör kunna bliva till stort gagn, om män med praktisk erfarenhet och förtrogenhet med affärlivets krav få tillfälle att såsom

ledamöter deltaga i generaltullstyrelsens förhandlingar och beslut, får handels- och sjöfartsnämnden för sin del förordna en sådan lekmanna-representation i huvudsaklig överensstämmelse med den fullmäktige-institution, som redan finnes prövad vid ett par av statens verk; och bör därvid tillses, att både handel, industri och sjöfart bliva behöri-gen representerade.

3. *Frågan om eventuell utvidgning av den genom styrelsens tullbehandlingsbyrå utövade upplysningsverksamheten.*

Upplysning, huru gällande tulltaxa och taratariff skola tillämpas, meddelas av generaltullstyrelsens tullbehandlings- och upplysningsbyrå. Givet är, att i de fall, då det icke är underkastat tvivel, huru en vara skall tullbehandlas, besked härom i allmänhet kan erhållas av de lokala tullmyndigheterna. Men någon föreskrift om skyldighet för dem att meddela dylika upplysningar torde icke förefinnas; och i allt fall äro icke uppgifter, som sålunda lämnas, bindande för statsverket, vilket däremot de, som meddelas av generaltullstyrelsen, äro. I synnerhet på en plats med så stor rörelse som Göteborg, synes det med fog kunna ifrågasättas, att upplysningsverksamheten på ett eller annat sätt utvidgas så, att bindande upplysningar kunde erhållas på platsen. Ätminstone torde det kunna medgivas, att begäran om upplysning jämte de uppgifter och prov, som i varje fall äro behövliga, får inlämnas till den lokala myndigheten. På de instruktioner, som av generaltullstyrelsen utfärdas, och som kunna tänkas vara mera vittgående på orter, där högre kvalificerade tjänstemän finnas anställda, må bero, huruvida den lokala myndigheten kan lämna den begärda upplysningen. I annat fall bör denna myndighet vara skyldig att översända framställningen till generaltullstyrelsens ovannämnda byrå.

4. *Frågan om vinnande av största möjliga likformighet i tullbehandling.*

För vinnande av större likformighet i tullbehandlingen torde det vara lämpligt, att den för tjänstemännen på de olika tullplatserna avsedda upplysningsverksamhet, som utövas genom av generaltullstyrelsen utsända tullbehandlingsexperten, ytterligare utvidgas. Denna verksamhet är nu anförtrodd åt två vid generaltullstyrelsens tullbehandlingsbyrå anställda byråassistenter. Men deras tid medgiver dem icke att företaga resor i så stor utsträckning som önskligt vore. Det synes för detta ändamål böra anställas ett större antal personer, som ofta besöka de olika platserna.

Säkerligen skulle det och för ifrågavarande ändamål vara till stort gagn, om något kunde åtgöras för åstadkommande av mera samarbete och utbytande av vunna erfarenheter emellan de olika tullförvaltningarna och emellan de enskilda tjänstemännen på de olika tull-

platserna. I sådant avseende torde, bland annat, kunna ifrågasättas, huruvida icke en friare tillgång till telegraf och telefon skulle medföra fördelar, som väl uppvägte den verkliga kostnaden för anlåtande av dessa statsverkets egna kommunikationsmedel.

I detta sammanhang bör ock fästas uppmärksamheten vid den stora betydelse för tulltjänstemännens utbildning, som ombyte av tjänstgöringsplats innebär. Det vore önskligt, att bestämmelser kunde träffas om någon tids obligatorisk tjänstgöring i Stockholm eller Göteborg eller på annan större tullplats för alla tjänstemän av högre grad, men att det dessutom kunde ordnas så, att även i övrigt förflyttningar från en plats till en annan i landsorten ägde rum i större utsträckning än som nu sker.

8. *Frågan om möjlig indragning av tjänster vid lokalförvaltningen samt kust- och gränsbevakningen.*

Vad denna fråga beträffar, får handels- och sjöfartsnämnden såsom sin uppfattning uttala, att det för Göteborgs vidkommande är så långt ifrån att någon indragning av tjänster alls kan ifrågasättas, att tvärt om en icke obetydlig ökning av tullpersonalen, såväl högre som lägre, härstädes måste anses vara av behovet påkallad. Det råder nämligen sedan lång tid tillbaka — ingalunda endast under nuvarande osedvanligt stora trafik — inom affärskretsar en allmän klagan över brist på kunniga och erfarna tjänstemän; och gäller detta såväl tullkammare och packhus som bevakningspersonalen. Särskilt har det visat sig stor olägenhet därav att, såsom en följd av berörda brist, lastning och lossning nattetid försvårats.

9. *Frågan om lämpligheten av tullförvaltningarnas i rikets tre största städer nuvarande organisation på flera avdelningar utan genomfört gemensamt chefskap.*

Vad Göteborg beträffar, anser handels- och sjöfartsnämnden den nuvarande organisationen av tullförvaltningen på flera avdelningar utan genomfört gemensamt chefskap vara otillfredsställande. Nämnden uttalar såsom sin bestämda övertygelse, att för tullverket i Göteborg behövs en gemensam chef, och att — med hänsyn till verkets stora, alltjämt ökade omfattning och nödvändigheten av att dess chef erhåller en fullt obunden överblick över samtliga avdelningar — denne icke tillika bör vara chef för någon av nämnda avdelningar.

Det bör ock bemärkas, att, om tulldirektören erhåller en sådan självständig ställning, det torde bliva lättare och lämpligare att, på sätt ovan förordats, på honom överflytta avgörandet av en del ärenden, som nu höra under generaltullstyrelsens omedelbara handläggning.

10. *Lokalfrågor; och i sammanhang därmed frågan om förkortning av den tid, som gods må bötesfritt kvarligga i packhus.*

Då det möjligen kan ifrågasättas, att den skyldighet att hålla lokaler för tullverket, som, i allt fall här i Göteborg, åligger kommunen, skulle avlösas, får nämnden för sin del avstyrka en sådan förändring, vilken säkerligen icke skulle vara fördelaktig för den trafikerande allmänheten. Det har icke visat sig medföra svårighet under nu rådande ordning att av staden erhålla de lokaler, som erfordrats; och därför anser nämnden, att man icke bör göra någon rubbning i denna ordning.

Någon förkortning av den tid av 20 dagar, under vilken gods får bötesfritt kvarligga i packhus, torde ej böra ifrågasättas. Denna tid är i många fall väl behöflig, för att varuägaren skall medhinna de åtgärder, som måste föregå den slutliga tullbehandlingen. Särskilt har det för de fall, då tullen utgår efter godsets värde, visat sig uppstå mycken tidsförlust för anskaffande av sådan faktura, som kunnat av tullverket godkännas. I själva verket inträffar det icke sällan, att tullbehandlingen icke medhinnes på de 20 dagarna. Det måste därför uppställas såsom ett önskemål, att en återgång till tidigare gällande bestämmelser äger rum, så att tiden utsträcker till 30 dagar.

11. *Packhuskarlsfrågan.*

Handräkningsarbetet vid varors tullbehandling i härvarande tullpackhus ombesörjes sedan gammalt av de s. k. packhuskarlarna. Det torde icke vara nödigt att här lämna någon mera ingående utredning beträffande de skäl, som tala för och emot bibehållandet av packhuskarlsinstitutionen; utan anhåller nämnden att i denna på senare tid rätt mycket omstridda fråga allenast få göra det uttalandet, att enligt nämndens uppfattning handräkningsbestyret vid förtullning bör handhas av tullverket utan kostnad för trafikanterna. Därest detta icke skulle låta sig göra utan packhuskarlsinstitutionen komma att bibehållas, synes i allt fall erfarenheten tala för nödvändigheten av att såväl vid fastställandet av taxan å avgifter som vid bestämmandet av packhuskarlarnas antal de trafikerande erhålla ett verkligt inflytande. Detta kunde måhända ske därigenom, att handelskammaren erhöle officiellt uppdrag att därmed medverka.

13. *Frågor om bevakningskostnader och avstängda bevakningsområden.*

För bevakning utom tjänstgöringstiden av utlossat gods, som icke blivit tullbehandlat eller infört i tullpackhus, erlägges avgift, som i allmänhet drabbar varuägaren. Här i Göteborg äro förhållandena sådana, att endast en ringa bråkdel av härstädes lossat gods kan intagas i tullpackhuset. Då vidare ett hit infört varuparti icke kan

tullbehandlas, förrän detsamma blivit i sin helhet utlossat, men det mycket ofta inträffar, att hela partiet icke lossas under loppet av en och samma dag utan en del därav ilandföres den ena dagen och återstoden först under en eller flera påföljande dagar, blir följden den, att varuägarna i mycket stor utsträckning nödgas utgiva ersättning för bevakning på övertid, ehuru det stått utom deras förmåga att tidigare få godset vare sig infört i packhus eller tullbehandlat. Häre synes ligga en obillighet mot varuägaren. För att godsemottagarna må erhålla skälig tid att medhinka tullbehandlingen av inkommande gods, hemställles därför, att avgift, som nu är nämnd, icke må debiteras varuägare förrän viss tid efter det fartyget slutlossats.

14. *Frågan om modernare arbetsmetoder.*

Enligt 185 § tullstadgan fastställles den s. k. allmänna expeditionstiden för tullförvaltningarna av generaltullstyrelsen. Expeditionstiden här i Göteborg varierar på de olika avdelningarna och under olika årstider mellan 9—4 och 9—5. Sedan lång tid tillbaka råder härstädes ett allmänt och såsom det synes mycket befogat krav på expeditionstidens utsträckning. Därvid är dock att märka, att en av de största olägenheterna, som medföljer den nuvarande ordningen, är den, att ovannämnda expeditionstid icke på alla avdelningar är effektiv. Expeditionen på kaj och i varuskjul inställes nämligen för kortare eller längre tid, då vederbörande tulltjänsteman bereder sig middagsrast. Att tjänstemännen behöva en sådan fristund, må nu visserligen icke bestridas. Men trafikanterna synas hava en ovillkorlig rätt att fordra, att under tiden annan sättes i stället, så att avbrott i arbetet icke äger rum. Detsamma gäller ock, då arbetet inställes, under det tjänstemannen på sitt kontor utskriver packhusattest eller andra handlingar. Bortsett från dessa avbrott lär man dessutom kunna begära, att expeditionstiden för samtliga avdelningar även vintertid utsträckes åtminstone till kl. 5 e. m. Egentligen vore det nog önskvärt, att tiden ytterligare något förlängdes, men med hänsyn till det arbete, som återstår för tjänstemännen efter tullkontorets stängning, bör man måhända åtnöjas med tiden 9—5.

Handels- och sjöfartsnämnden uttalar sig sålunda för att expeditionstiden åtminstone i Göteborg och på övriga större tullplatser bestämmes för hela året till kl. 9 f. m.—5 e. m. utan avbrott; och torde stadgande härom, vad beträffar dessa större tullplatser, där kortare tid under inga omständigheter bör förekomma, lämpligen kunna införas i tullstadgan.

Då tullverket debiterar böter, emedan tullräkning icke blivit betald i rätt tid, inträffar det ofta, att räkningen ännu icke kommit vederbörande tillhanda, när böterna påföras. Nu kan det visserligen finnas fog för den uppfattning, som från tullverkets sida torde göras gällande, att trafikanten själv får se till, att han får sin räkning; men förbiseenden härvidlag inträffa så lätt i större affärer, att det skulle vara önskligt, om tullkommissionen ville taga under övernä-

gande, huruvida t. ex. någon anordning med räkningarnas avsändande med posten, om de icke avhämtas inom viss tid, lämpligen kan låta sig genomföra. Av större betydelse må ju dock icke denna fråga anses vara. Ett viktigare önskemål är, att räkningarna avlämnas specificerade och icke, såsom nu är händelsen, endast upptaga en slutsumma, som trafikanten endast med ett tidsödande och för honom naturligtvis ganska mödosamt arbete kan uppdelat i de särskilda belopp och avgifter av olika slag, varav den består. Hos tullmyndigheten finnes ju alltid specifikationen; och i de allra flesta fall torde saken kunna lösas på det enkla sättet, att en handling, som i allt fall skall utskrivas, t. ex. packhusattesten, skrives i två exemplar, varav det ena bifogas räkningen.

I gällande författningar till förekommande av spridandet av smittsamma sjukdomar bland människor och djur finnes föreskrivet, att vissa varor vid import skola vara försedda med intyg av svensk konsul i utskepningsorten. Erfarenheten har visat, att dessa intyg — vilken orsaken än må vara — ofta äro oriktigt avfattade, så att det inträffar, att varan får följa med fartyget på ett par resor fram och tillbaka, innan riktigt intyg slutligen anskaffas och varan får tagas i land. Det är vanskligt att yttra sig om på vilket sätt missförhållanden av denna art lämpligast kunna avhjälpas; men möjligen kunde något vinnas genom ett mera direkt samarbete mellan tullmyndigheterna och vederbörande konsulter.

Såsom ett allmänt önskemål i fråga om moderna arbetsmetoder kan framhållas ett vidsträckt användande av blanketter, som tillhandahållas allmänheten. Liksom sådana t. ex. i posten finnas till hands för alla förekommande fall, borde även tullverket inrätta sig på motsvarande sätt, allrahelst de inlagor, som fordras av trafikanten, stundom äro av den invecklade natur, att man knappast kan begära, att de skola bliva riktigt uppsatta, om man icke har en formulärblankett att ifylla.

15. *Frågan om panträrdets bestämmande vid beviljandet av nederlagskredit.*

Det synes både olämpligt och, åtminstone i vissa fall, även obilligt, att den enskilde tulltjänstemannen, som värderar å nederlag kvarliggande gods, vilket skall utgöra säkerhet för den på gods, som uttagits från nederlaget, belöpande tullavgift, med vars erläggande anstånd beviljats, skall stå i ansvar för att denna värdering är riktig, så att ineliggande varor alltjämt utgöra full säkerhet för den beviljade krediten. Med hänsyn härtill vore det därför särdeles önskligt, om vissa allmänna regler för värdets bestämmande kunde i lag stadgas, så att statsverket, under förutsättning att dessa regler blivit följda, kunde själv övertaga risken. Möjligen kunde man i sådant avseende tänka sig, att på lämpligt sätt uppgjorda taxor skulle lända till efterrättelse.

16. *Frågor rörande tullverkets befattning med s. k. tull-restitutionsgods.*

Fördelarna av tullrestitution reduceras betydligt av de kostnader, som äro en följd av det omständliga kontrollsystem, som härvidlag är föreskrivet. Det synes därför önskligt, att för utförsel av gods av ifrågakommande slag stadgas enklare kontrollformer; och torde därvid varuägarens på tro och heder avgivna försäkran i stor utsträckning kunna tagas för god.

En speciell fråga på detta område upptogs i en motion, som vid 1906 års riksdag väcktes i andra kammaren av skeppsredaren, numera statsrådet Dan. Broström, och då denna fråga för skeppsbyggerinäringsen är av stor betydelse, tillåter sig handels- och sjöfartsnämnden att under hänvisning till den utredning, som motionen innehåller, till kommissionens omprövning upptaga det yrkande, varpå motionen gick ut, nämligen att i gällande tulltaxa måtte införas bestämmelse därom, att vid införseln av sådana för nybyggnad, förbyggnad eller reparation av fartyg, skeppsdocka, dockport, ponton eller slip avsedda materialier och skeppsförnödenheter, för vilka restitution ut eller befrielse från tull är medgiven, skall, där tullsatsen är bestämd att utgå efter vikt, till grund för förtullningen läggas importörens av faktura, konossement eller annan därmed jämförlig handling bestyrkta uppgift å det införda godsets vikt.

17. *Andra förekommande frågor.*

Enligt 22 § tullstadgan är tiden, inom vilken från utrikes ort ankommet gods skall angivas hos tullförvaltningen, bestämd till åtta dagar. Bland trafikanterna här i staden har gjort sig gällande en allmän önskan, att angivningstiden måtte utsträckas till tio dagar.

Den i 75 § 1 mom. tullstadgan bestämda tid, under vilken anstånd åtnjutes med erläggande av tullavgift för nederlagsgods, synes, vad beträffar lägre tullbelopp, vara väl knappt tilltagen. En fördel vore ock, om denna tid icke räknades i dagar utan efter kalendermånad. Handels- och sjöfartsnämnden hemställer därför, att anstånd med tullavgiftens erläggande må få åtnjutas i tre månader, om tullavgiften uppgår till 100 kronor eller därutöver, och i en månad, om tullavgiften är lägre.

Ett spörsmål, vars nöjaktiga besvarande måhända möter vissa svårigheter, är det, som rör tulltjänstemännens tystnadsplikt. I synnerhet som detta spörsmål sammanhänger med frågan, i vad mån innehållet i till tullverket inlämnade handlingar bör hållas hemligt eller icke, skall handels- och sjöfartsnämnden icke härvidlag göra något bestämt yrkande utan endast hemställa, att frågan om den tystnadsplikt, som lämpligen kan åläggas tulltjänstemännen, göres till föremål för noggrant övervägande.

Göteborg den 14 april 1915.

På handels- och sjöfartsnämndens vägnar:

JUSTUS A. WALLER.

E. W. Molin.

55. Protokollsutdrag från handels- och sjöfartsnämnden i Hudiksvall.

Utdrag av protokoll, hållet vid *handels- och sjöfartsnämndens* i Hudiksvall sammanträde den 11 december 1914.

§ 10.

I skrivelse den 19 november innevarande år hade 1914 års tullkommission anhållit, att nämnden ville med stöd av de erfarenheter, som kunde hava vunnits, giva kommissionen tillkänna de önskemål, som från handels-, industriens, sjöfartens och jordbrukets sida göra sig gällande i avseende å tullverkets tillämnade omorganisation; och beslöt nämnden att i anslutning till de av kommissionen särskilt framställda frågor, som borde komma till behandling, anföra följande:

Beträffande frågan om lekmännarepresentation inom styrelsen, ansåge nämnden sådan — genom tullfullmäktige — synnerligen önskvärd, då handel och industri därigenom lättare bleve i tillfälle att få sina berättigade önskemål framhållna.

Vidkommande upplysningsarbetet från styrelsens tullbehandlingsbyrå ville nämnden framhålla, att den nu ställde sig allt för dyrbar. Synnerligen önskvärdt vore även, om tullprejudikat och andra tullbehandlingsfrågor genom prejudikatsamling, för allmänheten tillgängliga cirkulär genom tullkamrarna eller på annat dylikt sätt gjordes mera tillgängliga för allmänheten.

Tulltjänstemännens av lägre grad kompetens och utbildning ansåge nämnden böra förbättras.

Den nuvarande kustbevakningen vore för dyrbar och i förhållande till kostnaderna för densamma allt för ineffektiv. Nämnden ville ifrågasätta, huruvida icke gränsbevakningen vid kusterna kunde bestridas genom flottan i samband med bemanning av signalstationerna. Tullkamrarna skulle därigenom komma i bättre förbindelse med bevakningen, och denna skulle säkerligen för tullverket bliva billigare.

Tullkommissionen hade ifrågasatt en förkortning av den tid, som gods finge bötesfritt kvarligga i packhus, men ville nämnden häremot framhålla, att enligt nämndens åsikt tiden redan nu vore för knappt tillmätt. I regel vore det svårt att hinna meddela sig med utländsk avsändare, för den händelse varans emottagande förvägrades. Nämnden hölle jämväl före, att angivningsböterna borde betydligt reduceras.

Packhuskarlar funne nämnden härstädes fullständigt onödiga, och skulle de endast hava den effekt att fördyra tullbehandlingen.

I sportelfrågan ville nämnden framhålla önskvärdheten av att tulltjänstemännens löneförhållanden ordnades så, att de ej hade något ekonomiskt intresse av övertidstjänstgöring, speciellt då det gäller varor, lossade och upplagda inom bevakningsområde.

I detta sammanhang ville nämnden jämväl framhålla önskvärdheten av att fartygs tullpapper utställdes omedelbart vid inlämnandet av stadgade inlagor. Skulle någon kontroll undantagsvis behöva ifrågakomma, kunde denna ske genom tullbevakningen.

Packhuset i Hudiksvall vore allt för litet, åtminstone så länge varuskjul saknades.

Vidkommande pantvärdets bestämmande vid beviljandet av nederlagskredit ville nämnden framhålla, att pantvärdet nu i allmänhet sättes allt för lågt. Detta stode nog i samband med att ansvar vilade å tullförvaltaren, vilket medförde en överdriven försiktighet från hans sida till skada för handel och industri. Därför syntes det nämnden lämpligast, att ansvaret överflyttades å tullverket enbart, samt att pantvärdet bestämdes antingen till vissa procent av fakturavärdet eller också med vissa terminers mellanrum fastställdes av generaltullstyrelsen eller tullfullmäktige.

I övrigt funne nämnden icke något att uti ifrågavarande ärende andraga.

Denna § förklarades genast justerad.

Vid protokollet:
HADAR RISSLER.

Rätt utdraget, betygar:

J. V. Arndt.

56. Skrivelse från handels- och sjöfartsnämnden i Luleå.

Till 1914 års tullkommission, Skeppsbron 38, Stockholm St.

Med anledning Eder skrivelse av den 19 november 1914 med anhållan, att handels- och sjöfartsnämnden villå till Eder inkomma med yttrande över vissa i Eder skrivelse uppställda frågor värda beaktande vid förslag till tullverkets omorganisation.

Vid efterkommandet av denna Eder framställning har nämnden funnit sig sakna anledning avgiva yttrande i flera än här nedan nämnda punkter.

7. Att kvinnor med fördel kunna användas för tjänstgöring i tullverket lika såväl som i de flesta andra statens verk, torde väl knappast kunna bestridas. Då frågan avser uteslutande kontorsgöromål, synes kvinnlig arbetskraft böra komma till användning företrädesvis vid tullkamrarna samt nederlags- och uppördskontoren i Stockholm, Göteborg och Malmö ävensom å en eller annan av de övriga större tullkamrarna.

8. Beträffande frågan om möjlig indragning av tjänster vid lokalförvaltningen samt kust- och gränsbevakningen beder nämnden få

anföra, att vad lokalförvaltningen härstädes angår, består dess personal av en tullförvaltare, en kammarskrivare, en uppsyningsman och åtta vaktmästare, och torde med den avsevärda trafik, som särskilt under seglationen här förekommer, någon minskning av denna personal icke kunna ske. Vad kustbevakningen angår, måste frågan om indragning av tjänster vid densamma härstädes ställas i samband med omreglering av kustbevakningens patrulleringsområden för hela riket. Vid senaste regleringen för några år sedan av tullverkets stater, därvid beslut fattades om användning av motorbåtar i kustbevakningens tjänst, gjordes visserligen en del därav betingade indragningar av tjänster, men torde det kunna ifrågasättas, om ej patrulleringsområdena skulle kunna göras ännu större, än som då skedde, varigenom ett större antal indragningar skulle kunna ske. Sådan utsträckning av patrulleringsdistrikten borde avse kuststräckor, å vilka icke någon särdeles livlig trafik förekommer, och vilka kuststräckor icke angränsa till främmande land. Ehuru det icke kan anses rådligt att lämna en kuststräcka helt och hållet utan bevakning, torde dock avseende jämväl böra fästas vid det ringa antal förseelser och förbrytelser mot tullförfattningarna, som de senaste decennierna förekommit och upptäckts genom kustbevakningens ingripande.

Rörande gränsbevakningen utgöres densamma vid gränsen mot Finland av, utom befäl, 90 stycken gränsridare med en årlig avlöning, utan ålderstillägg, av 1,500 kronor vardera eller tillsammans 135,000 kronor, under det att hela tulluppbörden för Haparanda stad under år 1913 belöpte sig till endast 103,937 kronor. Det synes därav kunna ifrågasättas, om ej någon indragning av nämnda personal, sedan det yrkesmässiga smugleriet vid denna gräns numera i högst avsevärd utsträckning hejdats, skulle kunna ske.

9. I rikets tre största städer är lokaltullförvaltningen sedan äldre tider för handläggning av mer eller mindre olikartade göromål uppdelad i vissa avdelningar, vardera med sin chef. Dessa avdelningar benämnas: tullkammare, uppbördskontor, nederlagskontor, konfiskationskontor och kassakontor, packhusinspektion och tullbevakningsinspektion. I Malmö äro dock uppbördskontoret, konfiskations- och kassörskontoret sammanslagna till en avdelning. Att packhusinspektionerna liksom tullbevakningsinspektionerna böra på grund av sina väsentligt olikartade göromål såväl sinsemellan som med de övriga avdelningarna fortfarande utgöra särskilda avdelningar, något som även i utlandet lärer vara fallet, synes äga fullt berättigande, men däremot synes intet finnas, som talar emot att icke de övriga avdelningarna kunde och borde sammanslås till en avdelning under en gemensam chef. Utom det att förvaltningen för staten bleve billigare genom en chef i stället för respektive fyra och tre, komme också en väsentlig kostnad att kunna inbesparas genom förenklingar i räkenskapsväg och därmed förenade arbeten.

15. Det torde icke kunna bestridas, att nuvarande föreskrifter om pantvärdets fixerande för nederlagsgods lämna allt för stort ut-

rymme åt godtycket, därigenom att pantvärdet är lämnat att helt avgöras av tullkamrarna och nederlagskontoren, vilka också inför tullstyrelsen äro pekuniärt ansvariga för den lämnade krediten. Såväl till handelslättnad som för att åstadkomma likformighet rörande pantvärdets bestämmande synes det vara av vikt, att Kungl. Maj:t eller tullstyrelsen, efter hörande av delegerade från någon eller några av rikets handelskamrar eller andra sakkunniga, fastställer vissa generella värden över å nederlag vanligast förekommande varor.

17. *Kreditupplag.*

En viktig lättnad för handeln, som man får hoppas det ej alltför länge skall dröja med att få införd även i vårt land, är tvivelsutan s. k. kreditupplag. Detta slags upplag, som egentligen är endast en förenkling och modernisering av vårt i mångt och mycket föråldrade nederlag, erbjuder såväl för staten som för trafiken i handel och varuomsättning avsevärda fördelar genom ringare utgifter och förenklad kontroll. Varor, som angivas till kreditupplag, tullbehandlas i vanlig ordning och bokföras, men varuägaren äger rätt genast omhändertaga utan att då erlægga de å det sålunda uttagna godset löpande tullavgifter. Vid varje kvartals början föranstaltas av tullverket inventering av till sådant upplag angivna varor, och är varuägaren skyldig att därefter genast inbetala tullavgifter för under nästförflutna kvartal disponerade varor av dylikt slag.

Det förhållandet, att handeln i våra grannländer sedan många år njutit stora fördelar av kreditupplag, utan att staten där genom den varuägaren medgivna dispositionsrätten till varorna lidit några nämnbara förluster, borde, synes det nämnden, utgöra full och tillräcklig anledning för statsmakterna att snarast få genomförd en för handeln inom landet betydande lättnad. De lättnader, som hitintills genomförts till handelsfromma i vad det avser tullverkets befattning därmed, hava i huvudsak avsett transitohandeln, som ju framdeles bör kunna bliva av stor betydelse för landet men ännu intager en ganska anspråkslös ställning.

Tullverkets åliggande enligt Norrbottenslagen.

Genom för detta län gällande s. k. Norrbottenslagen åligger jämlikt § 25 tullstadgan fartygsbefälhavare (eventuellt avlastare), som vill i fartyg inlasta varor av vilken beskaffenhet som helst till utrikes ort, att gälda kostnad för bevakning under lastning å övertid eller å annat ställe än tullplats. Dessa bestämmelser hava verkat i hög grad betungande för exporten i Norrbottens län på grund därav, att genom den korta seglationstiden härstädes lastningen i regel måste bedrivas även nattetid, d. v. s. på övertid. Att, så länge omnämnda dimensionslag i sin nuvarande formulering äger bestånd, därvid kontrollen över att icke vederbörligen utstämplat virke må skeppas kommit att

vila på tullverket, något suspenderande av föreskrivna bevakningar och kontroller av runt och hugget virke av furu och gran icke kan förekomma, synes vara självklart, men däremot synes billigheten tala för att alla andra varor, däri inbegripna sågade och hyvlade trävaror — å vilka varor någon kontrollering, huruvida de äro framställda av behörigen utstämplade träd, är omöjlig att verkställa — torde bevakningen och kontrollen kunna ersättas med ett av avlastaren under edlig förpliktelse eller på heder och tro å angivningsinlagan till export avgivet intyg, att icke andra varor äro inlastade av honom i fartyget i fråga än de å samma inlaga upptagna, samt särskilt beträffande sågade trävaror av furu eller gran, att desamma äro framställda av vederbörligen utstämplat virke. Ehuru sådant intyg avgivits, bör dock rättighet förbehållas för tullförvaltningen att beträffande dylikt exportgods göra de undersökningar, vartill omständigheterna kunna föranleda, och bör straffpåföljd stadgas, om oriktiga uppgifter å inlagan eller intyget lämnas.

Även för statsverket skulle, om detta förslag komme att vinna bifall, icke oväsentliga besparingar kunna uppstå därigenom, att den på tullverkets bekostnad inom hamnområde och på ordinarie tjänstgöringstid anordnade kontrollen skulle för förut nämnda varor genom intygen komma att bortfalla.

Luleå den 2 februari 1915.

Handels- och sjöfartsnämnden.

A. J. WESTERBERG.

57. Skrivelse från Stockholms stads hamnstyrelse.

Till 1914 års tullkommission.

Sedan åt Eder uppdragits att utarbete förslag till omorganisation av tullverket, har Ni uti en till hamnstyrelsen avlåten skrivelse av den 19 november 1914 anhållit, att hamnstyrelsen med stöd av de erfarenheter, som förvärvats under beröringen med tullverket, måtte till Eder inkomma med yttrande angående förefintliga brister i tullverkets nuvarande organisation ävensom giva Eder tillkänna de önskemål, som kunde göra sig gällande i avseende å verkets tillämnade omorganisation.

Med anledning härav får hamnstyrelsen, som av de i Eder skrivelse särskilt angivna spörsmål funnit endast nedan angivna föranleda till yttrande från styrelsens sida, beträffande en var av dessa frågor anföra följande:

9. *Frågan om lämpligheten av tullförvaltningarnas i rikets tre största städer nuvarande organisation på flera ardelningar utan genomfört gemensamt chefskap.*

Erfarenheten påvisar önskvärdheten av att den kommunala institution, som har hamn- och tullärenden sig anförtrodda, endast har

en enda viss tullmyndighet att vända sig till. Det inträffar nämligen ofta här i Stockholm, att olika synpunkter göra sig gällande hos olika tullavdelningar, särskilt de två, som alltid stå i förbindelse med sjöfarten, nämligen packhusinspektionen och tullbevakningsinspektionen. Sammanförandet av de olika lokala tullmyndigheterna här i staden under gemensamt chefskap skulle därför säkerligen medföra stora fördelar.

10. *Lokalfrågor; och i sammanhang därmed frågan om förkortning av den tid, som gods må bötesfritt kvarligga i packhus.*

De bestämmelser, som reglera Stockholms stads skyldighet beträffande nybyggnad och underhåll av de för tullverket erforderliga byggnader i huvudstaden, äro i hög grad föråldrade, och det är därför svårt att rätt tolka och tillämpa samma bestämmelser. Vad särskilt angår stadens skyldighet att anskaffa inventarier till tullokaler, finnas därom icke några tydliga stadganden, och det möter därför ofta stora svårigheter att avgöra, i vad mån staden kan anses skyldig att tillmötesgå de ofta nog långt gående krav, som av de lokala tullförvaltningarnas chefer framställas. Fullständiga och tydliga stadganden böra därför åstadkommas beträffande de lokaler, staden är skyldig tillhandahålla, samt huru dessa böra vara beskaffade för att lämpa sig efter nutida krav, angående lokalernas utrustande med inventarier, värme, lyse och vatten, ävensom i fråga om underhåll, renhållning m. m. av samma lokaler. Väl hava mellan staden och tullverket i särskilda fall träffats överenskommelser rörande vissa av dessa frågor, såsom angående bestridandet av kostnaderna för värme, lyse och vatten, men någon generell överenskommelse finnes icke.

I sammanhang med denna fråga står frågan om längden av den tid, varunder gods kan få fritt kvarligga i packhus.

Den i tullstadgan i sådant hänseende medgivna tid av tjugudagar är alltför lång, och den påföljd, som drabbar ägare av i packhus efter nämnda tid kvarliggande gods, så låg, att densamma icke verkar avskräckande för en importör, som kan finna med sin fördel förenligt att låta godset kvarligga.

Med hänsyn till dessa förhållanden krävas bestämmelser för packhuslokalers och varuskjuls utnyttjande, så avpassade, att de bliva i minsta mån betungande för handel och sjöfart, på samma gång tiden för varors kvarliggande i dylika lokaler måste begränsas till det minsta möjliga, för att stockning i trafiken ej må uppstå; och det synes även skäligt, att staden tillerkännes rätt att inom vissa gränser vara medbestämmande beträffande tiden för gods kvarliggande i packhus och storleken av de avgifter, som påläggas dylikt gods och vilka böra tillfalla staden.

Den tid, under vilken gods må utan påföljd kvarligga i packhus, torde utan olägenheter kunna förkortas till hälften av den nuvarande eller tio dagar, och böra å därefter kvarliggande gods läggas avgifter, som lämpligen må ökas, ju längre tid godset kvarligger.

11. *Packhuskarlsfrågan.*

Ehuru det torde vara obestriddigt, att befintligheten av packhuskarlar i många fall är till stor fördel för trafikanterna och till säkerhet för tullverket, medför dock packhuskarlarnas nuvarande ställning till tullmyndigheterna en del olägenheter för såväl kommunen som allmänheten. I den mån denna institution bör bibehållas, synes dess personal böra lyda under tullverket.

Enligt praxis hava packhuskarlarna hållits med lokaler och inventarier på kommunens bekostnad, och påfordras ännu detta av tullmyndigheterna, med vilken rätt är icke klart. En utredning i denna fråga är sålunda erforderlig.

13. *Frågor om bevakningskostnader och avstängda bevakningsområden.*

De i gällande författningar förefintliga bestämmelser angående huru tull- och packhus skola vara beskaffade, för att däri inlagda varor ej skola påläggas bevakningskostnader, äro påtagligen föråldrade och därigenom onödigt betungande, varför genomgripande förändringar härutinnan böra åstadkommas.

Slutligen vill hamnstyrelsen erinra om sin till Eder den 30 november 1914 avlätna skrivelse i de under punkterna 10 och 13 här ovan berörda spörsmål.

Stockholm den 10 maj 1915.

För Stockholms stads hamnstyrelse:

OTTO M. HÖGLUND.

Edv. Ploman.

58. *Skrivelse från skeppsredaren Sigurd Hedberg i Malmö.*

Till herr ordföranden i 1914 års tullkommission generaldirektören
m. m. H. Herr F. W. H. Pegelow, Stockholm.

1. Med anledning av Eder skrivelse av den 13 ds med uppmaning att besvara de i formuläret framställda frågorna får jag som min åsikt framhålla, att den första torde giva anledning till en närmare utredning, om icke åtskilliga av de ärenden, som nu handläggas av kungl. generaltullstyrelsen, till trafikens fromma kunde överflyttas till lokalförvaltningarna, enär på grund av den förlust, ett uppskov med ärendenas handläggning ofta förorsakar den trafikerande allmänheten, ärendenas behandling av tullmyndigheterna tydligen bör ske med all den skyndsamhet, som är förenlig med en grundlig utredning av desamma;

2. den andra frågan till det uttalandet, att en lekmanrepresentation är obehövlig, enär det förvisso icke möter någon som helst svårighet att från lekmannahåll erhålla alla erforderliga upplysningar.

3—5. Frågorna 3—5 beröra helt nya verksamhetsområden inom tullorganisationen, och torde, enligt vad jag kunnat inhämta, skälig anledning till missnöje med det sätt, varpå tullbehandlings- och upplysningsbyrån hittills fyllt sin förvisso svåra uppgift, ej föreligga.

6. Vad frågan 6 beträffar, anser jag, att man, med hänsyn till avlöningsförhållandena, rimligtvis icke kan begära högre kompetens av tulltjänstemännen av lägre grad än den, som för närvarande är fastställd, men med avseende på utbildningen av dessa tjänstemän torde med fog böra påyrkas, att de i likhet med tjänstemän av högre grad icke skulle få antagas till extra ordinarie i tullverket, förrän de förut genom någon tids praktisk tjänstgöring vid tullbevakningen visat sig pålitliga och användbara till de många olikartade göromål, tullbevakningen har att handlägga, och även inhämtat nödiga insikter i de tullförfattningar, som angå bevakningstjänsten; att denna kompetens och den utbildning, de erhålla i bevakningstjänsten, ej räcka till för att förrätta tjänstemäns av högre grad sysslor, torde vara en självklar sak.

7. Då kvinnor i allmänhet äro mera nervösa än män, anser jag dem ej vara lika lämpliga som männen, åtminstone ej vid de större tullförvaltningarna, där oftast ett forcerat och nervöst arbete förekommer.

8. Indragning av ordinarie tjänster vid lokaltullförvaltningen torde ej kunna göras, då ju redan ett större antal extra ordinarie tjänstemän av högre och lägre grad där ständigt äro sysselsatta; då kustbevakningen numera efter tillkomsten av motorbåtar torde böra vara mera effektiv än förr, anser jag en närmare utredning av hithörande frågor nödvändig, för att kustbevakningen må motsvara berättigade krav.

9. Att föreståndarne för de olika tullförvaltningsavdelningarna i rikets 3 största städer hava en något så när självständig ställning vid utöandet av sin tjänst, som de väl själva bäst känna, torde uteslutande vara till nytta såväl för den trafikerande allmänheten som för göromålens behöriga skötande, och kan jag därför icke tillstyrka en förändring i tullförvaltningarnas i rikets 3 största städer nuvarande organisation på flera avdelningar utan genomfört gemensamt chefskap.

10. Den tid av 20 dagar, som gods må bötesfritt kvarligga i packhus, torde utan men för trafiken ytterligare kunna inskränkas till 14 dagar för de större tullförvaltningarna och 10 dagar för de mindre, och torde motiveringen i § 31 till underdånigt förslag till tullstadga, avgivet av kungl. generaltullstyrelsen den 29 mars 1900, innehålla fullgoda skäl även för sistnämnda inskränkningar.

11. För min del anser jag, att statsverket borde betala packhuskarlarna. Skulle det emellertid efter noggrann utredning visa sig ej kunna genomföras, anser jag, att packhuskarlarnas taxa borde revideras, så att avgifterna komma att stå i rimligt förhållande till arbetet.

12. Då sportelfrågan erhållit sin sista lösning så sent som den 23 dec. 1910 och ingenting nytt av beskaffenhet att kunna på frågan inverka därefter inträffat, anser jag mig ej kunna yttra mig om huru-

vida något nytt, för sjöfarten bättre system skulle kunna ernås. Då dessutom inom så gott som alla enskilda verksamhetsområden en viss tid av dygnet är fastställd som normalarbetsdag, utöver vilken varje arbete måste ersättas med avsevärt högre belopp än å den ordinarie arbetstiden, torde det icke innebära någon orimlighet, att även för tullverkets tjänstemän av högre och lägre grad, som hava skyldighet att å vilken tid av dygnet som helst stå den trafikerande allmänheten till tjänst, äro fastställda för de förra allmänna expeditionstiden och för de senare allmänna tjänstgöringstiden, utöver vilka tider särskild gottgörelse erlægges av den, som påkallar arbete å övertid, och icke av statsverkets för allmänna ändamål avsedda medel.

13. Frågan om godsbevakningskostnad åt tullpersonalen på övertid, vilken äger ett så intimt sammanhang med frågorna 10 och 12, anser jag icke heller böra föranleda förändring i nu bestående ordning men måste på det bestämdaste opponera mig mot att godsbevakningskostnad, av vad namn den vara må, skall utgå till statsverket å allmänna tjänstgöringstiden från 7 f. m. till 6 e. m., en inkomst för statsverket, som väcker stort och allmänt missnöje, och vars redovisning och indrivning på vissa håll försorsakar statsverket vida större utgifter än det debiterade beloppet för nämnda bevakning.

Vad avstängda bevakningsområden beträffar, äro kaj- och hamnplatserna härstädes av den beskaffenhet, att de icke utan stort men för trafiken kunna så avstängas, att de göra bevakning av tullpersonalen överflödigt.

14. Frågan om modernare arbetsmetoder sammanhänger så nära med frågan om tidsenliga tulllokaler, att, så länge Malmö stad icke anskaffat tillräckliga sådana, den för trafiken härstädes tidsödande och besvärliga expeditionen av godset ej kan förbättras.

Malmö den 27 januari 1915.

SIGURD HEDBERG.

III. Redogörelse för personalförhållandena inom vissa främmande staters tullverk.

(Utarbetad av 1912 års s. k. överkvalifikationsakkunniga.)

Bayern.

Tjänstemännen vid det bayerska tull- och inre-beskattningsväsendet äro delade i fyra kategorier:

1. Tjänstemän, som avlagt examen för den högre justitie- och förvaltningstjänsten med huvudbetyget I eller II.

2. Tjänstemän, som innehava mogenhetsbetyg från 9-klassig högre elementarskola och därefter besökt tekniska högskolan i München under två terminer efter en för tulltjänsten särskilt föreskriven läroplan samt därifrån erhållit godkända betyg. Dessa personer anställas i tull- och skatteförvaltningen som extra ordinarie tjänstemän och

hava att efter 2 $\frac{1}{2}$ års praktisk tjänstgöring avlägga en fackexamen. Tjänstemän av denna kategori hava ej antagits under de senare åren (f. o. m. 1909).

3. Tjänstemän, som genom beivrande av en bayersk mellanskola förvärvat rätt till ettårig värnplikt (kunskapsmättet motsvarar närmast svensk realskoleexamen). Dessa anställas först som vaktmästare vid gränsbevakningen (Grenzaufseher) och skola efter 5-årig tjänstetid avlägga en särskild fackexamen.

4. Tjänstemän, som före sin antagning till vaktmästare vid gränsbevakningen blott äga folkskolebildning och genomgått en undervisningskurs på 4 veckor vid gränsbevakningsskolan.

Tjänstemän av den första kategorien bekläda posterna som chefer för huvudtullkamrar och i mindre omfattning såsom gradpasserare platser såsom föreståndare vid mindre förvaltningar.

Tjänstemän av den andra kategorien innehava en del av chefsplatserna vid huvudtullkamrarna. Dessutom användas de som sidordnade tjänstemän vid huvudtullkamrarna och som föreståndare för viktigare tullplatser av underordnad grad vid gränsen och i inlandet samt som ledande tjänstemän i gränsbevaknings- och inre-beskattnings-tjänsten. Flertalet av dessa tjänstemän har sig anförtrott tullbehandlingsbestyret i egenskap av förste expedierande tjänstemän vid de högre och lägre lokalförvaltningarna.

De sedan år 1906 utbildade, för den ordinära tull- och skatte-tjänsten bestämda tjänstemännen av den tredje kategorien skola huvudsakligen övertaga de mindre viktiga tjänsteåligganden, som hittills bestritts av tjänstemän, tillhörande den andra kategorien.

Tjänstemän av den fjärde kategorien hava närmast att förrätta gränsbevakningstjänst och att biträda vid tullbehandlingen. De dugligare bland dem bliva efter längre bevakningstjänstgöring och efter avläggande av en särskild prövning (huvudsakligen i skattebestäm-melser) befordrade att självständigt sköta underordnade tjänster vid stationer. Bland dem rekryteras också kansli- och registratortjänstemännen.

En omläggning av rekryterings- och befordringsförhållandena är ifrågasatt och skulle avse att minska antalet av tjänstemän med högre utbildning — särskilt den andra kategorien — och ersätta dem med tjänstemän av tredje och fjärde kategorierna.

Danmark.

För att bliva antagen som »toldmedhjælper» fordras en skol- underbyggnad närmast motsvarande vår realskoleexamen. Vidare är föreskriven en fackexamen, som dessa tjänstemän måste undergå, innan de efter en omkring 8-årig utbildningstid och efter fyllda 25 år utnämnas till »toldassistenter», från vilken klass de högre tjänsterna (toldkontrolør, toldforvalter, toldinspektør och toldkasserer) rekryteras.

Tullassistenterna användas såväl till egentlig tullkammartjänst som till bevakning och tariffiering av varor.

Vid antagande av »toldrorsbetjente», tullverkets lägsta avlöningsklass, föredrager den danska tullstyrelsen sjömän med styrmansexamen eller underofficerare från hären eller flottan. Dessa tjänstemän, för vilka det numera finnes en befodringsgrad, »overtoldrorsbetjente», användas vid bevakningstjänsten, till lättare klareringar o. d. men sällan vid den egentliga varutullbehandlingen och kunna endast i sällsynta fall erhålla tjänst som toldassistenter.

Man har på senare tiden börjat ägna uppmärksamhet åt lämpligheten av att i större utsträckning använda rorsbetjente till bevakningsgöromål, därvid även kustbevakningen, och att förbehålla toldassistenterna det kvalificerade arbetet, nämligen tarifferingen.

Det må anmärkas, att vid kustbevakningen i stor utsträckning användas utom de egentliga avlöningsklasserna stående »honorarlönnede» tulltillsyningsmän, oftast fiskare, vilka sålunda sköta sitt privata yrke vid sidan av statstjänsten.

England.

I England råder en bestämd skillnad mellan bevakningstjänst (waterguard service) å ena sidan samt egentlig tulltjänst (landing and warehouse service) och accistjänst å andra sidan.

A. Vid bevakningen finnas följande tjänsteinnehavare:

2 superintendents of waterguard, 1:st class,
 8 » » » » , 2:nd » ,
 42 chief preventive officers,
 521 preventive officers,
 1,005 preventive men.

För att bli antagen till bevakningsvaktmästare (preventive man) fordras tullstyrelsens medgivande att få undergå en särskild examen. Vanligt är, att tullstyrelsen till denna prövning kallar ynglingar, vilka förut såsom springgossar o. d. varit tillfälligt anställda i tullens tjänst.

Åldersgränserna äro 17—20 år, och en noggrann läkarbesiktning är föreskriven. Den nämnda kunskapsprövningen omfattar:
 engelska språkets läsning och rättskrivning,
 läsning av brev i olika handstilar,
 räkning,
 geografi.

Likaså får den sökande visa, att han kan sköta en roddbåt.

Befordran från preventive man till preventive officer är beroende på en prövning i ämnen, som tillhöra tjänsten. Till denna prövning kallas bevakningspersonalen efter ålder.

Intet hinder möter för en person, som inskrivits såsom preventive man, att nå de högsta posterna inom bevakningstjänsten.

Anmärkas bör, att i England tjänsteinnehavare av lägsta grad erhålla distinktionstecken efter femte, nionde, trettonde, sjuttonde, tjuguförsta och tjugufemte året; och med varje »stjärna» följer en

löneförhöjning av 1 shilling i veckan. Personer i tullbevakningstjänst bruka i England i regel ej kommenderas till tjänstgöring på den plats, där de äro födda.

B. Lokaltullförvaltningen förfogar över följande tjänstemän:

- 8 collectors,
- 44 inspectors and collectors, 1:st class,
- 100 » » » , 2:nd » ,
- 1 inspector (preventive staff),
- 725 surveyors,
- 5,550 officers.

För att bliva antagen till »officer» fordras att vara inom åldern 19—21 år och att hava avlagt en särskild examen inför Civil Service Commission. De ämnen, som denna prövning kan omfatta, äro:

1. skrivning,
2. engelska,
3. aritmetik,
4. naturkunskap,
5. franska,
6. tyska,
7. latin,
8. matematik,
9. bokhålleri och stenografi,
10. historia och geografi.

Av dessa äro 1—4 obligatoriska, under det att den sökande frivilligt kan anmäla sig till prövning i högst två av de under 5—10 upptagna ämnena.

Enligt erhållna upplysningar lärer i praktiken konkurrensen vara mycket stor och de tävlandes kvalifikationer jämförelsevis synnerligen höga. Examen, som är både muntlig och skriftlig, brukar pågå i tre dagar och är förenad med en kostnad av 2 £.

För att bliva befordrad till surveyor fordras ånyo en examen, som uteslutande omfattar till tjänsten hörande författningar o. d.

Finland.

Personalen vid den finska tullförvaltningen är delad i:

1. tjänstemän, nämligen:
 - tullinspektörer, tullförvaltare, kontrollörer, packhusinspektörer, tullkassörer, tullexpeditörer, överuppsyningsmän, tull- och gränsfiskaler samt kontorsskrivare;
 2. betjante, vilken beteckning omfattar:
 - uppsyningsmän, äldre och yngre vaktmästare samt extra vaktmästare.
- Sedan år 1894 fordras minst lägre juridisk förvaltningsexamen

för tjänstemän vid tullverket likasom vid alla andra finska administrativa verk. Någon särskild bildningsgrad för betjänte finnes ej fastställd, men har fordran varit folkskolebildning samt liksom för tjänstemännen förmåga att behärska landets båda språk, svenska och finska. På en del platser har ytterligare fordran på rysk språkkunskap tillkommit.

Enligt de upplysningar, som benäget meddelats av packhusinspektör Ossian Häggman i Hälsingfors, har under de senaste tjugo åren endast ett fall förekommit, då tullbetjänt genom kejsrerlig nåd erhållit dispens för inträde å tjänstemannabanan.

Herr H. yttrar i en skrivelse till en av kommissionens ledamöter den åsikten, att frågan rörande överkvalificerad arbetskraft vore på ett jämförelsevis lyckligt sätt löst i det finska tullverket, nämligen genom den stora utsträckning, kvinnoarbetet därstädes fått.

Ur skrivelsen torde få anföras följande:

»Hösten 1912 voro cirka 120 kvinnor anställda vid finska tullverket, fördelade på olika orter, där de tjänstgjorde sålunda:

i *Hälsingfors*: å *tullstyrelsen* och dess olika avdelningar (revisionskontoret, statistiska kontoret o. s. v.) 46. Angående alla de e. o. kammarskrivare, som vid denna tidpunkt tjänstgjorde å tullkamrarna, se nedan.

Å *tullkammaren*: 28 (av dessa 3 renskriverskor, antagna endast för den livligaste seglationstiden, och 8 e. o. kammarskrivare med tillfälliga förordnanden såsom extra kassörer eller kontorsskrivare*);

i *Åbo*: 10 (därav en extra kassör);

i *Viborg*: 11 (en extra kassör, 3 e. o. kammarskrivare med tillfälliga förordnanden);

i *Uleåborg*: 3 (en extra kassör);

i *Vasa*: 2;

i *Björneborg*: 2;

i *Hangö*: 2;

i *St. Petersburg*: 2 (en e. o. kammarskrivare).

Dessutom vid 19 mindre tullkamrar såsom extra kassörer en vid varje.

De e. o. kammarskrivarna, till vilka endast 'examinerade' antagas, hava under den tid, de på grund av tullstyrelsens förordnande tjänstgöra vid någon tullkammare, vanligen 200 mark månatligen. Under mellantiderna, då de praktisera vid tullstyrelsen eller tullkammaren i huvudstaden, uppbära de ett arvode av 100 mark i månaden. Såsom kammarskrivare och kontorsskrivare har deras arbete bestått främst i bokföring, kontrollräkning, debitering, journalisering och renskrivning. Fartygsklarering ha de icke utfört, och icke heller ha de använts i packhuset annat än till 'avprickning' av märkrullor. Ungefär samma arbete utföres av renskriverskorna vid tullkamrarna.

*) Alla de 'examinerade' kvinnorna hava lägre förvaltningsexamen förutom en, som absolverat högre förvaltningsexamen.

De vid tullstyrelsen anställda 'oexaminerade' kvinnliga biträdenas*) arvode är från 100 till 175 mark i månaden. Extra kassörer uppbära vid tullkamrarna från 100 till 150 mark; i Hälsingfors 250 mark och i Åbo, Kotka och Uleåborg 200 mark i månaden.

Tullkamrarnas oexaminerade biträden likasom renskriverskorna få i allmänhet mellan 100 och 150 mark i månaden.»

Slutligen anföres följande yttrande av Hälsingfors tullkammare den 15 januari 1912 med anledning av en ansökan från ett kvinnligt biträde om ordinarie befattning (dispensansökan):

»Lönerna vid tullverket äro överhuvud bestämda under den förutsättning, att en man med familj bör kunna efter sitt stånd komma tillrätta. Om en enskild kvinna komme att av staten uppbära en lön, som är ämnad att uppehålla en hel familj, erhöles hon härigenom uppenbarligen en fördel, som ej var förutsedd i tiden vid lönernas utmätning. Då nu en gång för kvinnor vid universitetet medgives tillfälle att avlägga tjänsteexamen, torde nödvändigheten fordra, att åt dessa inom det allmänna tjänsteområdet skapas sådana särskilda befattningar, som äro för kvinnor lämpade, och varest de kunna erhålla sådana inkomster, som främst stå i överensstämmelse med hela samfundets fördelar. Enligt tullkammarens åsikt vore det därför skäl att genom en särskild författning uttryckligen en gång för alla fastställa, till vilka tjänster kvinnor kunde få tillträde, och huru stor del av den för männen avsedda lönen skulle tillkomma *tjänsteinnehavaren, om denna vore kvinna.*»

»Kassörs-, revisors-, registrators- och kammarskrivartjänster vid tullstyrelsen lämpa sig väl för kvinnor. För kontorsskrivare finnas dock göromål, om vilka man kunde ifrågasätta, huruvida en kvinna kan göra dem med samma auktoritet som en man. Tullkammaren har, vad beträffar fartygs klareringar, ansett det vara olämpligt att anförtro dem åt kvinnor, då vid dylika förrättningar, som ofta ske på tjänstefri tid och under nätterna, den tjänstgörande tullnären icke har sitt chefskap att lita till, och då mellan fartygsbefälhavaren och tjänstemannen eller mellan befälhavaren och avlastaren kunna uppstå meningskiljaktigheter, vilkas snabba utredning fordrar manlig beslutsamhet och bestämdhet. Klareringsgöromålen äro därför alltid vid Hälsingfors tullkammare anförtrodda åt manliga kontorsskrivare. Men då kontorsskrivarne ha många andra göromål, vilka mycket väl lämpa sig för kvinnor, skulle det ej medföra någon olägenhet för större tullkamrar, där flera kontorsskrivare finnas, om någon av dem vore kvinna.»

Frankrike.

Beträffande personalförhållandena vid den franska tullförvaltningen torde få anföras följande utdrag ur en av finske tullöverkontrollören Seb. Colliander år 1913 från trycket utgiven reseberättelse.

*) För de oexaminerade är icke någon bestämd bildningsgrad fastställd, dock hava alla »fruntimmersskolebildning». Ett stort antal äro studentskor, vilka under fritid studera och efter avlagt lärdomsprov vinna inträde bland de examinerade.

Lokalförvaltningen.

Frankrike är indelat i 23 lokaltullförvaltningar, vilka förvaltas av direktörer.

Personalen vid lokalförvaltningarna utgöres för övrigt dels av civila tjänstemän (omkring 2,000 personer), dels av en på militäriskt vis organiserad personal av officerare, underbefäl och manskap — les brigades de douane — omkring 20,000 personer.

Jämlikt författningen av den 28 juli 1911 innefatta tjänsterna vid lokalförvaltningen trenne personalstater eller kadrar, nämligen:

1. kadern av högre tjänstemän (cadre supérieur);
2. huvudkadern (cadre principal), omfattande utom civila tjänstemän även kaptener och löjtnanter;
3. kadern av lägre tjänstemän (cadre secondaire), bestående av civila tjänstemän samt underbefäl och manskap vid tullbrigaderna.

En var av dessa kadrar omfattar flera särskilda tjänstegrader, vilka indelas i ett större eller mindre antal avlöningsklasser. Till kadern av högre tjänstemän hänföres sålunda direktörer av 3 avlöningsklasser, överinspektörer av två, inspektörer av två och överuppbördsmän av tre klasser. Till huvudkadern hänföres överkontrollörer av 2 klasser, kontrollörer och packhusinspektörer av 4, uppbördsmän av 7 och biträdande kontrollörer av 3 klasser, kaptener av 3 och löjtnanter av 3 klasser samt till sekundära kadern bokförare av särskilda klasser samt underordnade uppbördsmän ävensom underbefäl och manskap av särskilda grader och klasser, däribland även matroser med nödigt marinunderbefäl för tjänstgöring till sjöss och för fartygsvisitationer.

Tjänstemännen inom »cadre supérieur», förutom direktörerna, vilka liksom generaldirektören och administratörerna utses av statens överhuvud, utnämnas av finansministern. Utnämningarna av tjänstemän inom »cadre principal» och »secondaire» ankomma på generaldirektören, som likväl åt direktörerna överlämnat utnämningen av underbefäl vid brigaderna. Rekryteringen av personalen sker på följande sätt.

1. Kadern av högre tjänstemän.

Direktörerna utväljas bland överinspektörer av 1:a och 2:a klassen, som tjänat minst två år i senaste klass, och överinspektörerna bland inspektörerna av 1:a klassen, som tjänat minst ett år i denna klass. Utnämningen till inspektörsbefattningar är beroende på en tävlingsexamen, för vilken fordringarna enligt ett av finansministern fastställt program (tullstyrelsens cirkulär nr 3,800 den 25 maj 1908) äro av uteslutande finansrättslig natur.

2. Huvudkadern.

Ingen utom verket stående kan vinna inträde vid huvudkadern såsom tjänsteman vid någon tullkammare i annan egenskap än såsom biträdande kontrollör, d. v. s. till högsta graden i nämnda kader.

Aspiranter böra innehava en ålder av 18 till 25 år, vara studenter eller ock hava avslutat kurs vid handelshögskolan i Paris eller annat högre handelsläroverk, som för ändamålet godkänts, samt prestera läkarintyg över dnglighet till militärtjänst eller över fullgjord sådan, och beror antagandet i tjänst på utgången av en tävlings-examen enligt ett av finansministern den 23 maj 1908 fastställt program, vilket utom statsförfattnings-, förvaltnings- och processrätt, nationalekonomi, finansrätt och ekonomisk rättshistoria upptager rätt vidlyftiga fordringar i teknologi ävensom i handelsgeografi. De, som blivit godkända, antagas till extra tjänstemän, men kunna icke bliva ordinarie, såvida de icke godkänts i en speciell examen i tulltariffen och tulltjänsten rörande författningar, vars program faststälts av generaldirektören den 25 maj 1908, och vilken examen icke får avläggas förrän efter minst ett års tjänst som extra. Examen kan förnyas tre gånger i händelse av misslyckande, men kandidat, som icke tredje gången blivit godkänd, entledigas från sin befattning.

Utnämningen till packhusinspektörstjänster beror av årligen anställda tävlingsexamina, i vilka endast tjänstemän av huvudkadern på framställning av sitt chefskap och med generaldirektörens godkännande kunna taga del. Programmet för dessa examina har fastställts av generaldirektören den 23 maj 1908 och upptager fordringar på en noggrann kännedom av tulltariffen ävensom av varuavgivningen, tullbehandlingen och tullavgifternas likvidering rörande författningar.

3. Kadern av lägre tjänstemän.

De civila tjänsterna inom sekundära kadern äro förbehållna dels f. d. underofficerare, som tjänat minst 10 år vid militären, varav 4 i egenskap av underofficerare, dels korpraler (brigadiers) vid tullverkets brigader.

Samtliga tjänster som soldat (*préposé*) vid tullbrigaderna, motsvarande våra tullvaktmästare, äro förbehållna personer, som tjänat minst fyra år vid militären, d. v. s. personer, som, sedan de fullgjort sin 2-åriga värnplikt, yttermera minst 2 år kvarstått i militärtjänst. De anmäla hos sitt militärbefäl sin önskan att inträda i tullverkets tjänst samt bliva, försåvitt de under sin tjänstetid vid militären ådagalagt gott uppförande, och däreft de vid av en militärkommission (*Commission de classement*) föranstaltad examen visat sig äga erforderliga kunskaper i läsning, skrivning och räkning, av nämnda kommission anmälda till intagnings i tullverkets tjänst. Tullmyndigheterna äga icke någon bestämmanderätt över vilka av dessa kandidater, som skola antagas i tjänst vid tullverket.

För den händelse att icke ett tillräckligt antal personer, som tjänat 4 år vid militären, skulle anmält sig, kunna även personer, som endast fullgjort sin värnplikt vid militären, bliva mottagna under villkor: 1) att de icke ännu fyllt 25 år, 2) att de hava en längd av minst 1,62 m. (för matrosar 1,56 m.), samt 3) att icke mer än ett år förgått, sedan de lämnat armén.

Graden av äldre underofficer (brigadier), motsvarande uppsyningsmanstjänsten hos oss, kan erhållas endast på grund av en särskild examen.

Enligt ett av generaldirektören den 25 maj 1908 fastställt program bestå proven i:

1. ett rättskrivningsprov, varvid skiljetecken dikteras och texten tvenne gånger uppläses;
2. ett skönskrivningsprov;
3. räkning (de fyra enkla räknesätten, metersystemet och enkel regula de tri);
4. uppsättandet av ett tjänstebrev eller en rapport;
5. lösning av frågor rörande den praktiska tjänstgöringen;
6. uppsättandet av protokoll rörande något i praktiken vanligen förekommande fall av brott mot tullförfattningarna;
7. lösning av frågor hörande till militärförfattningarna.

Denna examen får avläggas endast av yngre underofficerare (sous-brigadiers), vilka före den 1 januari det år, varunder examen skall avläggas, icke ännu fyllt 40 år och åtminstone 12 månader innehaft yngre-underofficersgrad, samt vilkas kandidatur blivit godkänd, d. v. s. vilka prövats innehava för utövande av befäl nödiga egenskaper och i sådant avseende upptagits i en särskild förteckning (tableau de classement). Nämda förteckning uppgöres årligen av en genom ett dekret av den 2 februari 1907 inrättad kommission (commission régional de classement), och tages härvid hänsyn till aspiranternas uppförande, hållning, lämplighet att föra befäl, yrkesskicklighet och praktiska dughet. Man har härmed velat förhindra, att personer, som innehava erforderliga kunskaper men sakna för utövande av befäl nödvändiga moraliska kvalifikationer, skola kunna bliva kallade att delta i examen.

Yngre-underofficerstjänsterna kompletteras likaledes endast med manskap, som med framgång genomgått en särskild examen enligt av generaldirektören fastställt program.

I Frankrike existera icke några skolor varken för utbildning av tjänstemän eller för underbefäl och manskap vid tullverket. I stället hava fransmännen, såsom av ovanstående framgått, sökt ernå garanti för personalens tidsenliga utbildning genom ett omfattande examenssystem.

Kust- och gränsbevakningen.

Bevakningen av såväl landgränserna som kusterna handhaves utslutande av de på militäriskt vis organiserade tullbevakningstrupperna (les brigades de douane). Dessa, som uppsattes den 1 maj 1791 för

att ersätta den civila bevakningspersonalen, bestå av s. k. brigadier till fots av olika numerär, kommenderade envar av en »brigadier». Dessa brigader förenas under befäl av en löjtnant till större avdelningar (lieutenances), vilken ytterligare förenas till trupperheter av c:a 200 man (capitaineries) under befäl av en kapten. Tullbevakningstrupperna räknas till territorialarmén och mobiliseras i krigstid, varvid av desamma formeras kompanier och bataljoner, som ställas till krigsministrernas disposition.

Hamburg.

Enligt en förordning av den 11 maj 1888 tillkommer i Hamburg ledningen av tulltjänsten såväl som tillämpningen av rikslagstiftningen angående tullar och inre avgifter en särskild generaltullstyrelse. Såväl presidenten som bisittarna i denna institution äro juridiskt utbildade tjänstemän, vilka innehava kompetens att bekläda högre förvaltningsposter eller domareämbete.

Av tjänstemännen vid lokaltullförvaltningarna fordras icke någon akademisk utbildning. Närmare bestämmelser angående deras anställning och utbildning innehållas i en förordning angående utbildningen och antagandet av supernumerarer (e. o. kammarskrivare), Militäranwärter (f. d. underofficerare med rätt till civilianställning) och andra personer inom tullförvaltningen, daterad den 7 september 1888. Enligt dessa bestämmelser finnas huvudsakligen två i fråga om inträdesvillkor, utbildning och befordringsutsikter skilda banor inom tulltjänsten, nämligen som e. o. kammarskrivare (supernumerar) eller som vaktmästare (Zollaufseher). De senare äro till stor del s. k. Militäranwärter, som förvärvat sig rätt till anställning i civiltjänsten, men andra lämpliga personer kunna även antagas. Av dessa bestämmelser beröras icke kammarvaktmästarne (Zollamts- och Bureaudiener) och ej heller de på tullfartygen (tullkryssare, tullbarkasser, jollar) anställda sjömän, maskinister och eldare.

A. *Supernumerarer* (e. o. kammarskrivare).

Till supernumerarer antagas blott sådana personer, som hava åtnjutit en högre skolutbildning — i regel minst berättigade till uppflyttning i högsta klassen av ett 9-klassigt läroverk (d. v. s. »genomgått tredje ringen»). De måste i allmänhet hava fullgjort sin ettåriga värnplikt (Militärpflicht als Einjähriger-Freiwilliger). Undantag kunna dock medgivas. De måste först genomgå en treårig förberedande tjänstgöring, som, därest så erfordras, kan förlängas men också inskränkas. Under denna förberedande tjänstgöring erhålla de genom sysselsättning vid olika avdelningar tillfälle att i tur och ordning lära känna tull- och beskattningsförvaltningens samtliga grenar. Därjämte utbildas de teoretiskt genom flera kurser vid undervisningsanstalten för tulltjänstemän. Sådana supernumerarer, vilkas förhållande

inom eller utom tjänsten under den förberedande utbildningstiden icke är tillfredsställande, eller av vilka något gagn för verket ej kan förväntas, kunna när som helst avskedas.

Efter slutet av den förberedande tjänstgöringstiden underkastas supernumerarerna den första examen för att visa, att de äga skicklighet att sköta befattningen som Sekretär (kammarskrivare).

Efter avlagd examen bliva supernumerarerna fast anställda som praktikanter (ungefär »biträdande kammarskrivare»). Såsom sådana äva de samma avlöning som vaktmästare (Aufseher) men användas ej blott som sådana utan allt efter behov till tjänstgöring, som eljest brukar bestridas av uppsyningsmän (Assistenten) eller kammarskrivare (Sekretäre). Efter treårig tjänstetid som praktikant befordras tjänstemannen i regel till Sekretär.

De åligganden, som tilldelas en Sekretär, äro av ganska olika art. De flesta av dessa tjänstemän användas inom tullbehandlingstjänsten. Samtliga tullbehandlingar vid importplatserna och på tullgren utföras i regel av två tjänstemän, en Sekretär eller Assistent (d. v. s. kammarskrivare eller uppsyningsman) och en Aufseher (vaktmästare). Därtill komma mångahanda expeditions- och kontrolleringsgöromål för uppbördens av konsumtions- och stämpelavgifter samt för gränsbevakningstjänsten. De konsumtionsskatter, som uppbaras av tullförvaltningen, äro tobaks-, cigarrett-, socker-, salt-, brännvins-, ättiksyre-, öl-, musserande vin-, belysningsmedels- och tändmedelsskatterna. Av stämpelskatter förekomma, vad Hamburg beträffar, endast spelkort- och växelstämpelskatt. Sekretärerna användas vidare till att föra tullböcker av alla slag, till att avfatta utlåtanden, som granskas och avgivas av högre tjänstemän, till att bearbeta handlingar i rättsmål rörande tull och inre beskattning, att sköta tullkassor eller att biträda högre uppbördstjänstemän, att utföra statistiskt arbete, att handhava förrådet av trycksaker, blanketter, stämpelpapper, skriv- och kontorsmaterialier, till registrering o. s. v.

Den vidare befordran av en såsom supernumerar utbildad tjänsteman är beroende av en ny examen samt av den duglighet, han ådagalagt under loppet av tjänstetiden.

Avläggandet av denna andra examen är villkor för befordran till kontrollör, vilken befordran först sker på prov och, om den utfaller fördelaktigt, slutgiltigt. Dessa tjänstemän höra dock ej till de högre tjänstemännen (Oberbeamte), utan deras tjänstgöring liknar mera sekretärernas. Dock användas de företrädesvis vid de svårare tullbehandlingsexpeditionerna i packhusen och å tullkamaravdelningarna till att behandla viktigare ärenden. Vid förvaltningsavdelningarna användas de också i regel som vikarier för de högre tjänstemännen.

Bland antalet av kontrollörer utväljas överkontrollörerna, med vilka rangen av högre tjänstemän börjar. Vid befordran är icke tjänsteåldern i första hand avgörande, utan urvalet sker efter graden av duglighet.

Överkontrollörerna, vilkas utnämning likaledes först sker på prov, äro merendels anställda som föreståndare för tullbehandlingen vid sådana tullförvaltningar, som förestås av Oberrevisoren (motsvarar

ungefär tullförvaltare av andra klass och överkontrollör). Åt några av denna klass har också uppdragits överinseendet över tullavdelningar med mindre rörelse. Andra äro anställda vid nederlagskontoren, å vilka journaler föras över de privatlager och kontilager, som äro beviljade omkring 500 fimer i Hamburg, och från vilka tullfunktionärer utskickas för att verkställa tullbehandling i magasinerna. Några, i regel yngre, överkontrollörer sköta gränsbevakningen, och tjänstemän av denna grad äro även sysselsatta inom den inre beskattningstjänsten samt vid generaltullstyrelsen, på senare stället med granskning av tulljournaler och verifikationer, vidare vid statistiska byrån såsom föreståndare för vissa avdelningar samt slutligen vid tullverkets huvudkassa.

För överkontrollörerna finnes utsikt att bliva beförade till överrevisorer. Även här är icke tjänsteåldern utan den visade dugligheten i första hand avgörande. Någon provtjänstgöring förekommer ej beträffande dessa tjänster. Överrevisorerna äro dels föreståndare för de mera betydande packhusen, dels anställda vid huvudtullkamrarna. Den äldste överrevisorn är vid behov i överinspektorens ställe, en är chef för tullstatistiska byrån och några äro sysselsatta med revisionsarbete hos generaltullstyrelsen.

Överrevisorerna kunna vidare beföras till överinspektorer. Dessa sistnämnda äro chefer för de sju huvudtullkamrarna, en förestår tullverkets undervisningsanstalt och en är chef för gränsbevakningen.

Från överrevisorer beföras också Oberrechnungsinspektor och Oberrechnungsrevisor (ungefär kamrer) hos tullstyrelsen samt rendant och kontrollör vid huvudkassan.

B. *Militäranwärter.*

Personer, som äro i besittning av ett »civilförsörjningsbevis», äro inom vissa gränser berättigade till anställning som tullvaktmästare (Zollaufseher), om de kunna förete bevis, att de äro utan kroppsfel och att de äga god folkskolebildning. De måste tjäna en provtid av högst ett år och kunna, om de visat sig olämpliga, avskedas efter fyra veckors uppsägning. I regel användas de först vid gränsbevakningstjänsten, som i Hamburgs frihamn sker antingen till sjöss på tullångare eller till lands som posterings- eller patrulleringstjänst.

Efter flerårig gränsbevakningstjänst förflyttas vaktmästaren till en annan tjänst, vanligen till en tullbehandlingsexpedition för att där arbeta såsom andre tullbehandlande tjänsteman tillsammans med en Sekretär (kammarskrivare), Assistent (uppsyningsman) eller kontrollör. Inom andra grenar av tjänsten användas vaktmästare blott i ringa omfattning och vanligen först efter att längre tid hava varit sysselsatt inom tullbehandlingstjänsten. Sådana göromål, som överlämnas åt Aufseher, äro:

journalföring vid packhus- och nederlagsavdelningar,
inre-beskattningstjänst under ledning av överkontrollör,
statistiska göromål,

registrering,
renskrivning o. d.

Sedan en vaktmästare varit i förvaltningens tjänst under minst 3 år, äger han rätt att anmäla sig till examen för erhållande av anställning som uppsyningsman (Zollassistent).

Vaktmästare, som avlagt denna examen, befordras, om någon anmärkning mot hans uppförande ej finnes, till uppsyningsman, så snart tillfälle gives. Dessa tjänstemäns göromål likna kammarskrivarens, dock överlämnas i regel åt dem enklare saker.

Uppsyningsmännen (Assistenten) kunna även få tillträde till den för supernumerarer (e. o. kammarskrivare) föreskrivna första (Sekretär-) examen. Sedan de avlagt denna examen, öppnar sig för dem samma bana som för supernumerarerna. De kunna befordras till sekretärer, kontrollörer (efter att hava bestått en ny prövning) och slutligen även till högre tjänstemän. Blott ett ringa antal särskilt begåvade f. d. vaktmästare rycker upp i grad av Oberbeamte (d. v. s. överkontrollör, överrevisor och överinspektor).

Norge.

I Norge hava hittills icke förekommit några bestämmelser angående den utbildning, som kräves av de olika tullfunktionärerna. Av de upplysningar, som erhållits, synes framgå, att befordringspraxis varit ganska växlande. Emellertid arbetar för närvarande en departemental kommitté, vilken förväntas bliva färdig under loppet av år 1913, på en utredning rörande bl. a. tullpersonalens utbildning, med hänsyn såväl till det allmänna måttet av skolkunskaper som till den fackutbildning, som är av behovet för tjänsteinnehavare i olika grader.

Preussen.

Den preussiska lokaltullförvaltningen, som det åligger ej blott att uppbära tullavgifter och att bevaka gränserna utan även att uppbära de riket eller förbundsstaten tillkommande indirekta skatterna, sysselsätter följande antal och grader av tjänstemän:

- 1) 145 Oberinspektoren (= tullförvaltare, överinspektor),
- 2) 296 Oberrevisoren (= tullförvaltare, överkontrollör),
- 3) 1,062 Oberkontrolleure (= kontrollörer),
- 4) 1,400 Zollsekretäre (= kammarskrivare),
- 5) 386 Oberzolleinnehmer (ungefär = tullinspektor),
- 6) 1,730 Zollassistenten (= uppsyningsman),
- 7) 473 Zolleinnehmer (ungefär = stationsföreståndare),
- 8) 7,046 Zollaufseher (= vaktmästare).

Utom dessa tjänstemän äro vid kustbevakningstjänsten anställda 18 maskinister, 22 skeppare, 19 eldare, 90 matrosar och 47 roddare,

vilka dock icke användas för egentlig tulltjänst utan blott till att sköta olika slag av tullfarkoster, och torde sålunda någon närmare redogörelse för deras arbete ej erfordras. Likaledes kunna de vid lokaltullförvaltningarna anställda kammarvaktmästarne lämnas ur räkningen, enär de användas endast till utträttande av ärenden o. dyl. samt till försegling, plombering o. s. v.

Beträffande de olika tjänstemannaklassernas åligganden kan följande anföras.

1) Överinspektörerna äro föreståndare för huvudtullkamrarna. De ordna och övervaka hela tull- och inrikes-skattetjänsten inom distriktet och äro förmän för samtliga tjänstemän vid huvudtullkammaren och i distriktet.

2) Överrevisorerna äro anställda huvudsakligen för att närmast biträda överinspektörerna vid huvudtullkamrarna. Några av dem (69 stycken) äro anställda som chefer vid viktigare underlydande förvaltningar.

3) Kontrollörerna leda och övervaka gränsbevaknings- och inrikes-skattetjänsten inom de kontrolldistrikt, i vilka huvudtullkammardistriktet äro uppdelade. De deltaga även själva i gränsbevakningen och i övervakandet av de fabriker, som stå under uppsikt. Vissa kontrollörer (ungefär 230 st.) hava till uppgift att vid viktigare importplatser utöva ledningen över tullbehandlingstjänsten eller förestå en tullavdelning, slutligen äro några (omkring 140 st.) anställda för att vid huvudtullkamrarna biträda överinspektörerna med att sköta där förekommande kontorsgöromål.

Till 4) och 6) Sekreterare och assistenter äro anställda antingen vid huvudtullkamrarna eller vid underlydande tullförvaltningen såsom tjänstemän för kontors-, uppbörds- eller tullbehandlingsgöromål.

Till 5) och 7) Oberzolleinnehmer och Zolleinnehmer äro föreståndare för tullstationer (Zollämter), nämligen Oberzolleinnehmer för stationer av 1:sta klass, försåvitt dessa ej på grund av sin särskilt stora betydelse förestås av överrevisorer eller kontrollörer, Zolleinnehmer för stationer av 2:dra klass. De äro såsom sådana huvudsakligen sysselsatta med kontors- och uppbördstjänst men verkställa även den vid tullstationen förekommande tullbehandlingen.

8) Vaktmästarne äro huvudsakligen upptagna av den lokala gränsbevaknings- och inrikes-beskattningstjänsten i kontrollörsdistriktet. En del av dem äro även sysselsatta vid tullförvaltningar av annan art (Hauptzollämter och Zollämter) med kontors-, uppbörds- och tullbehandlingstjänst.

Anmärkas bör, att tullbehandlingen av varor i regel skall utföras av två tjänstemän gemensamt. Förste tullbehandlingstjänstemän äro i regel Sekretär, Oberzolleinnehmer eller Zolleinnehmer, andre tullbehandlingstjänstemännen äro vanligen Aufseher. Zollassistenten (uppsyningsmän) användas antingen som andre tullbehandlingstjänsteman eller som förste tullbehandlingstjänsteman jämte Aufseher.

Beträffande utbildningsgraden av de i det föregående under 1 — 8 nämnda tjänstemännen bör skiljas mellan sådana tjänstemän, som anställts såsom supernumerarer och s. k. Militäranwärter. Andra

personer användas ej vid lokalförvaltningen, med undantag av att för närvarande 15 överinspektorstjänster under någon kortare tid för tjänstinnehavarnas praktiska utbildning äro besatta med Regierings-assessoren, d. v. s. tjänstemän, som avlagt föreskriven examen för den högre justitie- och förvaltningstjänsten.

Angående de tjänstemän, som fast anställts från att förut hava varit supernumerarer eller Militäranwärter, gäller följande.

a) För att antagas såsom Zollsupernumerar fordras flyttningsbetyg till högsta klassen av ett nioklassigt allmänt läroverk (Gymnasium, Oberrealschule e. d.). En mycket stor del av supernumerarerna har dock mogenhetsexamen från sådant läroverk. Supernumerarerna hava att utan ersättning genomgå en treårig aspiranttjänstgöring, under vilken de planmässigt utbildas i förvaltningens alla grenar. Efter aspiranttidens slut skola de avlägga en examen, och utnämnas, därest de blivit godkända, till Zollpraktikanten. Dessa tullpraktikanter äro e. o. tjänstemän och användas till fullständigande av utbildningen först till vaktmästartjänst, i regel 4 månader vid gränsbevakningen, 3 månader till tullbehandlingstjänst vid en gränstullkammare, 4 månader i den inre beskattningstjänsten och 4 månader i tullbehandlingstjänsten vid någon inlandstullkammare. Sedermera användas de efter behov även till kontors- och kassatjänstgöring. Deras anställning på ordinarie stat äger rum först efter en sammanlagd tjänstgöringstid av 4 till 5 år såsom Sekretär eller Obereinnehmer. Sedan en person innehaft tjänst som Sekretär under minst två år, kan han därest han i allmänhet befunnits lämplig, anmäla sig till kontrollörs-examen. De tjänstemän, som avlagt denna examen, befordras vid inträdande ledighet, för närvarande efter en sammanlagd tjänstetid av ungefär 10 år, till kontrollör och har då i regel att först tjänstgöra vid gränsbevakning. Efter några år transporterats han till uppsiktstjänst vid den inre beskattningen och efter ytterligare några år, allt efter sin olika lämplighet, till packhus- eller tullkammartjänstgöring. Den vidare befordran till överrevisor eller överinspektor är beroende på förhållandet i tjänsten. Någon särskild examen fordras icke härför.

b) Tulltjänstemän, som erhållit berättigande till anställning på grund av militärtjänst (Militäranwärter), anställas utan undantag såsom Zollaufseher vid gränsbevakningen. De måste vid en genomgående prövning visa, att de äga tydlig och driven handstil, säkerhet i rättskrivning och i de vanliga räknesätten, däri inbegripet decimalbråk och regula de tri, samt tillräcklig färdighet att uttrycka sig i skrift. Särskilt skickliga kandidater kunna underkastas en mera ingående prövning, för att vederbörande myndighet skall kunna bedöma, om de berättiga till den förväntan, att de framdeles komma att lämpa sig för tjänster såsom Sekretär eller Oberzolleinnehmer. Personer av sistnämnda kategori, vilka godkänts i denna strängare prövning, förflyttas för att vidare utbildas tidigare från gränstjänstgöringen.

Någon fackutbildning före anställningen som Zollaufseher erfordras icke. De antagas först på prov under sex månader; visa de sig då icke lämpliga, bliva de efter denna tid entledigade.

Efter tjänstgöringen vid gränsbevakningen, som i fråga om tiden är olika inom olika gränsprovinser, och som allt efter inträffande ledighet växlar för de personer, som genomgått den strängare examen, från 1 till 3 år och för de övriga från 4 till 7 år, transporteras dessa Zollaufseher till den s. k. inre tjänsten, d. v. s. beskattningssväsendet, packhustjänstgöring e. d. Zollaufseher i den inre tjänsten stå i fråga om avlöning och rang på samma nivå som motsvarande befattningsinnehavare vid gränsbevakningen, men tjänsten i inlandet anses i allmänhet vara mindre betungande än den vid gränsen. Transporten är sålunda icke beroende på några särskilda kompetensfordringar.

De vid gränsbevakningen eller i den inre tjänsten anställda Aufseher erhålla i huvudsak sin nödiga utbildning av sina förmän och äldre kamrater. Alla förmän, särskilt överinspektörerna, äro skyldiga att ägna sin särskilda uppmärksamhet åt tjänstemännens utbildning. Dessutom har införts särskild fackundervisning för Aufseher, i det att kontrollören inom distriktet åtminstone var fjortonde dag meddelar undervisning i enlighet med en av honom uppgjord och av överinspektören gillad plan. Undervisningen omfattar visserligen företrädesvis de föreskrifter och de inrättningar, som närmast komma i betraktande vid denna tjänstgöring, men skall utsträckas till att omfatta även andra grenar av tjänsten, på det att tjänstemännen därigenom skola erhålla en förberedande utbildning för andra, även högre anställningar.

Till beföringsplatserna vid lokalförvaltningen (Zollassistent, Zolleinnehmer, Zollsekretär och Oberzolleinnehmer) befordras endast sådana Aufseher, som genom en särskild prövning ådagalagt sin lämplighet härför. Dock kunna särskilt kvalificerade Aufseher omedelbart rycka upp till Sekretär eller Oberzolleinnehmer. Till examen för dessa »Stellen des mittleren Dienstes» erhålla Aufseher tillträde, först sedan de fått nödig utbildning även inom den inre tjänsten. Omedelbar transport från gränsbevakningen förekommer ej.

De tjänstemän, som börjat såsom Militäranwärter, äro icke heller utestängda från att befordras till de högre posterna, såsom kontrollörer, överrevisorer och överinspektörer, förutsatt att de avlägga den föreskrivna kontrollörsexamen. Härför gälla samma fordringar som för de tjänstemän, vilka vunnit anställning som supernumerarer. Emellertid förekommer det på grund av de höga fordringar, som nu uppställas vid denna examen, endast mycket sällan, att en förutvarande Militäranwärter befordras till kontrollör.

Enligt nu gällande föreskrifter måste samtliga aufsehertjänster (7,046 st.) besättas med Militäranwärter. Av tjänsterna såsom Assistent, Zolleinnehmer och Oberzolleinnehmer äro sammanlagt tre fjärdedelar förbehållna åt förutvarande Militäranwärter, under det att en fjärdedel skulle kunna besättas med supernumerarer. Förhållandena hava emellertid utvecklats så, att för närvarande samtliga 2,203 assistent- och einnehmerplatser äro besatta med f. d. Militäranwärter, samt att av 386 oberzolleinnehmerplatser 366 innehavas av f. d. Militäranwärter och endast 20 av förutvarande supernumerarer.

Av sekretärtjänsterna är enligt reglementet en tredjedel förbe-

hållen f. d. Militäranwärter, nämligen så att var tredje lediga tjänst av detta slag besattes med en sådan. För närvarande äro av de 1,400 sekretärtjänsterna 865 besatta med f. d. Militäranwärter och 535 med supernumerarer.

Bland de 1,062 kontrollörerna finnas för närvarande blott 9 Militäranwärter, av de 296 överrevisorerna är ingen ur denna klass, och bland de 145 överinspektörerna befinner sig 1 f. d. Militäranwärter.

Schweiz.

A. *Gränsbevakningen* är ordnad på militäriskt vis med följande tjänster:

gränsbevakningschefer (kaptener),
löjtnanter,
underlöjtnanter,
adjutant-underofficerare,
fältväblar,
sergeanter,
korpraler,
konstaplar (Gefreite),
gränsvakter.

Gränsvakterna anställas först som rekryter och erhålla, då de utom sin vanliga tjänst samtidigt bestrida förordnande som stationsföreståndare, ett särskilt arvode. Övergång från gränsvakt till vaktmästar (Aufseher-) tjänst förekommer.

B. *Lokaltullförvaltningens* personal delas i:

I. tjänstemän (Beamte):

tullförvaltare,
kassörer,
kontrollörer,
kontrollbiträden,
kassabiträden,
tullbiträden av 1:sta klass,
tullbiträden av 2:dra klass,

II. betjante (Angestellte):

vaktmästare (Zollaufseher);
till betjante höra även stationsföreståndare (Zollbezüger),
kopister, kammarvaktmästare o. d.

Tullbiträden av 2:dra klass skola utom god frejd och frihet från kroppsliga fel äga kannedom om minst två i landet talade språk. Deras mått av allmänbildning prövas vid en examen, som bl. a. omfattar:

1. språk,
2. aritmetik,
3. geografi,
4. fäderneslandets historia.

Kandidaterna få ej hava överskridit 30 år (dock medgives undantag för personer, som varit inskrivna som tullbetjänte) och böra, om de äro värnpliktskyldiga, hava genomgått minst rekrytskolan. Företräde äga personer, som genomgått högre mellanskola (gymnasium, handelsskola, industriskola etc.) Fast anställning vinnes först efter någon tids provtjänstgöring.

Befordran till tullbiträde av 1:sta klass kan erhållas efter 6-årig tjänstetid (4-årig för personer med akademisk examen eller betyg från polyteknikum) samt efter avläggande av en ny examen.

Sistnämnda examen omfattar kännedom om det schweiziska tullväsendet samt om andra författningar, som förekomma i tjänsten. Bland ämnena må nämnas:

lagstiftning,
tullförvaltningens organisation,
handelsfördrag,
tariff- och varukännedom,
handelsstatistik,
avfattande av tjänsteskrivelser.

Examen, som anordnas av tullstyrelsen, är både muntlig och skriftlig och förefaller, att döma av de tryckta bestämmelserna, vara ganska rigorös. Först efter att hava avlagt denna prövning kan tjänstemannen befordras till de högre graderna.

För att antagas till Zollaufseher (vaktmästare) fordras god frejd, frihet från kroppsliga fel, skicklighet i läsning, skrivning och räkning. Språkkunskaper anses önskvärda och språkkunniga personer äga företräde. Anställningen sker först på prov. Efter avläggande av examen kan, såsom nämnts, en person, vilken antagits såsom tullbetjänt, vinna vidare befordran.

Österrike.

Den egentliga tulltjänsten vid tullplatserna, bestående i varutariffering samt uppbörds- och debiteringsgöromål, bestrides av tulltjänstemän, vilkas utbildning omfattar avgångsexamen från elementarskola, motsvarande svenskt allmänt läroverk, tullkurs och tullexamen. Till övervakande av packhus och varupartier samt till själva uppvägningen (angivande av brutto- och nettovikter) användas tullvakter.

Tullvakterna tillhöra en särskild kår, »die Finanzwache», som har till uppgift att bevaka gränsen, uppbära inre skatter och monopolavgifter. Kåren rekryteras med f. d. underofficerare, som utbildas under själva tjänstgöringen och genom kurser. De högre tjänstemännen (Finanzwachbeamte i motsats till Mannschaft) rekryteras med särskilt kvalificerade personer bland manskapet, vilka hava avlagt den föreskrivna prövningen för tjänstemannaanställning.

IV. Uttalanden rörande tullverkets elevkurs.

1. Skrivelse från chefen för generaltullstyrelsens tullbehandlings- och upplysningsbyrå.

Till 1914 års tullkommission.

I anledning av till undertecknad gjord framställning, att jag ville från de personer, som senast bestritt lärarbefattning vid tullverkets elevkurs, inhämta skriftliga yttranden, huruvida det timal, som tillmätts ett vart av de i kursen ingående läroämnena, kunde böra undergå ökning eller minskning och i sammanhang härmed, huruvida den för kursen i dess helhet anslagna tiden kunde förkortas eller tarva utökning, ävensom att jag ville delgiva kommissionen min egen åsikt i denna angelägenhet, får jag med överlämnande av respektive lärares utlåtanden för egen del äran anföra följande.

Enligt den för generaltullstyrelsen gällande instruktion tillkommer det styrelsen att ärligen, där så anses nödigt, anordna en elevkurs för sådana personer, som önska vinna kompetens för att bliva antagna till e. o. kammarskrivare vid tullverkets lokalförvaltning, och erfordras, förutom genom nådiga kungörelserna den 12 maj 1865 och den 25 oktober 1906 stadgade kompetensvillkor, att hava med godkända vitsord genomgått en elevkurs. Kursen innefattar en tid av sammanlagt högst 10 månader och utgöres dels av en praktisk avdelning — provtjänstgöring vid en medelstor tullförvaltning —, dels av en avgiftsfri undervisningskurs i Stockholm. Kursen står under ledning av chefen för styrelsens tullbehandlings- och upplysningsbyrå, som har att för kursen uppgöra fullständig undervisningsplan, vilken skall av styrelsen godkännas.

Tiden för kurserna har ansetts lämpligen böra anpassas så, att den praktiska delen tager sin början den 1 augusti och varar intill slutet av november månad, varefter den teoretiska undervisningen omedelbart tager sin början och fortgår med några dagars uppehåll vid jul och påsk med fem timmars lektionstid om dagen till någon av de första dagarna av juni, då examen äger rum inför av styrelsen utsedda censorer.

Den praktiska kursen avser i främsta rummet att pröva elevens lämplighet för tulltjänsten, att lära känna, huruvida hans hälsotillstånd medger de ansträngningar, som ofta äro förenade med tulltjänsten, samt huruvida han äger det ordningssinne och den ansvarskänsla och iakttagar det uppförande, som gör det önskligt att han fästes vid tullverket. Valet av en medelstor tullförvaltning har gjorts i syfte att låta eleven på ett ställe få en överblick över och kännedom om

en tullförvaltnings olika grenar. Under sin tjänstgöring må han under överinseende deltaga i alla vid förvaltningen förekommande göromål, och äger han därvid för förvaltningens tjänstemän erhålla råd och upplysningar i allt, vad tjänsten angår.

Enligt för den teoretiska undervisningen uppgjord plan omfattar undervisningen, förutom de rent tulltekniska ämnena varukänedom och tulltaxans tillämpning samt författningskunskap, även kemi samt levande språk. Till de tulltekniska ämnena ansluter sig kemien på det närmaste, och lärer det för en tulltjänsteman vara oundgängligen nödvändigt att äga goda insikter i detta ämne. Genom undervisning i levande språk har man velat bibringa eleverna, utöver vad de förut inhämtat, så pass stor färdighet i åtminstone två främmande språks talande, att de utan större svårighet skulle kunna meddela sig med en främling, vilket ofta förekommer under tulltjänstens utövning, varjämte undervisningen särskilt inriktats på handelskorrespondens och de fackliga termer och uttryck, som förekomma i fakturor och frakthandlingar m. m. Tyska och engelska hava ansetts böra äga företräde framför franska, och sker undervisningen, som meddelas av infödda lärare, på lärarens eget tungomål.

Ansökningarna till de kurser, som hittills ägt rum, hava varit synnerligen talrika. Under det antalet elever av flera skäl ansetts böra begränsas till 25, har antalet inträdessökande hittills för varje kurs uppgått till mer än fyra gånger det antal, som kunnat antagas. Studentexamen har avlagts av de flesta sökande, och givet är, att, då summan av betygsenheterna i de särskilda läroämnena i den avlagda examen rättvisligen varit bestämmande för ordningsföljden aspiranterna emellan, tullverket fått till elever mottaga ynglingar med i allmänhet mycket vackra avgångsbetyg.

Givetvis måste undervisningen i varukänedom och tulltaxans tillämpning taga brorslotten av undervisningen, 12 timmar av veckans 30. Ämnenas stora omfattning och undervisningens beskaffenhet med minutiösa och kritiska undersökningar, förevisning av prov, mikroskopering m. m. kräver en anseelig tid. En fullständig och noggrann behandling av tulltaxans avdelningar har endast varit möjlig därigenom, att prövningen av elevernas kunskaper, de s. k. tentamina, förlagts till andra tider än de ordinarie lektionstimmarna. De för författningskunskap och kemi anslagna lärotimmar, 5 för det förra ämnet och 8 för det senare, synas visserligen icke vara alltför rikligt tillmätta, men om, vad det förra ämnet beträffar, undervisningen i tullförfattningar inskränkes till att omfatta det viktigaste i tjänstgöringsreglemente och tullstadga, vilket utan olägenhet torde låta sig göra, lär tid finnas övrig för till ämnet hörande undervisning i räkenskaps- och journalsföring, uppsättning av tjänsteskrivelser m. m. och, vad kemien angår, torde, sedan numera ett tidsenligt laboratorium i undervisningsanstalten blivit inrett, undervisningen, som bestrides av två lärare — den ene med tullteknisk utbildning — icke behöva utsträckas. Med de fem undervisningstimmarna i tyska och engelska torde man hava ernått, vad som enligt undervisningsplanen åsyftats.

Med ikraftträdandet av den nu gällande tulltaxan med dess, för

tillgodoseendet av statens och den inhemska industriens intressen, i mångt och mycket starka specialisering, ställas för visso stora fordringar på tulltjänstemännens utbildning, och det vore enligt min övertygelse icke välbetänkt att förkorta en undervisningstid, som, enligt vad erfarenheten under nu fullbordade fyra kurser givit vid handen, måste väl tillvaratagas, för att lärarna skola hinna genomgå vad som för kursen i de olika läroämnena är oundgängligen nödvändigt. Men å andra sidan kan jag av nedan angivna skäl ej förorda en utökning av densamma. Att utsträcka lärotiden utöver sex månader lär ej lämpligen kunna ske utan att kursen uppdelas i två terminer, varigenom dess avslutning sålunda komme att väsentligen fördröjas. De olägenheter, som härigenom uppkomme, och de kostnader, som bleve en följd dels genom ökat anslag för kursen, dels ock genom de utgifter, som komme att tillskyndas mången obemedlad elev genom ytterligare resor från och till huvudstaden och längre uppehåll därstädes, skulle enligt mitt förmenande säkerligen uppväga de fördelar, som genom en förlängning stode att vinna. Bemärkas bör även, att verkets rekrytering med unga skolade tjänstemän icke utan tvingande omständigheter framskjutes.

Mitt omdöme om de hittills fullbordade kurserna kan sammanfattas så, att de på ett fullt tillfredsställande sätt motsvarat de förväntningar, man hyst, och från censorernas sida har resultatet ansetts som gott.

Stockholm den 4 januari 1916.

EM. RUUS.
Byråchef.

Bil. I.

Till chefen för kungl. generaltullstyrelsens tullbehandlings- och uppsyningsbyrå.

Med anledning av Eder skrivelse av den 16 innevarande månad, beträffande av 1914 års tullkommission från lärarna vid tullverkets elevkurs genom Eder infördrade yttranden, huruvida det timantal, som tillmätts ett vart av de i kursen ingående läroämnena, kan böra undergå ökning eller minskning och i sammanhang härmed, huruvida den för kursen i dess helhet anslagna tiden må kunna förkortas eller tarva utökning, får undertecknad, som senast bestritt lärarbefattningen uti de tulltekniska läroämnena vid den teoretiska avdelningen av nämnda elevkurs, vördsamt meddela de erfarenheter, jag i förberörda hänseende gjort, vad beträffar de nämnda läroämnena.

Den tid, som enligt timplanen är anslagen för den tulltekniska ämnesgruppen, omfattande varukännedom, tulltaxa jämte taxans tillämpning, förevisning av varuprover och tullbehandlingsövningar, utgöres av 12 timmar i veckan. Den för kursen i dess helhet anslagna tiden är 6 månader. Härifrån avgå emellertid för jul- och påskferier

sammanlagt 20 dagar, varigenom endast omkring 5 $\frac{1}{2}$ månader återsta för den egentliga undervisningen.

Endast genom ett ytterst noggrant tillvaratagande av den tillmätta tiden och utelämnande vid undervisningen av mindre viktiga detaljer har det varit möjligt medhinnna det väsentliga av de vittomfattande läroämnena jämte en kortfattad repetition. Alla tentamina i ämnesgruppen hava ägt rum utom timplanen.

På grund av det ovan sagda får jag som min åsikt uttala, att, för så vitt det med undervisningen i de tulltekniska läroämnena åsyftade ändamålet att meddela eleverna teoretisk kompetens jämte, så långt det sig göra låter, förfarenhet i tullbehandling skall vinnas, det timantal, som tillmätts läroämnena, icke bör undergå någon minskning samt i sammanhang härmed den för kursen i dess helhet anslagna tiden, vad denna ämnesgrupp beträffar, icke bör förkortas.

Så vitt jag har mig bekant, synas lokaltullförvaltningarna vara väl nöjda med de extra ordinarie kammarskrivare, som efter genomgången elevkurs placerats till tjänstgöring hos dem. Elevkursen torde alltså, så långt erfarenheten hittills givit vid handen, rätt väl hava tillgodosett behovet av en första utbildning och även lagt en god grund för de unga tulltjänstemännens fortsatta praktiska utbildning och för vidare studier.

Enär sålunda de hittills vunna resultaten giva en antydning om att tiden för den teoretiska avdelningen av elevkursen synes vara väl avvägd, torde någon ökning av det timantal, som tillmätts de tulltekniska läroämnena, och i sammanhang härmed någon utökning av den för kursen i dess helhet anslagna tiden, vad denna ämnesgrupp beträffar, icke för närvarande enligt min mening erfordras.

Stockholm den 25 november 1915.

FREDR. SCHYLANDER.

Kontrollör.

Bil. II.

Till föreståndaren för tullverkets elevkurs herr byråchefen m. m.
P. J. E. Ruus.

I skrivelse den 10 november 1915 har 1914 års tullkommission hos herr byråchefen såsom föreståndare för tullverkets elevkurs anhållit om bland annat inhämtande från de personer, vilka senast bestritt lärarbefattning vid sagda kurs, av skriftliga yttranden, huruvida det timantal, som tillmätts ett vart av de i kursen ingående läroämnena, kunde böra undergå ökning eller minskning och i sammanhang härmed, huruvida den för kursen i dess helhet anslagna tiden skulle kunna förkortas eller tarva utökning. I anledning av denna anhållan har undertecknad, såsom lärare i författningskunskap (jämte journals- och räkenskapsföring samt uppsättande av tjänsteskrivelser) vid den under år 1915 avslutade tullelevkursen, den 16 dennes blivit anmodad till herr byråchefen inkomma med yttrande

med hänsyn till de erfarenheter, jag i förberörda hänseende gjort vad beträffade det ämne, i vilket jag sålunda meddelat undervisning. Till fullgörande härav får jag vördsamt anföra följande.

Omfattningen av min undervisning har alltsedan kursernas tillkomst varit i huvudsak den här nedan angivna.

Den egentliga tullförfattningskunskapen har bibringats kurseleverna genom meddelande av översikter ävensom verkställande i icke obetydlig mån och med stöd av tillgängliga prejudikat eller annorledes vunna upplysningar av närmare granskningar beträffande så gott som samtliga de författningar, vilkas tillämpning ankommer på tullpersonalen. Sålunda hava mer eller mindre detaljerat genomgått tullverkets huvudförfattningar, d. v. s. bland andra tullstadgan, tjänstgöringsreglementet för tullverket, avlöningsreglementet för tjänstemän vid tullverkets lokalförvaltning samt kust- och gränsbevakning, instruktionen för generaltullstyrelsen (de delar, som äro av direkt intresse för tullstatens personal), förordningen angående åstadkommande av statistiska uppgifter rörande utrikes handeln, kungörelsen angående behandling av paketpost från utlandet, förordningen angående tullrestitution i vissa fall vid återutförelse av utländsk vara, förordningen angående lotsverket (de delar, som angå fyr- och båkavgifts upptagande), lagen innefattande vissa bestämmelser om sjöfynd, lagen angående civila tjänstinnehavares rätt till pension, reglementet för pensioneringen å allmänna medel av tulltjänstemäns i fattigdom efterlämnade änkor och barn, reglementet för tullstatens enskilda pensionsinrättning, taxan å ersättning, som enligt särskilda bestämmelser skall av trafikerande utgöras för vissa av tulltjänstemän verkställda tjänstförrättningar, tulltaxeförordningen (de delar, som ej direkt falla inom området för föreläsningarna i varukännedom) samt bestämmelserna rörande uniform ävensom beklädnadsreglemente för viss personal vid tullverket. I anslutning till redogörelsen för dessa författningar har lämnats upplysning om de viktigaste delarna av en mångfald andra föreskrifter, om vilkas förekomst en tulltjänsteman av högre grad ansetts oundgängligen böra äga kännedom. Till dessa föreskrifter må räknas stadganden, som avse förekommande av smittsamma sjukdomars införande i riket, förbud mot eller särskild kontroll vid införelse eller utförelse av åtskilliga varor, konossements och skeppsmätningshandlingars allmänna avfattning m. fl. Samtidigt med genomgåendet av ovannämnda bestämmelser hava tillfällen beretts vederbörande att under ledning avfatta inlagor, attester, pass o. d. Ytterligare hava funnits böra givas mera kortfattade redogörelser dels över föreskrifter rörande hos oss medgivna men ännu ej anlitade tullager o. d. ävensom ett och annat i våra grannländer infört, för vårt land främmande tullupplag, dels ock över uppkomsten av vårt tullverk och av en del mera betydande föreskrifter, som angå detsamma.

Vidkommande undervisningen i journals- och räkenskapsföring hava kurseleverna lämnats sådan huvudsakligen genom föranstaltade bokföringar å lärorummet. Dessa hava merendels så lagts, att de kommit att avse en fingerad medelstor tullförvaltnings redogörelse.

Vad angår handledningen vid uppsättandet av tjänsteskrivelser,

har denna meddelats dels i samband med diktamen av utlåtanden o. d., dels genom korrigerig av elevernas efter mera allmänna anvisningar utförda uppsatser, innefattande redogörelser för författningarnas tillämpning i närmare angivna fall.

Slutligen hava anordnats tentamina i de olika grenarna av ämnet såväl å skilda tider under loppet av kursen som vid dess slut.

För ovanstående undervisning hava under senare åren fått disponeras 5 timmar i veckan, motsvarande inalles omkring 120 timmar. Den sålunda anslagna tiden har emellertid visat sig knappt tillmätt, tydligare för varje år, allteftersom antalet för tullpersonalen betydelsefulla författningar vuxit. Denna bristande tillgång på tid har nödvändiggjort bland annat, dels att åtskilliga detaljer av ämnet, vilka förvisso jämväl kunnat varda den blivande tulltjänstemannen till gagn, måst vid undervisningen förbigås, dels att elevens hemarbete åtminstone understundom blivit alltför betungande, dels ock att den slutliga muntliga tentamen ävensom delvis en å lärorummet anordnad provskrivning måst förläggas till sådan del av dagen, som eljest skolat få av eleverna disponeras efter gottfinnande.

Att med bibehållande av nuvarande timantal för ifrågavarande undervisning undanrödja de båda sistnämnda olägenheterna hade genom en inskränkning i antalet vid undervisningen genomgångna författningsrum givetvis kunnat lyckas, så mycket lättare som en specifik undervisningsplan aldrig blivit officiellt fastställd. Då sådan inskränkning likväl icke vidtagits, har grunden härför varit den, att berörda antal redan förut så snävt begränsats, att varje ytterligare avknappning i detsamma skulle enligt min efter noggrant övervägande vunna uppfattning kunnat få en å den blivande tulltjänstemannens till och med tidigaste tjänstgöring menlig inverkan.

Under förutsättning att den av mig hittills använda undervisningsplanen prövas böra allfort tills vidare följas, giver en approximativ beräkning av den tillökning i undervisningstid, som beträffande förevarande läroämnen må anses oundgängligen nödvändig för undvikande av en forcerad undervisning, till resultat en erforderlig höjning av 30 å 40 timmar för kurs. Ehuru jag av lättförklarliga skäl icke kunnat erhålla någon mera ingående kunskap om omfattningen av och elevernas mottaglighet för övriga vid ifrågavarande elevkurs förekommande läroämnen, vill jag likväl icke underlåta att på grund av den allmänna kännedom, jag vunnit i dessa hänseenden, uttala den förmodan, att nyssnämnda tillökning ingalunda bör ske på bekostnad av något bland sagda övriga ämnen tillmätt timantal. Visar sig denna förmodan riktig, återstår, då en utsträckning av nuvarande dagliga föreläsningstid av 5 timmar näppeligen kan anses med billighet överensstämmande, allenast den utväg till vinnande av förenämnda tillskott till den för författningskunskapen anslagna tid, att kursterminen förlänges.

För jämförelses skull tillåter jag mig slutligen meddela några uppgifter angående en i Danmark anordnad kurs, vilken föregår »Fageksamen for (kvindelige og mandlige) Toldmedhjælpere». I den senast avslutade kursen, som räckte i 12 veckor, deltog 20 elever. För

föreläsningarna i vart och ett av huvudämnena, »Toldförvaltningens Ordning», »Toldvæsenets Kasse- og Regnskabsvæsen» samt »Tariffen» hade därvid disponerats 80—90 timmar, medan för undervisningen i övriga vid kursen förekommande ämnen, nämligen »Toldvæsenets Organisation», »Toldvæsenets Kontrol med indenlandska Produktioner», »Toldvæsenets Hverv udenfor Beskatningen» samt tyska och engelska språken utnyttjats respektive 40, 25, 25, 30 och 30 timmar. För de ämnen, som vid denna jämförelsevis korta kurs torde motsvarat författningsskunsken vid våra tullelevkurser, hade sålunda inalles ej mindre än 250 à 270 timmar stått till förfogande.

Stockholm den 27 november 1915.

Vördsamt

TUWE JANSSON.

Bil. III.

Herr byråchefen m. m. P. J. E. Ruus, kungl. generaltullstyrelsens tullbehandlings- och upplysningsbyrå.

Som svar på herr byråchefens skrivelse med anledning av 1914 års tullkommissions förfrågan angående elevkursens timplan få härmed undertecknade lärare i kemi, under förutsättning att ej av kommissionen sådana förändringar i verkets organisation vidtagas, att betingelserna för kursen väsentligt ändras, vördsamt föreslå, att den kemiundervisningen till förmån för undervisningen i författningsskunskap frångå en timma i veckan åter måtte komma kemiundervisningen tillgodo. Detta skulle möjligen kunna ordnas på så sätt, att de två dagar, denna undervisning pågår, frukostrasten minskas från två timmar till en och en halv timme.

Genom denna återgång till det ursprungliga timantalet skulle vinnas den fördelen, att en del enklare syntesarbeten, som före avkortningen av arbetstiden kunde utföras, men sedan ej medhunnits, åter kunde upptagas. Även skulle de organiska laborationerna, särskilt de i fetternas kemi, som nu bedrivs i en mycket liten skala, kunna utvidgas något till stor fördel för denna gren av kemien, som visat sig vara en av de viktigaste på ett tull-laboratorium.

Stockholm den 15 december 1915.

G. STARCK.
Fil. doktor.

G. RENGMAN.
Kammarskrivare.

Bil. IV.

Herr byråchef.

Till svar på den i Eder skrivelse av den 16 ds. omnämnda frågan, huruvida det timantal, som tillmätts ett vart av de i kursen ingående läroämnena, kan böra undergå ökning eller minskning, ber jag, vad det av mig företrädda läroämne beträffar, få anföra följande.

- Av de 60 disponibla undervisningstimmar har använts:
- c:a 25 för talövningar rörande ämnen av mera allmän natur, som kunna förekomma i en tulltjänstemans praktik;
 - c:a 25 för översättning och muntlig diskussion (på tyska) av valda svenska tullförfattningar;
 - c:a 6 för övningar i dechiffriering av med tysk handstil skrivna dokument;
 - c:a 3 för skriftliga klausurarbeten.

Det har visat sig, att det vid denna fördelning av tiden är möjligt, att någorlunda bibringa kursdeltagarna en kunskap om de viktigare fackuttryck på tullområdet, så att de torde vara i stånd att vid de vanligare tilldragelser inom tullpraktiken göra sig förstådda på tyska samt även någorlunda riktigt återgiva innehållet i de för utläningar huvudsakligen ifrågakommande svenska tullföreskrifter.

Det för praktiskt-språkliga övningar rätt stora antalet deltagare medför, att den enskilde deltagaren måste förbliva passiv under den största delen av undervisningen. Säkerligen skulle ett betydligt större utbyte ur undervisningen för den enskilde deltagaren kunna vinnas, om undervisningen, åtminstone för de rent praktiska talövningar, kunde ordnas på så sätt, att endast resp. 12 och 13 deltog i varje lektion.

Undertecknad kan naturligtvis, i brist på kännedom om tullpraktiken, icke bedöma, huruvida ett mera grundligt behärskande av tyska språket är av sådan vikt för den praktiska tulltjänstemannen, att ett mot tudelningen av de praktiska talövningar svarande ökande av hela för undervisningen i tyska anslagna timantalet kunde motiveras.

Djursholm den 24 november 1915.

Vördsammast

ERNST A. MEYER.

Dr. phil.

Bil. V.

Byråchefen herr Em. Ruus.

I anledning av förfrågningarna angående undervisningen vid tullverkets elevkurs har jag äran meddela följande. Det faller naturligtvis alldeles på tullverkets lott att bestämma, vilken proportion av det högst begränsat timantal kan lämpligast ägnas språkundervisningen. Vad beträffar *engelska* har erfarenheten dock visat mig, att man behöver minst de 60 timmar, som hittills tillmätts detta språk, om man vill försöka förena några som helst uttals- och samtalsövningar — vilka de flesta elever ovillkorligen behöva — med den lika nödvändiga undervisningen i de facktermerna, som förekomma i de delar av »tullförfattningar», vilka enligt instruktionen användas vid språkundervisningen.

Mycket av den nu till språkundervisningen anslagna tiden kunde besparas och bättre användas annars, om tullverket behagade låta utgiva en mindre tullordbok, som skulle angiva, med uttalsbeteckning — helst i tyska, engelska, franska, ryska i parallellspalter — de oftast

förekommande facktermerna. Denna kunde inledas med ett på svenska avfattat kort överblick över svenska tullväsendet — t. ex. byrå-assistenten Wetterlunds uppsats över ämnet i *Sveriges land och folk*. En sådan broschyr torde även bli av allmän nytta som uppslagsbok för alla tulltjänstemän här i riket.

Stockholm den 24 nov. 1915.

Högaktningsfullt

C. S. FEARENSIDE.

2. Skrivelse från överinspektoren vid packhusinspektionen i Stockholm.

Till 1914 års tullkommission.

Anmodad att med ledning av gjorda iakttagelser i avseende å de hittills utexaminerade tullelevernas tjänstgöring göra ett uttalande, huruvida elevkursen motsvarat sitt ändamål, eller om densamma kan behöva att i ett eller annat hänseende reformeras, får jag härmed äran anföra följande.

Vid utarbetandet av plan för den inom tullverket anordnade elevkursen hade generaltullstyrelsen förmånen att kunna tillgodogöra sig de erfarenheter, som av svenska tulltjänstemän gjorts under deltagandet i en utbildningskurs vid motsvarande tyska undervisningsanstalt. Såvitt jag kunnat finna, har detta varit till synnerligen stor fördel, i det man med stöd av den sålunda vunna praktiska erfarenheten varit i tillfälle att från den tyska förebilden hämta, vad som visat sig efterföljansvärt, men däremot slå in på annan väg, i den mån exemplet ej manat till efterföljd.

Den nuvarande elevkursen omfattar, som bekant, dels fyra månaders praktisk kurs, dels sex månaders teoretisk kurs i nu nämnd ordningsföljd.

Att den praktiska kursen föregår den teoretiska, anser jag för min del riktigt, enär eleverna, för tillgodogörandet av den teoretiska undervisningen, behöva en inblick i göromålens gång. Därjämte bör även vid en provtjänstgöring kunna bedömas, huruvida den praktiska läggningen hos adepterna och deras egenskaper i övrigt äro sådana, att de kunna anses lämpade för tulltjänsten. I motsatt fall böra de ju på så tidigt stadium som möjligt tillrådas att välja annan levnadsbana. Resultatet av den praktiska kursen är givetvis i väsentlig mån beroende av huru eleverna bliva omhändertagna vid de olika tullförvaltningarna, och hade jag under min tid såsom lärare vid den teoretiska kursen tillfälle att i detta hänseende anställa jämförelser. Det är påtagligen av stor vikt, att den praktiska kursen utnyttjas på bästa möjliga sätt, och synes de ungas handledning böra anförtros åt därför särskilt lämpade tjänstemän.

Vad angår den tid, under vilken kursen bör pågå, kan densamma av naturliga skäl ej utsträckas allt för långt utan måste begränsas till det minsta möjliga för bibringandet av de erforderliga insikterna, och har jag funnit, att den för närvarande tillmätta tiden fyller måttet härför, om också i ett eller annat avseende en utsträckning kunde vara önskelig.

Resultatet av undervisningen är, helt naturligt, i hög grad beroende av elevernas förmåga att tillgodogöra sig densamma. Hittills har tillströmningen av sökande varit så stor, att man kunnat göra urvalet bland sådana, som, vad betygen beträffar — den enda förefintliga utgångspunkten för bedömandet — bort äga goda förutsättningar i detta avseende. Vad angår kemi och språk, kunde säkerligen större homogenitet vara önskvärd men torde knappast kunna vinnas utöver vad som kan ernås genom en anmaning till förkovran under den praktiska kursen för dem bland de antagna, som av betyg och andra omständigheter att döma synas vara i behov därav.

Beträffande särskilt kemiundervisningen skulle kunna ifrågasättas, huruvida icke en sådan förändring vore lämplig, att man inriktade sig på en grundligare utbildning för dem, som visade sig äga större förutsättningar därför, under det att man för de övriga inskränkte sig till att bibringa dem de för varje tulltjänsteman nödiga insikterna, såväl teoretiskt som med avseende å enklare undersökningar.

Då endast några få års erfarenhet föreligger för bedömandet, huruvida elevkursen motsvarat sitt ändamål, bör tagas i betraktande, att de under den gångna tiden år från år gjorda iakttagelserna för framtiden komma att utnyttjas, och att resultatet sålunda kan förväntas bli fördelaktigare i mån av ökad erfarenhet.

Vid sammanträffande med tulltjänstemän i mera ledande ställning från olika delar av landet liksom ock genom att anställa förfrågningar bland de utexaminerade eleverna angående deras erfarenheter vid den praktiska omsättningen av det inhämtade har jag såväl i egenskap av lärare som med hänsyn till den kontakt, jag sedermera stått med undervisningsanstalten under de gångna åren, sökt bilda mig en föreställning om det vunna resultatet. Ehuru jag väl inser, att på ifrågavarande område endast det bästa är gott nog, har jag, om också vissa detaljer skulle vinna på en omläggning, dock icke kunnat finna, att anledning föreligger att här beträda reformvägen.

Det har därför icke kunnat undgå att väcka min förvåning, att från visst håll framställt den anmärkningen, att »den tulltekniska undervisningen torde böra omläggas i mera praktisk riktning».

Då emellertid före avgivandet av denna förklaring undervisningsanstaltens verksamhet icke tillvunnit sig närmare uppmärksamhet från detta håll, nödgas jag förutsätta, att uttalandet föranletts av anmärkningar från person, vars opartiskhet och förmåga att bedöma förhållandena bör tagas under prövning.

Stockholm den 6 december 1915.

TURE ALSÉN.

3. Skrivelse från överinspektoren vid packhusinspektionen i Göteborg.

Till herr ordföranden i 1914 års tullkommission.

Till svar å kommissionens anhållan den 10 dennes om mitt uttalande, huruvida med ledning av gjorda iakttagelser i avseende å de hittills utexaminerade tullelevernas tjänstgöring elevkursen motsvarat sitt ändamål, eller om densamma kunde behöva i ett eller annat avseende reformeras, får jag härmed äran meddela, att, försåvitt sådant kunnat bedömas av den tjänstgöring, som vid härvarande packhusavdelningar fullgjorts av det relativt färre antalet här anställda utexaminerade sådana elever, sagda kurs synes på ett förtjänstfullt sätt hava löst sin uppgift, vadan anledning saknas att föreslå någon ändring i sagda utbildningsanstalt för tullverkets tjänstemän.

Göteborg den 30 november 1915.

J. H. LINDQUIST.

4. Skrivelse från överinspektoren vid packhusinspektionen i Malmö.

Till 1914 års tullkommission.

Såsom min mening rörande den i Eder skrivelse den 10 dennes omfrågade tullelevkursen får jag härmed vördsamt uttala, att kursen, att döma av de Malmö tullförvaltning tilldelade utexaminerade eleverna, hittills visat sig tillföra verket väl skolade och för tullarbetet särdeles användbara unga män. Utbildningen har visat sig jämn och tillräcklig för nybörjare, och synes kursen enligt mitt förmenande icke tarva någon reformering.

Samtidigt tillåter jag mig dock påpeka, att en rekrytering för hela tullverket av endast 25 tjänstemän av högre grad för år synes mig allt för knapp.

Malmö i packhusinspektionen den 20 november 1915.

H. LÖNEGREN.

V. Handlingar rörande tullbehandlingsattesternas offentlighet.

1. Framställning av justitieombudsmannen.

Till Konungen.

I en den 24 januari 1914 till justitieombudsmannen ingiven skrift har dåvarande kammarskrivaren vid tullförvaltningen i Stockholm, numera revisorn i generaltullstyrelsen Anton Hjerner anført klagomål däröver att, sedan han den 10 berörda januari under återopande av 2 § 4 mom. tryckfrihetsförordningen hos tullkammaren i Stockholm anhållit att få del av de hos tullkammaren sistnämnda dag befintliga tullbehandlingsattester för att därur göra de utdrag, som han kunde finna lämpligt, tullkammaren förklarar, att på grund av 11 stycket uti det av Hjerner återopade momentet av 2 § tryckfrihetsförordningen Hjerner's ifrågakomna anhållan icke kunde av tullkammaren bifallas. I sin klagoskrift anförde Hjerner bland annat följande.

Tullkammarens vägran att låta Hjerner utbekomma tullbehandlingsattesterna innebure, att de allt dittills som offentliga handlingar kända attesterna skulle vara undandragna publiciteten. Den återopade lagen hade emellertid ej, såvitt Hjerner kunnat utforska, undergått någon förändring eller erhållit något komplement i den riktningen, att tullbehandlingen och dess resultat undandragits offentligheten, så att det, som år 1913 var offentlig handling, med år 1914 blivit hemlig sådan. Bestämmelsen, att för officiell statistik lämnade uppgifter, som avsåge namngivna personer, bolag etc., ej finge utlämnas förrän fem år från uppgiftens datum förflutit, syntes näppeligen kunna tillämpas på nu ifrågavarande handlingar, då tullbehandlingsattesten icke vore någon av enskild person lämnad uppgift för officiell statistik utan, såsom av dess namn framginge, en genom statens försorg utarbetad uppgift över huru för däri namngiven person dennes utländska vara blivit underkastad tullbeskattning vid införsel till riket. Tullbehandlingsattesten tjänade således i främsta rummet ett beskattningsändamål och vore ett bestyrkande av de resultat, vartill de statens representanter, som fått sig ålagt att debitera, uppbära och redovisa tullbevillningen, kommit, då de sökte att hänföra en till tullbeskattning anmäld vara till dess position i gällande tulltaxa. Enskild man hade härvid i tullbehandlingsattestens tillkomst ingen annan medverkan än att en hans ägodel, som vore föremål för tullbeskattning, i och för denna klassificerades och bestämdes till stycketal, vikt, rymd eller

till värde. Men de genom tullpersonalen sålunda utrönta uppgifterna för tullbeskattningen tjänade även ett annat, mindre väsentligt ändamål, nämligen att utgöra handelsstatistikens primärmaterial. Emellertid vore dessa uppgifter icke tillräckliga för de anspråk, som ställdes på handelsstatistiken, varför vid angivningen till förtullning infordrades vissa för statistiskt ändamål uteslutande avsedda uppgifter. Genom förordningen den 28 november 1913 angående åstadkommande av vissa statistiska uppgifter rörande utrikeshandeln och kungörelsen samma dag om ändrad lydelse av vissa paragrafer i tullstadgan hade sålunda föreskrivits, att den i §§ 22 och 23 av tullstadgan omnämnda angivningsinlaga även skulle inrymma för statistiskt ändamål avsedda uppgifter rörande varas inköpsland och för vissa varor även rörande värdet. Angivningsinlagan jämte motsvarande tullbehandlingsattest insändes sedermera till tullstyrelsens statistiska avdelning, där de gjordes till föremål för sådan bearbetning, som tjänade handelsstatistikens syften. På sätt av en klagoskriften bilagd, av t. f. byråchefen B. Silfverhielm utfärdad promemoria framginge, skulle för statistiskt ändamål avsett varuvärde antecknas å tullbehandlingsattesten, där även, enligt § 54 av tjänstgöringsreglementet för tullverket, uppgiften om inköpslandet skulle intagas. Däri kunde tyckas ligga angivet, att dessa uppgifter icke vore av den art, att 2 § 4 mom. 11 stycket tryckfrihetsförordningen kunde tillämpas på dem, eftersom de, ehuru de icke tjänade något som helst tullbehandlingssyfte, skulle upptagas på tullbehandlingsattesten. Hävdade man åter uppfattningen, att de icke fölle under offentlighetsprincipen, borde det väl hava varit vederbörande angeläget att föreskriva deras icke-upptagande å attesten, vars karaktär av offentlig handling icke tillförene varit bestridd. Att åter överföra dessa för statistiskt ändamål å angivningsinlagan lämnade uppgifter till attesten för att sedan på denna icke tillämpa offentlighetsprincipen syntes vara betänkligt. En dylik tillämpning av en på den administrativa lagstiftningens väg tillkommen förordning måste uppfattas som ett förgripande på den konstitutionella lagstiftningens område och kunde i sin konsekvens medföra de mest överraskande resultat.

Hjerner ställde sig tveksam angående lagligheten av tullkammarens beslut, desto mera som han muntligen framhållit, att han icke hade behov av de för statistiskt ändamål lämnade uppgifterna. Han påkallade därför justitieombudsmannens uppmärksamhet härå, under anhängan att justitieombudsmannen måtte pröva alla omständigheter, som framhållits i saken, för att därefter, om Hjerner hemställan befunnes välgrundad, vidtaga de åtgärder, som erfordrades, för att de omstridda handlingarna bleve återvunna till offentligheten.

Ovannämnda promemoria, vilken jämte en avskrift av Hjerner ansökan till tullkammaren och tullkammarens beslut fogats vid klagoskriften, innefattade föreskrifter, som borde iakttagas, intill dess generaltullstyrelsen hunnit meddela närmare bestämmelser med anledning av förordningen den 28 november 1913 angående åstadkommande av vissa statistiska uppgifter rörande utrikeshandeln samt kungörelsen samma dag om ändrad lydelse av vissa paragrafer i tullstadgan. Promemorian innehåller

bland annat följande föreskrifter nämligen, *att*, om för statistiskt ändamål avsett varuvärde uppgives och styrkes vid tullbehandlingen, densamma skall antecknas å tullbehandlingsattesten; *att*, om för statistiskt ändamål avsett värde icke finnes angivet å inlagan och icke heller styrkes vid tullbehandlingen, varuägaren skall avfordras förbindelse enligt fastställt formulär att inom 8 dagar eller den längre tid, tullförvaltningen kan finna skäligt bestämma, till tullkammaren ingiva skriftlig uppgift å värdet enligt fastställt formulär; *att* den särskilt lämnade värdeuppgiften eller — i de fall tiden för värdeuppgifts lämnande förflutit, utan att sådan lämnats — den skriftliga förbindelsen, försedd med tullkammarens påskrift om underlåtenheten att infria densamma, skall bifogas den angivningsinlaga, vartill den hör; *samt att*, om tiden för avlämnande av särskild värdeuppgift icke utgått, då redogörelsehandlingarna enligt § 164 i tjänstgöringsreglementet skola insändas till generaltullstyrelsens revisionsbyrå, förbindelsen skall kvarbli hos tullkammaren för utbyte mot värdeuppgift, och *att*, om värdeuppgift inom föreskriven tid lämnas, denna, men i annat fall förbindelsen, av tullkammaren försedd med påskrift om underlåtenheten att infria densamma, skall omedelbart efter den i förbindelsen föreskrivna tidens utgång särskilt insändas till revisionsbyrån.

Uti infortrat yttrande över klagoskriften hava tullkammarens föreståndare, tullförvaltaren C. F. Carlson och överkontrollören C. E. Harling huvudsakligen anfört följande. De tullbehandlingsattester, av vilka Hjerner begärt att få taga del, innehöllo delvis uppgifter, som av namngivna enskilda personer och bolag lämnats uteslutande för statistiskt ändamål. Vid prövningen av Hjerner begäran stodo Carlson och Harling inför den situationen att antingen bifalla densamma och därmed utsätta sig för den i 2 § 4 mom. 11 stycket tryckfrihetsförordningen givna straffpåföljd för obehörigt yppande av statistiska uppgifter eller ock avslå framställningen. De valde den senare utvägen, enär de ansågo sig äga stöd för avslag i nyssnämnda 4 moments första stycke, som medgäve rätt att vägra en var att å expeditiionslokal verkställa eller låta verkställa avskrifter av handlingar, därest betydande hinder föreläge. Det hinder, som i förevarande fall förelåg, var den omständigheten, att tullbehandlingsattesterna dels innehölle uteslutande för statistiskt ändamål lämnade uppgifter, dels ock vore var för sig förenade med en angivningsinlaga, som innehölle statistiska uppgifter. Vid tullbehandling tillginge så, *att* varuägaren till tullkammaren ingäve angivningsinlaga i 2 exemplar, vilken inlaga i regel skulle innehålla för statistiskt ändamål avsedd uppgift å varans värde, där sådan uppgift vore föreskriven; *att*, sedan tullkammaren försett båda exemplaren med vissa föreskrivna anteckningar, det ena exemplaret återlämnades till varuägaren, medan det andra kvarstannade hos tullkammaren; *att* varuägaren därefter inställde sig i packhuset, som i Stockholm vore skilt från tullkammaren, samt ingäve det återbekomna exemplaret av inlagan; *att* tjänstemannen i packhuset å en tullbehandlingsattest efter undersökning av varan antecknade såväl

resultatet av denna undersökning som ock de uppgifter för statistiskt ändamål, vilka varuägaren i vissa fall vore berättigad lämna; att denna attest sedermera ingåves till tullkammaren, där tullavgiften uträknades; samt att attesten därefter hopfästes med den hos tullkammaren förvarade angivningsinlagan. Då av bestämmelserna i §§ 70 och 80 av tjänstgöringsreglementet för tullverket framginge, att varje inlaga skulle fogas till den inlagan avseende tullbehandlingsattesten, samt mängden av de attester, som dagligen inlämnades å tullkammaren i Stockholm — dagligen cirka 600 — nödvändiggjorde, att attester och inlagor dagligen sorterades, vore det i praktiken omöjligt att för uppfyllande av en sådan begäran, som Hjerner framställt, skilja inlagorna från attesterna, utan måste bifall till en dylik begäran medföra, att både inlagor och attester utlämnades till avskrift. Vad anginge Hjerner anmärkning, att han år 1913 och därförut fått taga del av tullbehandlingsattesterna, förbisåge Hjerner, att med år 1914 i attesterna och de därvid fogade angivningsinlagorna inkommit för statistiskt ändamål avsedda värdeuppgifter. Visserligen hade attesterna även därförut innehållit för statistiskt ändamål avsedda värdeuppgifter, och måhända hade Carlson och Harling varit skyldiga att redan förut tillse, att sagda uppgifter icke vore tillgängliga för offentligheten, men de hade ansett sig böra avvakta införandet i handlingarna av de uppgifter, för vilkas skyddande bestämmelsen i 11 stycket av 2 § 4 mom. tryckfrihetsförordningen tillkommit, innan de tillämpade denna bestämmelse. Tullbehandlingsattester och angivningsinlagor bleve naturligtvis icke helt och hållet hemliga handlingar därigenom, att statistiska uppgifter upptoges å desamma. Det vore endast de i sagda handlingar förekommande statistiska uppgifterna, som vore undandragna offentligheten. Övriga i handlingarna förekommande uppgifter vore givetvis fortfarande tillgängliga för offentligheten. Vore det praktiskt möjligt att med bevarande av föreskriven sekretess åt de statistiska uppgifterna utlämna attesterna och inlagorna till avskrift i de delar, som icke uteslutande avsåge statistiken, skulle Carlson och Harling icke nekat bifall till Hjerner begäran. Och att icke hela handlingen vore genom närvaron å densamma av statistiska uppgifter undandragen offentligheten, framginge därav, att en var givetvis ägde bekomma avskrift av attester i de delar, som icke anginge statistiken.

Generaltullstyrelsen, som på begäran av justitieombudsmannen avgivit utlåtande i ärendet, har däri anfört, hurusom styrelsen i likhet med Carlson och Harling ansåge, att det av redovisningen samt den inom styrelsen försiggående statistiska bearbetningen av angivningsinlagorna och tullbehandlingsattesterna med nödvändighet betingade förhållande, att angivningsinlaga sammanfogades med därtill hörande attest, måste, även om de i angivningsinlagorna förekommande hemliga statistiska uppgifterna icke infördes i attesterna, göra det praktiskt omöjligt att medgiva utlämnande av attesterna till avskrift eller för verkställande av utdrag. Den omständighet, att även attesterna på grund av den utav Hjerner omförmälda promemoria kommit att

från och med ingången av år 1914 innehålla jämväl vissa för statistiskt ändamål avgivna värdeuppgifter, som skulle hållas hemliga, syntes därför icke vara av någon avgörande betydelse. Nu omförmälda förhållanden måste, såvitt styrelsen kunde finna, beträffande inlagor och attester anses utgöra sådant i tryckfrihetsförordningen omförmäلت betydande hinder, som kunde föranleda, att handlingar icke utlämnades till avskrivning. Däremot vore det klart, att var och en, således även Hjerner, vore berättigad att mot vederbörlig lösen utbekomma avskrifter av inlagor och attester i de delar, som icke skulle hemlighållas. Den uppfattning, Hjerner syntes vilja göra gällande, eller att tullbehandlingsattesterna undandragits offentligheten, torde därför få anses felaktig.

Till bemötande av innehållet i Carlsons och Harlings yttrande har Hjerner uti angivna påminnelser dels framhållit, att han icke haft för avsikt att på något sätt utnyttja eller offentliggöra för statistiskt ändamål lämnade uppgifter utan endast velat taga del av de genom tullverkets försorg vid tullbehandlingen utrönta, å tullbehandlingsattesten befintliga resultat, dels i övrigt anmärkt bland annat, att det påtagligen ej inginge i tullkammarens uppfattning, att vissa villkor kunde föreskrivas för ett utlämnande av attesterna. Därigenom hade vid Stockholms tullkammare, i motsats till vid landsortens, den situation uppstått, att affärsvärlden icke kunnat utfå införseluppgifter för Stockholm såsom förut. Sveriges industriförbund hade också med anledning därav, att de importuppgifter, som vore behövlige för Sveriges industri, förvägrats vederbörande, sett sig nödsakat att till tullstyrelsen rikta en hemställan i sådant syfte, som framginge av en vid påminnelserna fogad bilaga. Den uppkomna situationen hade sin orsak dels däruti, att Carlson och Harling syntes hava förbisett, att lämnade statistiska uppgifter kunde villkorligen utlämnas, dels att dylika uppgifter sammanförts med förvaltningsuppgifter. För statistiskt ändamål lämnade uppgifter kunde nämligen utlämnas blott de icke offentliggjordes till sina enheter samt den eller de, som bearbetade materialet, icke begagnade detta i obehöriga syften. Den, som bröte emot förbehåll, varunder utlämnande skett, vore underkastad samma böter som den, vilken obehörigen utlämnade uppgiften. Hjerner skulle sålunda drabbas av omförmälda straffpåföljd, därest han funnes bryta mot tullkammarens förbehåll vid delfäendet av de för officiell statistik lämnade uppgifterna, och hade tullkammaren därför så mycket hellre, om den velat visa tillmötesgående, kunnat tillhandahålla Hjerner attesterna under erforderlig trygghet att ej själv löpa någon risk.

Medförde en förordning skyldighet för tullverket att mottaga vissa uppgifter, som ansåges böra skyddas mot offentligheten, borde väl dessa uppgifter icke få med tullverkets redogörelsehandlingar så sammanblandas, att en grundlagsenlig rätt därigenom sattes ur verket. Ty att den anvisade vägen med avskrifter mot lösen, praktiskt sett, vore liktydig med ett absolut förbud, kunde väl näppeligen gendrivras, då man besinnade, att för varje allsidig efterforskning, vare sig det gällde varors rätta tullbeskattning eller deras kvantitativa införsel, det

vore alldeles nödvändigt att äga tillgång till samtliga attester och således avskrifter av alla dessa måste lösas. För att räkna med tullkammarens siffror — 600 attester per dag — bleve kostnaden vid tullkammaren i Stockholm 900 kronor dagligen eller cirka 270,000 kronor årligen. I sådant fall kunde knappast sägas, att attesterna tillhörde offentligheten. Vad beträffade de betydande hinder, som uppgivits ligga däri, att inlagan sammanfogats med attesten och denna senare, utom sina huvudsakliga uppgifter för förvaltningsändamål, även upptog de statistiska uppgifterna, vore det tydligt, att, så snart ett förbehåll kunde träffas i fråga om attesternas uppgifter, detta även i tillämpliga delar gällde inlagans, och det bleve således av underordnad betydelse, om inlaga och attest vore sammanfogade eller ej. Vidare vore att märka, att förenandet av de bägge handlingarna icke, såsom tullkammaren syntes vilja göra gällande, hade något stöd i de åberopade §§ 70 och 80 av tjänstgöringsreglementet, utan berodde anordningen snarare på gammal sedvänja, mot vilken vederbörande icke kommit sig för att bryta i och med de inträffade nya förhållandena. Enligt § 70 gällde blott, att inlaga och attest, som avsåge samma gods, skulle erhålla samma ordningsnummer, varjämte detta nummer skulle utsättas i journalen. Och § 80 stadgade, att inlagor och attester skulle såsom verifikationer till inkommande journalen biläggas denna i vederbörlig nummer- och ordningsföljd. Därmed bleve det möjligt att särskilja dessa handlingar och sålunda hålla inlagan med dess hemliga uppgifter skild från attesten. Skulle åter ett sådant förenande vara så absolut nödvändigt, som man nu ville förmena, vore det ju påfallande egendomligt, att tjänstgöringsreglementet ej kommit att inrymma en direkt föreskrift om det sätt (med en knappnål), varpå dessa handlingar hopfogades, innan de tillsammans inbundna översändes till tullstyrelsen. Att en dylik anordning icke vore av någon betydelse för dessa handlingars granskning eller statistiska bearbetning, framginge därav, att § 70 föreskreve samma ordningsnummer för attesten som för däremot svarande inlaga. Men även andra sätt öppnade möjligheter att till och med utan förbehåll eller avgifter bevara tullbeskattningens resultat åt offentligheten. Jämlikt § 180 och § 54 punkt 5 i tjänstgöringsreglementet skulle i Stockholm i förra fallet tullkammaren, i det senare packhusinspektionen föra s. k. kopejournal, resp. s. k. packhusjournal, vari attestens innehåll skulle specifikt antecknas. Läte man nu — i likhet med uppgiften om inköpslandet — icke de lämnade statistiska värdeuppgifterna inflyta i dessa kopior, så kunde ju, utan att det kunde bliva tal om något äventyrande av sekretessen för den lämnade statistiska värdeuppgiften, vem som helst få del av de å attesten befintliga, genom tullverkets försorg utrönta resultaten. Kopejournalens uppgift läge dock uppenbarligen inom tullbeskattningens och ej inom statistikens område. Att denna väg ej hörde till de obehärliga, visade det utlåtande, som tullkammaren och packhusinspektionen i Stockholm avgivit med anledning av Sveriges industriförbunds ovan omnämnda klagoskrift. De åtgärder, som vederbörande föresloge i sistberörda utlåtande, borde, enligt Hjernerens förmenande, hava vidtagits redan i

och med utfärdandet av förut omförmälda promemoria. Framhållas kunde, att § 257 i tjänstgöringsreglementet gäve tullstyrelsen rätten att fastställa formulär för erforderliga blanketter, och såsom framginge av sagda promemoria hade vederbörande föredragande, jämlikt § 9 av instruktionen för generaltullstyrelsen, vidtagit vissa åtgärder för den praktiska tillämpningen av förordningen om värdeklaration för statistiskt ändamål. För sådana fall, då värdeuppgift insändes separat till tullstyrelsen, enär inlaga, attest och förbindelse redan tidigare inlevererats, hade man själv funnit en utväg att tillgodogöra sig de lämnade statistiska uppgifterna utan att desamma blivit upptagna å attesten. Hindren för att åt offentligheten i dess vidsträcktaste mening bevara attestens uppgifter vore således ej så betydande, att de icke kunde övertinnas. Då det gällde att upprätthålla en i grundlag föreskriven rätt, kunde man bliva nödgad taga till extra ordinära åtgärder.

Det har sagts, att de statistiska värdeuppgifterna med nödvändighet måste erhålla sin plats i angivningsinlagan och ofta i tullbehandlingsattesten, samt att följderna av de statistiska uppgifternas, närmast värdeuppgiftens, offentliggörande skulle komma att skada, ja, att verka ruinerande, men på vad sätt, därom förmäldes intet. Hjerner hade redan påvisat, att den ifrågavarande anordningen ej vore nödvändig i vad attesten anginge, och att någon den allra ringaste skada skulle följa av inköpslandets offentliggörande, kunde nog icke påvisas, alldenstund uppgift därom under snart tio år enligt § 23 i tullstadgan deklarerats på inlagan, utan att några menliga följder veterligen uppstått. Därav följde, att ett betydande antal attester — säkerligen mer än 50 procent, då skyldigheten att deklarerera det statistiska värdet icke vore allmän utan omfattade cirka 1,330 av den statistiska varuförteckningens 2,560 rubriker — skulle, utan att någon skada därigenom uppstode, kunna liksom förr tillhöra offentligheten. »De betydande hindren» vore strax avsevärt reducerade. Återstode så uppgiften om inköpspriset. I gällande tulltaxa finnes föreskrift, att tullen i visst fall skulle utgå efter varans värde, och detta torde gälla ett hundratal taxerubriker. De värden, som varuägaren således måste uppgiva för tullbeskattningen, tillhörde tydligen offentligheten, men härav hade icke försports någon skada eller några ruinerande verkningar för de köpmän, som handlade med sådana varor, ehuru dessa värden kontrollerades på öret, medan de värden, som för statistiskt ändamål lämnades på inlagan, icke vore underkastade kontroll i fråga om riktigheten. Snarare kunde påvisas fall, där värdetullens utbytande mot viktull framkallat uttalanden för en återgång till det förra systemet såsom beträffande maskingods. När vidare uppgiften om inköpspriset å en vara icke åtföljdes av varans kvalitetsbeteckning, vilken kunde vara nog så skiftande, samt den, som toge del av ett uppgivet inköpspris, icke hade tillgång till varan för en okulär undersökning, så torde det nog vara varje objektiv bedömare uppenbart, att talet om ruinerande skador innebure en icke så liten överdrift. Olägenheter kunde kanske i en del fall uppstå därav, att värdeuppgiften tillhörde offentligheten, men det ginge väl an att låta

varje deklarationspliktig själv avgöra detta. Intet hindrade ju att föreskriva och träffa anordning för att varje importör, som önskade bevara en för statistiskt ändamål lämnad värdeuppgift mot offentliggörande, hade att å blankett av fastställt formulär avlämna sådan uppgift för att biläggas inlagan.

På grund av vad Hjerner sålunda och i övrigt anfört hemställde han, att justitieombudsmannen måtte förklara, att han ägt laga befogenhet att få del av tullbehandlingsattesterna och att tullkammaren således saknat skäl för sin vägran, samt efter sakens beskaffenhet vidtaga de åtgärder, som vore erforderliga, så att den i tryckfrihetsförordningen uttalade, hittills tillämpade principen komme att upprätthållas i samma utsträckning som förut.

Vid påminnelserna hade Hjerner fogat:

1:o) meddelande från Sveriges industriförbund, n:r 32, innehållande bland annat en utav förbundet till generaltullstyrelsen den 10 februari 1914 avlåten skrivelse med hemställen, att, enär såväl näringslivets krav på offentlighet i fråga om tullverkets handlingar som tryckfrihetsförordningens föreskrift om hemlighållande av för statistiskt ändamål lämnade uppgifter kunde tillgodoses genom införandet av bestämmelser i tullverkets tjänstgöringsreglemente, som förhindrade sammanförandet av för statistiskt ändamål lämnade uppgifter med andra uppgifter, tullstyrelsen behagade vidtaga sådan åtgärd, att inga andra uppgifter än de, som upptagits uteslutande för statistiskt ändamål, komme att undanhållas offentligheten;

och 2:o) avskrift av ett av tullkammaren och packhusinspektionen i Stockholm den 20 mars 1914 avgivet utlåtande över Sveriges industriförbunds förenämnda framställning. I detta utlåtande framhålles, hurusom bland uppgifter, som måste betecknas såsom avsedda uteslutande för officiell statistik, i främsta rummet vore att nämna dels sådana uppgifter om varas värde, som det enligt förordningen den 28 november 1913 angående åstadkommande av vissa statistiska uppgifter rörande utrikeshandeln åläge varuägare att avgiva, dels ock uppgift angående inköps- eller avsändningsland. Såsom en uppgift, lämnad uteslutande för officiell statistik, torde möjligen även böra anses den i överensstämmelse med den statistiska varuförteckningen verkställda uppdelningen av tulltaxans rubriker, i den mån den icke anslöte sig till rubrikernas avfattning, vare sig en sådan uppdelning vore baserad på varuägarens uppgift eller endast utgjorde resultatet av en vid tullbehandlingen vidtagen undersökning. Dessa uppgifter inflöte såväl — jämlikt § 54 punkt 5 av tjänstgöringsreglementet — å tullbehandlingsattesterna och i packhusjournalerna eller kopiorna av attesterna som ock i tullkammarens kopiejournaler. Betydelsen för den enskilde av att sådana uppgifter skyddades för offentliggörande låge för öppen dag och hade vid olika tillfällen med vederbörlig skärpa framhållits av lagstifarna. Efterkommandet av tryckfrihetsförordningens föreskrifter i detta avseende genom en vägran att utlämna sådana handlingar, vari statistiska uppgifter inginge, kunde emellertid icke anses liktydigt med ett hemlighållande av dessa handlingar, enär

givetvis vem som helst ägde ur desamma erhålla uppgifter, som icke hade med det statistiska syftet att skaffa. Patagligen vore dock detta icke tillfyllest för upprättande av sådana framställningar till belysande av import och export, som kunde vara av intresse för den inhemska industrien och handeln. Tullkammaren och packhusinspektionen anslöte sig därför till ett framkommet förslag, att de uteslutande för statistiskt ändamål avsedda uppgifterna intoges allenast i attesterna och angivningsinlagorna men däremot icke i packhusjournalerna eller i de kopior av attesterna, som skulle kvarstanna hos tullförvaltningarna, eller i kopiejournalerna. Denna utväg syntes ägnad att i stort sett tillfredsställa det önskemål, som kommit till uttryck i industriförbundets skrivelse, utan att hemlighållandet av för offentligheten icke avsedda uppgifter äventyrades. Intet hinder syntes möta för förslagets praktiska genomförande, ehuru väl därför förutsattes viss ändring av § 54 i tjänstgöringsreglementet.

Hjerner har därefter ingivit avskrift av en ytterligare skrivelse från industriförbundet till tullstyrelsen. Häri anmärkes till en början, huru som avsikten med förbundets föregående framställning varit, att svårigheter icke skulle beredas näringslivet att erhålla för detsamma ofta betydelsefulla förhandsupplysningar. Det vore uppenbart, att vissa uppgifter saknade allt värde, därest de icke kunde erhållas, förrän de utkomme i de officiella berättelserna, varjämte de uppgifter, som publicerades i »Kommersiella Meddelanden», icke omfattade tillräckligt antal rubriker eller vore specificerade efter inköpsländer. Man hade därför hittills kunnat vända sig till tullverket för erhållande av särskilt utarbetade statistiska upplysningar, omfattande bland annat varuslag i enlighet med den statistiska varuförteckningen, kvantitetsuppgifter, inköpsland m. m., allt uppgifter, vilka man, utan att det ansetts strida mot tryckfrihetsförordningens bestämmelser, kunnat erhålla genom att taga del av tullverkets handlingar, vilken åtgärd i regel av praktiska skäl utförts genom tulltjänstemän. De åtgärder, som i tullkammarens och packhusinspektionens utlåtande förordats, syntes vara ett steg i riktning mot bevarandet av möjligheten att vinna tillgång till erforderliga uppgifter, som icke vore av natur, att de på grund av tryckfrihetsförordningens stadganden icke finge utlämnas. Däremot kunde samma åtgärder icke sägas vara sådana, att det önskemål, som industriförbundet i sin skrivelse åsyftat, därigenom vore vunnet. Vad anginge frågan, om uppgifterna angående inköpsland och uppdelningen efter varuförteckningen vore att hänföra till sådana uppgifter, som lämnats uteslutande för officiell statistik, hyste förbundet icke någon tvekan. Varken nyssnämnda uppdelning eller uppgifterna om inköpslandet vore sådana uppgifter, som lagstiftaren avsett att skydda mot utlämnande, och bestyrktes detta även av den omständigheten, att de under en följd av år varit allmänt tillgängliga, utan att vederligen något obehag därav försports eller någon funnit anledning att åberopa tryckfrihetsförordningen som skydd mot deras utlämnande. Beträffande särskilt uppdelningen i rubriker efter varuförteckningen vore det statistiska rubriksnumret icke för officiell stati-

stik lämnad uppgift. Med detta uttryck måste förstås och hade hittills alltid förståtts av den uppgiftspliktige lämnad uppgift. Förbundet hemställde, att ur packhusjournaler och tullkamrarnas kopiaattester (respektive kopiejournaler) måtte utelämnas de för statistiskt ändamål lämnade värdeuppgifterna, men att däremot hädanefter som hittills sagda handlingar måtte upptaga den statistiska varuförteckningens underrubriker.

Med skrivelse den 2 september 1914 överlämnade därefter justitieombudsmannen samtliga då inkomna handlingar i ärendet till generaltullstyrelsen med anhållan, att styrelsen måtte lämna tullförvaltaren Carlson och överkontrollören Harling tillfälle att med anledning av vad Hjerner i sina påminnelser andragit avgiva förnyat yttrande i ärendet samt därvid särskilt utreda, av vad anledning tullkammaren i Stockholm icke ansett sig kunna under sådana förbehåll, varom stadgades i 2 § 4 mom. 11 stycket tryckfrihetsförordningen, tillhandahålla Hjerner ifrågakomna handlingar. Justitieombudsmannen hemställde tillika, att styrelsen ville meddela upplysning, huruvida Hjerner uppgift, att praxis hos tullkammaren i Stockholm i förevarande hänseende vore en annan än vid landsortens tullkamrar, vore riktig, och huruvida i sådan händelse någon olägenhet försports med anledning av den friare lagtillämpning, som sålunda skulle hava gjort sig gällande i landsorten, varjämte justitieombudsmannen anhöll, att, därest styrelsen meddelat beslut i anledning av Sveriges industriförbunds ifrågakomna skrivelse av den 10 februari 1914, styrelsen ville om samma beslut meddela justitieombudsmannen underrättelse.

Generaltullstyrelsen har med anledning härav överlämnat förnyat yttrande från tullförvaltaren Carlson och överkontrollören Harling; och hava dessa häri anfört, att de trott det nyss omförmälda stadgandet i tryckfrihetsförordningen böra tolkas så, att statistiska uppgifter i regel vore undandragna offentligheten under fem år, men att undantagsvis ett tidigare utlämnande finge ske, nämligen såvida med hänsyn bland annat till det ändamål, för vilket de statistiska uppgifterna erfordrades, och omständigheterna i övrigt trygghet kunde antagas vara för handen, att utlämnandet icke komme att missbrukas till skada för den, som avgivit uppgiften. Därest vederbörande myndighet funne undantaget kunna tillämpas, hade, enligt Carlsons och Harlings tolkning, myndigheten berättigats göra de förbehåll, som kunde prövas erforderliga. Det ändamål, för vilket Hjerner påyrkat utlämnande till honom av de attester, som funnos hos tullkammaren den 10 januari 1914, hade han i sin skrivelse av samma dag angivit sålunda, att han ur sagda handlingar ville göra de utdrag, han kunde anse lämpligt. Därigenom måste han, enligt Carlsons och Harlings förmenande, anses hava åt sig själv förbehållit rätten att bestämma det ändamål, vartill han skulle använda de i attesterna innehållna statistiska uppgifterna. Då Hjerner angivit ändamålet i sådana allmänna ordalag, hade Carlson och Harling funnit, att trygghet icke vore förhanden, att icke de statistiska uppgifterna kunde komma

att missbrukas till skada för dem, som avgivit uppgifterna, och då sálunda förutsättningen för undantagets tillämpning icke förelegat, hade Carlson och Harling ansett sig icke heller hava anledning att göra sådana förbehåll, som vederbörande myndighet vore berättigad föreskriva, därest undantaget tillämpades. De hade sálunda icke förbisett, att lämnade statistiska uppgifter kunde utlämnas villkorligt, utan allenast funnit, att så icke kunde ske i förevarande fall. Be-träffande Hjerner's påstående, att de statistiska uppgifternas offentliggörande icke skulle vara i vidare mån till skada för dem, som avgivit uppgifterna, så framginge av Stockholms handelskammare's yttrande i anledning av förslaget till ny tryckfrihetsordning, att sådan skada uppstått och kunde uppstå därigenom att statistiska uppgifter, avseende namngivna personer eller firmor, bragtes till offentligheten. I detta sammanhang ville Carlson och Harling också framhålla, att, om en importör begärde få taga del av en eller flera attester under upp-gift, att ändamålet vore att erhålla upplysning om tulltaxerubrik, för-tullningsvärde och andra uppgifter, som icke vore undandragna offent-ligheten, samt trygghet för de i attesten förekommande statistiska uppgifterna kunde anses föreligga, Carlson och Harling säkerligen icke skulle vägra importören del av de begärda attesterna.

Vad anginge frågan om inlagornas sammanfogande med attesterna, måste en var med tullarbetet något så när förfaren person inse, huru absolut nödvändigt det vore, att inlagorna fogades vid vederbörliga attester. Ett annat förfaringsätt skulle nämligen leda till fullständig oreda. Då § 70 i tjänstgöringsreglementet föreskrev, att attest och motsvarande inlaga skulle hava samma ordningsnummer, hade där givits ett uttryck för den åsikten, att dessa handlingar hörde ihop och borde betraktas som en enhet. Ett ordentligt revisionsarbete och statistisk behandling av en attest kunde icke ske, utan att in-lagan samtidigt granskades och bearbetades. Och ett samtidigt sådant arbete kunde icke ske med mindre inlaga och attest vore samman-bundna.

Det av Carlson och Harling åberopade yttrandet över förslaget till ny tryckfrihetsordning var i utdrag fogat vid deras senast anförda skrift samt innehöll, bland annat, att den omständigheten, att tull-verkets handlingar kunde vara vägledande för affärlivet, i stället för att motivera bibehållande av offentligheten, just utgjorde skälet för deras hemlighållande, då nämligen ett införskaffande av upplysningar på denna väg icke kunde anses ägnat att befordra ett sunt affärliv. Ansåge sig verkligen den svenska industrien behöva anlita ett dylikt medel för att lära känna avnämarnas förhållande till den utländska marknaden, så torde nog en sådan fördel uppvägas därav, att möjlig-heten till inträngande i den enskildes affärsangelägenheter samtidigt stode den utländske konkurrenten till buds. Varken för industrien eller för handeln kunde fördelarna av tullhandlingarnas obegränsade offentlighet uppväga de olägenheter, som därmed vore förbundna.

Med förmålan att generaltullstyrelsen från samtliga tullkamrar i riket infortrat yttrande, dels huruvida från trafikanters eller eventuellt tulltjänstemäns sida hos vederbörande tullkammar gjorts sådan fram-

ställning som Hjerners ifrågakomna framställning till tullkammaren i Stockholm, dels ock, därest så varit förhållandet, huruvida framställningen bifallits av tullkammaren eller icke, samt, i förra fallet, huruvida därvid gjorts förbehåll, varom i 2 § 4 mom. 11 stycket tryckfrihetsförordningen förmäldes, samt huruvida någon olägenhet av det sålunda lämnade tillståndet försports, har styrelsen vidare till justitieombudsmannen inkommit med dylikt yttrande från 55 tullkamrar. Av dessa upplysa 26, att ingen framställning i det nämnda hänseendet förekommit, varvid dock i några fall angives, att svaret avser allenast sista året eller de senaste åren. En tullkammare har tillämpat författningen angående statistiska uppgifter på samma sätt som tullkammaren i Stockholm och meddelar, att klagomål däröver icke försports, men att däremot två gånger inträffat, att trafikant klagat över att tullattester varit för lätt tillgängliga för obehörig person. En annan tullkammare omnämner, att trafikanter vid några tillfällen begärt få taga del av tullbehandlingsattester, men att tillstånd därtill vägrats, alldenstund ett utlämnande av attesterna skulle kunna föranleda missbruk. I några tullkamrar har det tillåtits trafikanter att taga del av tullbehandlingsattester, som angått av dem själva importerat gods. Att tulltjänstemän — utom i tjänsten — tagit del av tullbehandlingsattester för att sedan i en eller annan form meddela utomstående vissa uppgifter, har förekommit i över 20 tullkamrar. Härvid har än varit fråga om att tillhandahålla ortstidningar eller främmande konsulat på platsen uppgifter om importen, än att utgiva importlistor, än att lämna uppgift om importen av allenast viss vara, och meddelas beträffande ett fall av sistnämnda beskaffenhet, att, sedan en importör begärt uppgift om ej mindre den sammanlagda vikt av visst varuslag, som under året införts, än även huru mycket därav belöpt på varje särskild importör, den begärda uppgiften väl lämnats men först efter det alla importörer inom branschen på förfrågan förklarar sig icke hava något att däremot invända. I ytterligare några fall har det förekommit, att utomstående fått taga del av ifrågavarande handlingar. I tre av dessa fall har det gällt erhållande av uppgifter för hamnuppbördens, på en plats har under år 1914 en trafikant fått taga del av kopierade tullbehandlingsattester för år 1913 för utrönande av importen av viss vara. Endast från en tullkammare, där trafikanter synas hava fått taga del av tullbehandlingsattester, föreligger ej särskild uppgift om de omständigheter, under vilka detta förekommit, men det uppgives, att framställning i sådant syfte endast någon enstaka gång gjorts av trafikanter. Då tillstånd lämnats vare sig tulltjänstemän eller utomstående att taga del av tullbehandlingsattester, synes i regel förbehåll hava gjorts i syfte att förebygga missbruk. Samtliga tullkamrar, där sådant tillstånd givits eller där tulltjänstemän utan särskilt medgivande tillhandahållit vissa uppgifter, vitsorda, att härigenom icke uppkommit någon olägenhet.

Vid överlämnandet av det infortrade yttrandet från tullförvaltaren Carlsson och överkontrollören Harling samt av tullkamrarnas yttranden meddelade generaltullstyrelsen tillika, att styrelsen i avvaktan på ut-

gången av nu förevarande ärende ännu icke fattat beslut i anledning av Sveriges industriförbunds skrivelse av den 10 februari 1914.

Hjerner har därefter inkommit med ytterligare påminnelser. I dessa har han anmärkt, att tullkammaren såsom skäl för sin vägran att tillhandahålla honom tullbehandlingsattesterna anfört i beslutet över hans framställning, att statistiska uppgifter ej kunde utlämnas, samt i sitt första yttrande i ärendet, att sådana betydande hinder föreläge, att ett utlämnande ej kunde ske, och i det sista yttrandet, att trygghet icke varit för handen, att icke de statistiska uppgifterna kunde komma att missbrukas. För visso hade det varit tullkammaren väl bekant, för vilket ändamål Hjerner önskat få del av attesterna. Tullkammaren hade haft kunskap därom i ett tiotal år, och Hjerner hade dagarna före den 10 januari 1914 muntligen för tullförvaltaren Carlsson framhållit, att han icke hade behov av de för statistiskt ändamål lämnade uppgifterna, en försäkran, varav tullkammaren ytterligare fått del vid remissen av Hjerner's första skrift i detta ärende. Dessutom hade Hjerner med sin anhållan av den 10 januari stått som lånsökande och tullkammaren som långgivare, och som bekant vore det långgivaren, som uppställde villkoren, och ej tvärtom.

Hjerner hade allt ifrån början omfattat åsikten, att tullkammaren förfarit olagligt, och häri hade Hjerner styrkts av de från rikets tullkamrar infordrade förklaringarna. Han hade dock antagit, att tullkammarens handlingssätt berott på ett förbiseende. Men då tullkammaren nu bestrede, att något förbiseende från dess sida föreläge, ifrågasatte Hjerner, om ej tullkammaren härutinnan gent emot honom handlat uppsåtligen. I sitt sista yttrande i ärendet konstaterade tullkammaren, att det var praktiskt möjligt att utlämna tullbehandlingsattesterna. Detta oaktat ville tullkammaren ännu icke utlämna dem till Hjerner. Därigenom att han ej erhållit det medgivande, som han lojalt ansett sig böra inhämta för att utarbeta sammanställningar över importen till Stockholm, vilka intet hade att skaffa med de lämnade statistiska uppgifterna, hade Hjerner i likhet med mer än ett tiotal andra tjänstemän vid tullförvaltningen i Stockholm lidit ekonomisk skada. Dennas storlek vore åter beroende på tidpunkten för erhållandet av det sökta medgivandet och av det intresse, som dessa förhandsupplysningar då kunnat hava för handeln och industrien. Förhandsupplysningar om en införd vara hade sitt främsta intresse däruti, att de kunde tillhandahållas betydligt tidigare än den officiella statistiken. För en förfluten tid kunde de således ej nu hava samma värde eller betinga samma ersättning. Tjänstemän vid tullförvaltningen i Stockholm, vilka i likhet med Hjerner i större eller mindre grad frånhänts en inkomst, kunde säkerligen ej påräkna att återtaga denna inkomst genom ett nu eventuellt tillkommet medgivande och detta så mycket mindre, som tjänstemän å tullstyrelsens statistiska avdelning varit oförhindrade lämna sådana förhandsupplysningar över det utländska handelsutbytet. Härigenom hade uppenbarligen tjänstemännen vid tullförvaltningen lidit skada, medan de andra gynnats. Det kunde dessutom ej vara lämpligt, att de, som hade behov av

dessa förhandsupplysningar, tvingades att vara hänvisade till en eller några få tjänstemän och dessas prissättningar härav. Ägde ej alla tjänstemän inom verket rätt att mottaga eller utföra sådana uppdrag, kunde ju prisen därpå oskäligen uppskruvas.

Ifrån att icke hava velat giva vare sig tulltjänstemän eller importörer del av attesterna annat än mot lösen och stämpel, funne tullkammaren i Stockholm numera, att till och med importörer i vissa fall kunde få taga del av attesterna med deras för två skilda ändamål sammanblandade uppgifter. Tullkamrarna i landsorten åter hade nästan undantagslöst intagit en motsatt ståndpunkt och förvägrat importörer denna rätt men däremot tillåtit tulltjänstemän lämna vissa tillåtna utdrag ur handlingarna. Denna senare uppfattning syntes hava mycket större skäl för sig, ty det stode ju ej i mänsklig makt att rannsaka hjärtan och njurar och veta, huru en affärsman komme att begagna sig av en sekret uppgift rörande handeln. En tulltjänsteman däremot vore av sin tjänsteplikt förhindrad missbruka den sekreta uppgiften i annans intresse, och, då han enligt § 3 i förordningen angående utvidgad näringsfrihet icke finge idka handelsrörelse, kunde det ej heller ske i eget intresse. Tullkammaren hävdade vidare, huru nödvändigt det vore, att inlagor och attester sammanfogades med varandra, och huru varje med tullarbetet något så när förtrogen person och samtliga andra med granskningsarbete förtrogna tulltjänstemän insåge den absoluta nödvändigheten av en sådan anordning. Tjänstgöringsreglementet gäve emellertid icke tullkammaren stöd för dess påståenden. Den nuvarande anordningen vore träffad mer till tjänstemännens bekvämlighet och granskningsarbetets snabba slutförande än såsom en absolut nödvändighet. Ohållbarheten i talet om betydande hinder framginge av de tullräkenskapshandlingar, som berörts i ärendet, och av vilka ett exemplar bifogades av Hjerner. Härvid funnes, huru en av konung och riksdag given medborgerlig rättighet kringskures därigenom, att för statistiskt ändamål lämnade sekreta uppgifter sammanfördes med förvaltningsuppgifter.

När statsmakterna efter mycken tvekan beslöte sig för en inskränkning i en allmän medborgerlig rättighet, och när de, för att göra verkningarna härav så lindriga som möjligt, anvisade utväg åt den, som drabbades härav, att fortfarande kunna få i och för sig berättigade upplysningar genom fullt opartiska personer, nämligen statens tjänstemän, kunde det ej tillkomma en ämbetsmyndighet att utan laga skäl göra inskränkningar utöver dem, som tillkommit i grundlagsenlig ordning.

Som stöd för den proposition till 1908 års riksdag, vilken föranledde upptagandet i tryckfrihetsförordningen av förbud mot offentliggörandet av vissa för officiell statistik lämnade uppgifter, återopas i det vid propositionen fogade utdrag av statsrådsprotokollet en framställning av 1905 års statistiska kommitté. I denna framställning erinras om det av samhällsutvecklingen betingade behovet för statsmakterna av tillförlitliga upplysningar om ekonomiska och sociala förhållanden av olika slag, vilket behov åter lett till en betydande

utvidgning av enskildas deklarationsplikt. Kommittén framhåller vidare, hurusom de upplysningar av ofta mycket intim art, som måste av-givas av vederbörande själva, aldrig kunde väntas bliva så fullständiga som önskligt vore eller ens fullt sanningsenliga, därest de ej vore skyddade mot offentliggörande. Eftersom de statistiska ämbets-
verken offentliggjorde resultaten av sina undersökningar, skulle en ändring, varigenom skydd i sagda hänseende bereddes dylika upp-gifter, långt ifrån att minska det kunskapsmaterial, som ställdes till den stora allmänhetens förfogande, alltså tvärtom medföra, att ett större och pålitligare material bragtes till allmänhetens kännedom.

Givet vore emellertid, att det undantag från tryckfrihetsförord-
ningens allmänna princip, som enligt kommitténs mening måste in-föras, borde göras så begränsat som lämpligen kunde ske. Det skydd, som ett av kommittén uppgjort förslag till ändring av 2 § 4 mom. tryckfrihetsförordningen skulle bereda, omfattade endast sådana upp-gifter, som lämnades för statistiskt ändamål, medan uppgifter för förvaltningsändamål, även om de gjordes till föremål för statistisk bearbetning, skulle behålla sin ställning såsom allmänt tillgängliga. Emellertid måste bestämmelsen om hemlighållandet begränsas i flera hänseenden. Först erfordrades en tidsbegränsning, i vilket hänseende kommittén ansåg en begränsning till fem år från uppgiftens datum vara tillfyllestgörande. Men det vore ej heller lämpligt, om alla utom vederbörande statistiska ämbetsverks tjänstemän skulle vara utestängda från tillträde till uppgifterna under en hel femårsperiod. Förbudet borde ej gälla alla personer utan undantag. För grundliga ekonomiska och sociala studier, vare sig de skedde i direkt praktiskt syfte eller för rent vetenskapliga ändamål, vore det ofta nödvändigt att gå längre än till de klumpsiffror, som den publicerade statistiken meddelade. Kommittén hade funnit sig böra stanna vid det förslag, att alla för officiell statistik lämnade uppgifter skulle vara konfidentiella under den nämnda tidrymden, så vitt deras utlämnande kunde lända till skada för den, som uppgiften avsåge, men också endast i detta fall. Avgörandet av frågan, när detta förhållande inträdde, torde åter böra förläggas hos vederbörande ämbetsverk. Var och en, som vore miss-nöjd med avgörandet, hade då givetvis rätt att göra anmälan hos veder-börig myndighet lika väl i det fall, att ett ämbetsverk utlämnat upp-gifter, som bort hemlighållas, som i det fall, att tillgång vägrats till uppgifter, som bort vara tillgängliga. Om uppgifterna icke skulle komma att undandragas forskningen, måste det i vad fall som helst tillkomma vederbörande ämbetsverk att avgöra, huruvida den person, som begärde del av uppgifter, önskade dem för berättigade syften. Av kommitténs förslag följde, att det avgörande för frågan om offentlighet eller icke bleve ej själva uppgifternas karaktär utan den verkan, som kunde antagas följa av uppgifternas utlämnande. Den myndighet, som hade att bestämma i saken, vore då oförhindrad att under nödig kontroll utlämna vissa uppgifter till personer, som gjort sig kända eller kunde legitimera sig såsom opartiska forskare, men neka att lämna samma uppgifter i fall, då ingen säkerhet mot missbruk före-funnes. Hemlighållandet begränsades slutligen ytterligare därigenom,

att genom det föreslagna tillägget icke hela innehållet av en handling behövde undandragas offentligheten utan endast sådana uppgifter i handlingarna, som ej lämpade sig för utlämnande. Därigenom möjliggjordes, att transumt kunde lämnas av handlingar, som icke finge göras tillgängliga i sin helhet.

Vid föredragningen i statsrådet av kommitténs omförmälda framställning yttrade föredragande departementschefen, att han på de av kommittén anförda skäl funne ett tillägg till tryckfrihetsförordningen i den av kommittén angivna riktning vara av behovet påkallat. Efter vad departementschefen inhämtat skulle kommitténs dåmera slutbehandlade förslag rörande handelsstatistiken innehålla, bland annat, att det sätt, som dittills använts för beräkning av exportens och importens värde, nämligen med s. k. enhetsvärden, skulle upphöra att tillämpas. I stället skulle exportören och importören åläggas att deklarerera värdet av varje varukvantitet, som ut- eller infördes. Tydligen vare emellertid denna anordning genomförbar endast såvitt värdeklARATIONERNA BLEVE skyddade mot obehörigt offentliggörande, då givetvis det pris, som en viss vara betingade, kunde för den enskilde exportören eller importören utgöra en viktig affärshemlighet. Därest den föreslagna ändringen i tryckfrihetsförordningen icke skulle vinna bifall, syntes sålunda kommitténs förslag till ordnande av handelsstatistiken icke kunna genomföras.

Kungl. Maj:ts förslag till ändrad lydelse av 2 § 4 mom. tryckfrihetsförordningen, vilket endast med några smärre jämkningar av övervägande formell natur överensstämde med det av kommittén angivna, undergick i sin ordning vid propositionens behandling i konstitutionsutskottet vissa jämkningar bland annat i syfte att det av ordalagen skulle framgå, att den myndighet, på vilken det ankomme att pröva framställning om handlings utlämnande, ägde vid utlämnandet uppställa förbehåll. Utskottets förslag antogs av riksdagen och promulgerades sedermera såsom grundlag.

Det stycke i 2 § 4 mom. tryckfrihetsförordningen, för vars tillkomst sålunda redogjorts, innehåller vissa bestämmelser av beskaffenhet att hänföra sig till de myndigheter eller tjänstemän, vilka hava att taga befattning med sådana för officiell statistik lämnade uppgifter, som skola vara undandragna offentligheten, nämligen bestämmelserna om utlämnande av dylik uppgift förrän fem år från uppgiftens datum förflutit, om uppställande av förbehåll vid sådant utlämnande och om ansvar för obehörigt utlämnande av uppgift. Däremot beröres varken i sagda lagrum eller i förarbetena till detsamma frågan, i vilken utsträckning tjänstemän hos ämbetsverk, som har att mottaga uppgifter av ifrågavarande slag, äga rätt att taga del av uppgifterna. Denna fråga, vilken givetvis kan uppkastas endast beträffande tjänstemän, som icke hava att verkställa den statistiska bearbetningen av uppgifterna, har en särskild betydelse för det fall, att uppgifterna före sagda bearbetning måste passera flera händer, såsom åtminstone i regel torde vara händelsen med de uppgifter, som för statistiskt ändamål lämnas i sammanhang med tullbehandlingen. Tullkammarens i Stockholm ståndpunkt till denna fråga synes vara den, att en tull-

tjänsteman, vilken mottagit dylika uppgifter men efter att hava ägnat uppgifterna den behandling, som på honom ankommer, överlämnat dem till annan tjänsteman, sedermera icke har bättre rätt än utomstående att taga del av samma uppgifter. Vore tryckfrihetsförordningens förbud mot uppgifternas utlämnande ovillkorligt, skulle väl ur rent teoretisk synpunkt knappast något vara att erinra mot en sådan uppfattning, även om man icke kunde undgå att finna det tämligen ändamålslost, att uppgifterna undanhölles personer, som förut haft icke blott tillfälle utan även skyldighet att taga del av dem. Frågan ställer sig helt annorlunda vid det förhållande, att det ifrågavarande lagrummet medgiver ett tidigare utlämnande under förutsättning, att med hänsyn till uppgifts natur eller det ändamål, för vilket den åstundas, och omständigheterna i övrigt trygghet kan antagas vara för handen, att utlämnandet icke kommer att missbrukas till skada för den, som avgivit uppgiften eller eljest däri avses. Då härtill kommer, att vid medgivandet av förtida utlämnande av konfidentiellt lämnad uppgift tillika kunna göras de förbehåll, som må prövas erforderliga, samt ett brytande mot sålunda gjort förbehåll är belagt med straff, vill det synas, som borde en myndighet i regel medgiva underlydande tjänstemän att taga del av sådana för officiell statistik lämnade uppgifter, som eljest icke få utlämnas. Beträffande de framställningar i antydta syfte, som kunna göras av tjänstemän vid lokal tullförvaltning, torde så mycket mindre anledning till avslag föreligga, som dylika tjänstemän — utom det att de som oftast haft att i och för tjänsten taga befattning med en större eller mindre del av de hos förvaltningen förvarade uppgifterna — därjämte, på sätt Hjerners i ärendet påpekat, icke kunna utnyttja dem i eget intresse.

Av de till sin avfattning något skiftande skäl, som tullförvaltaren Carlson och överkontrollören Harling anfört för sitt avslag å Hjerners i ärendet ifrågakomna ansökan, framgår, att de fäst huvudsakligt avseende vid den omständigheten, att Hjerners, då han begärde del av de hos tullkammaren den 10 januari 1914 befintliga tullbehandlingsattesterna, förmått sig vilja ur attesterna göra de utdrag, han kunde finna lämpligt. Enligt vad Hjerners i ärendet härstädes uppgivit samt Carlson och Harling lämnat obestridd, hade emellertid Hjerners tillika muntligen förklarat, att han icke hade behov av de för statistiskt ändamål lämnade uppgifterna. Om Carlson och Harling icke, med hänsyn till vad Hjerners i nämnda hänseende förklarat och vad de för övrigt måste antagas hava haft sig bekant rörande ändamålet med Hjerners framställning, funnit tillräckliga garantier mot missbruk föreligga, hade de rimligtvis bort bifalla hans framställning med det uttryckliga förbehåll i fråga om de statistiska uppgifterna, som de funnit erforderligt, Hjerners därefter obetaget att avgöra, huruvida han borde begagna sig av ett på sådant sätt begränsat medgivande eller icke. För ett rent avslag å Hjerners ansökan kan avfattningen av densamma icke skäligen anses i och för sig utgöra tillräcklig grund.

Av vad Hjerners i ärendet anfört framgår, att ett tillstånd att taga del av de tullbehandlingsattester, som den 10 januari 1914 funnos förvarade hos tullkammaren i Stockholm, icke numera har något egent-

ligt värde för Hjerner. Vidare och då utredningen i ärendet givit vid handen, att vid ett stort antal tullkamrar i landsorten tulltjänstemän fått taga del av tullbehandlingsattester för att publicera vissa sammanställningar av deras innehåll utan att någon olägenhet därav försports, torde det kunna förväntas, att den vid tullkammaren i Stockholm uti ifrågavarande avseende förut tillämpade praxis varder ändrad, så att enahanda rätt jämväl därstädes kommer tulltjänstemännen till del. Vid dessa förhållanden har jag, ehuru sistnämnda tullkammare enligt min mening icke anfört giltiga skäl för sitt avslag å Hjerner's förevarande framställning, dock icke ansett mig böra mot tullkammarens föreståndare vidtaga någon åtgärd.

Frågan om tullbehandlingsattesters offentlighet berör emellertid intressen av sådan vikt, att den torde förtjäna en lösning av allmänt giltig innebörd. Såväl Hjerner's inlagor i ärendet som de utav honom åberopade framställningar från Sveriges industriförbund utmärka, att det är av stor betydelse, att statistiska förhandsupplysningar om vid tullbehandling framkomna resultat kunna tillhandahållas näringslivets målsmän. För erhållande av sådana upplysningar har det varit en bekväm väg att anlita tjänstemän vid de lokala tullförvaltningarna, men givetvis kunna även utom tullverket stående personer göra anspråk på att för inhämtande av upplysningar i nämnda eller annat hänseende få del av tullbehandlingsattester. I sistberörda fall — liksom även i händelse den omständigheten, att för statistiskt ändamål lämnade uppgifter sammanförts med uppgifter, som angå tullbehandlingen, skulle anses utgöra hinder för tullbehandlingsattesternas utlämnande till tulltjänstemän — uppkommer spørsmålet, huruvida de nuvarande anordningarna för insamlande av statistiska uppgifter vid tullbehandlingen stå i full överensstämmelse med grunderna i tryckfrihetsförordningen angående allmänna handlingars offentlighet.

Det skydd mot offentliggörande, som i tryckfrihetsförordningen beretts uppgifter, lämnade för officiell statistik, avser enligt vad förordningen den 28 november 1913 angående åstadkommande av vissa statistiska uppgifter rörande utrikes handeln och kungörelsen samma dag om ändrad lydelse av vissa paragrafer i tullstadgan utvisa uppgifter om värde och inköps-(avsändnings-)land, men torde endast gälla, såvitt dessa uppgifter meddelats uteslutande för statistiskt ändamål, och sålunda icke uppgifter, som i dessa hänseenden lämnats för tullbehandling. Uppgift om inköps-(avsändnings-)land skall lämnas i angivningsinlagen, och synes såsom det normala gälla, att uppgift om värde likaledes meddelas i angivningsinlagen, men i fall, då för statistiskt ändamål avsedd värdeuppgift styrkes vid tullbehandlingen, antecknas värdet å tullbehandlingsattesten, där även anteckning om inköpsland skall införas. Det förhållande, att tullbehandlingsattesten sålunda kommer att innehålla för statistiskt ändamål lämnade uppgifter, samt att attesten av praktiska skäl anses böra sammanfogas med angivningsinlagen, som innehåller statistiska uppgifter, har av tullkammaren i Stockholm anförts såsom ett så betydande hinder mot attesternas utlämnande, att tullkammaren ägde vägra en var att å expeditionlokalen avskrivna eller låta avskrivna desamma. Generaltull-

styrelsen har väl ansett den omständigheten, att även tullbehandlingsattesterna kommit att innehålla vissa uppgifter, vilka skola hållas hemliga, icke vara av någon avgörande betydelse men däremot funnit angivningsinlagans sammanförande med därtill hörande attest, vilket sammanförande enligt styrelsens yttrande är med nödvändighet betingat av redovisningen samt den inom styrelsen försiggaende officiella statistiska bearbetningen av inlagor och attester, göra det praktiskt omöjligt att medgiva utlämnande av tullbehandlingsattesterna till avskrift eller för verkställande av utdrag.

Vad angår tryckfrihetsförordningens föreskrift, att var och en skall äga fri tillgång att i alla arkiv få på stället avskrivna eller avskrivna låta alla slags handlingar i vad ämne som helst eller, om därvid betydande hinder äro, utbekomma dem i bevittnad avskrift mot vederbörlig lösen, lär det få antagas, att den stadgade inskränkningen i rätten att taga del av allmänna handlingar varit avsedd att gälla allenast i händelse hinder möter att låta avskrivandet äga rum i vederbörande arkivlokal. Stadgandet synes dock kunna tillämpas även för sådana fall, då handling, av vilken en var äger taga del, är oskiljaktigt förenad med handling av hemlig beskaffenhet eller då samma handling innehåller såväl offentliga som hemliga uppgifter. Resultatet av ett dylikt sammanförande måste givetvis bliva det, att uppgifter, som till sin natur äro offentliga, komma att undandragas offentligheten.

Ett sammanförande av uppgifter, av vilka somliga böra vara tillgängliga för vem som helst, andra däremot måste hållas hemliga, kan understundom vara så gott som nödvändigt. Med hänsyn till tryckfrihetsförordningens bestämmelser om allmänhetens rätt att taga del av handlingar hos ämbetsverk och myndigheter är emellertid uppenbart, att ett sådant sammanförande icke bör äga rum utan tvingande skäl. Huru i detta avseende förhåller sig med å ena sidan de förvaltningsuppgifter, som tullbehandlingsattesterna innehålla, samt å den andra de uppgifter för officiell statistik, som lämnas i samband med tullbehandlingen, därom synes med fog kunna göras gällande en annan mening än den, som kommit till uttryck i generaltullstyrelsens nyss anförda yttrande. Till undanröjande av de olägenheter, som äro förbundna med det nu tillämpade systemet, har föreslagits, att de uteslutande för statistiskt ändamål avsedda uppgifterna skulle intagas allenast i angivningsinlagor och attester men däremot icke i packhusjournalerna eller i de kopior av attesterna, som skola kvarstanna hos tullförvaltningarna, eller i kopicjournalerna. Av utredningen i ärendet framgår ej, huruvida uppgifterna rörande tullbehandlingen skulle bliva tillgängliga för allmänheten lika tidigt, om de skulle hämtas från journaler och kopior, som om de finge hämtas omedelbart från tullbehandlingsattesterna. Hjerner har i ärendet föreslagit en annan utväg, nämligen att de för statistiskt ändamål avsedda uppgifterna skulle lämnas å särskild blankett och sålunda icke inflyta i vare sig angivningsinlaga eller tullbehandlingsattest. Därest en sådan anordning är genomförbar — och härvid torde böra komma i betraktande, att den särskilda uppgiften väl icke skulle behöva sammanfogas med

angivningsinlagan och attesten förrän vid den statistiska bearbetningen hos generaltullstyrelsen — synes den äga avgjort företräde framför den först anförda, då den nämligen skulle göra det möjligt att låta själva originaluppgifterna komma under allmänhetens ögon. Även andra utvägar kunna måhända ifrågakomma, men i varje händelse torde det vara angeläget, att sådan anstalt träffas, att icke allmänheten beträffande tullbehandlingsattesternas innehåll berövas sin grundlagsenliga rätt att taga del av offentliga handlingar.

Enligt § 22 av den för riksdagens justitieombudsman gällande instruktion åligger det justitieombudsmannen att med synnerlig uppmärksamhet och nit iakttaga vad till skyddande av tryckfriheten stadgats. I anledning härav samt med stöd av § 19 i samma instruktion har jag ansett mig böra för Eders Kungl. Maj:t framlägga ovanberörda förhållanden till den uppmärksamhet, Eders Kungl. Maj:t må finna saken förtjäna.

Underdånigst
AXEL ÖSTERGREN.

St. Centerwall.

Stockholm i justitieombudsmansexpeditionen den 30 mars 1915.

2. Utlåtande av generaltullstyrelsen.

Till Konungen.

Genom nådig remiss den 30 mars 1915 har Eders Kungl. Maj:t anbefallt generaltullstyrelsen att avgiva underdånigt utlåtande över en samma dag från riksdagens justitieombudsman inkommen underdånig skrivelse angående åtgärder i syfte att icke tullbehandlingsattest förlorade sin egenskap av offentlig handling genom anbringande därå eller därvid av uppgifter, avsedda för officiell statistik.

I nämnda skrivelse redogöres utförligt för ett hos justitieombudsmannen handlagt ärende i anledning av kammarskrivaren, nuvarande t. f. revisorn å extra stat K. E. A. Hjerner's klagan däröver, att föreståndarne för tullkammaren i Stockholm, tullförvaltaren C. F. Carlson och överkontrollören C. E. Harling, under åberopande av 11 stycket i 2 § 4 mom. tryckfrihetsförordningen förklarar sig icke kunna bifalla Hjerner's den 10 januari 1914 framställda anhållan att få del av de hos tullkammaren sistnämnda dag befintliga tullbehandlingsattester för att därur göra de utdrag, som han kunde finna lämpligt.

Av utredningen i nämnda ärende framgår, att tullkammarens bemälda föreståndare till stöd för sin överklagade åtgärd anført, bland annat, att hindret för handlingarnas utlämnande varit den omständigheten, att tullbehandlingsattesterna dels innehölle uteslutande för statistiskt ändamål lämnade uppgifter, dels ock vore var för sig före-

nade med en anvisningsinlägga, som innehöll statistiska uppgifter, vilka uppgifter enligt åberopade författningsrum icke finge utlämnas. Häremot hade Hjerner i avgivna påminnelser anfört, att syftet med hans hos tullkammaren gjorda anhållan hade varit att med ledning av tullhandlingsattesterna till handels och industriens tjänst utarbeta sammanställningar över importen till Stockholm, vilka intet hade att skaffa med de lämnade statistiska uppgifterna.

För egen del har justitieombudsmannen i anledning av Hjerner klagan anfört bland annat följande:

»Av vad Hjerner i ärendet anfört framgår, att ett tillstånd att taga del av de tullbehandlingsattester, som den 10 januari 1914 funnos förvarade hos tullkammaren i Stockholm, icke numera har något egentligt värde för Hjerner. Vidare och då utredningen i ärendet givit vid handen, att vid ett stort antal tullkamrar i landsorten tulltjänstemän fått taga del av tullbehandlingsattester för att publicera vissa sammanställningar av deras innehåll, utan att någon olägenhet därav försports, torde det kunna förväntas, att den vid tullkammaren i Stockholm uti ifrågavarande avseende förut tillämpade praxis varder ändrad, så att enahanda rätt jämväl därstädes kommer tulltjänstemännen till del. Vid dessa förhållanden har jag, ehuru sistnämnda tullkammar enligt min mening icke anfört giltiga skäl för sitt avslag å Hjerner förevarande framställning, dock icke ansett mig böra mot tullkammarens föreståndare vidtaga någon åtgärd.»

Under anförande vidare, att frågan om tullbehandlingsattesters offentlighet dock berörde intressen av sådan vikt, att den syntes förtjäna en lösning av allmängiltig innebörd, har justitieombudsmannen, med relaterande av vad i detta hänseende i ärendet framkommit, samt under hänvisning till de framställda olika förslagen till undanröjande av de i ärendet anmärkta olägenheterna av nuvarande anordningar för insamlande vid tullbehandlingen av statistiska uppgifter, yttrat, att det torde vara angeläget, att sådan anstalt träffades, att icke allmänheten beträffande tullbehandlingsattesternas innehåll berövades sin grundlagsenliga rätt att taga del av offentliga handlingar. De i skrivelsen berörda förhållanden hade justitieombudsmannen ansett sig böra för Eders Kungl. Maj:t framlägga till den uppmärksamhet, Eders Kungl. Maj:t kunde finna saken förtjäna.

Sedan generaltullstyrelsen i anledning av ovannämnda nådiga remiss, med överlämnande till tullkammaren och packhusinspektionen i Stockholm av ej mindre den remitterade skrivelsen än även en i densamma omförd, till styrelsen den 11 februari 1914 inkommen skrift i ämnet från Sveriges industriförbund jämte därtill hörande yttranden och tillägg, från nyssbemälda tullförvaltningsavdelningar infordrat gemensamt yttrande och förslag i föreliggande fråga, får styrelsen till åtydning av den nådiga befallningen i underdånighet anföra följande.

Enär de önskemål, som uttalats i Sveriges industriförbunds nyssnämnda skrift, äro av enahanda innebörd som justitieombudsmannens ifrågavarande framställning, lära dessa ärenden böra samtidigt behandlas, i anledning varav styrelsen funnit sig böra, med remissaktens

återställande, till Eders Kungl. Maj:t överlämna nämnda skrift jämte därvid fogade handlingar.

Tullkammaren och packhusinspektionen i Stockholm hava i sitt nyssberörda yttrande närmare ingått på granskningen av de två i justitieombudsmannens skrivelse särskilt omnämnda förslagen till de anmärkta olägenheternas avhjälpande, det ena avgivet av dåvarande aktuarien, numera förste aktuarien och föreståndaren för revisionsbyråns statistiska avdelning L. Torstenson och det andra framställt av Hjerner. Av dessa förslag hava nämnda tullförvaltningsavdelningar förklarat Hjerner's förslag vara praktiskt sett utförbart, medan de däremot ansett, att Torstensons förslag, närmare utvecklat i hans yttrande angående industriförbundets omnämnda skrift, kunde praktiskt genomföras. Avdelningarna hava emellertid av angivna skäl förklarat sig anse det intresse, för vilket industriförbundet gjort sig till tolk, vara bäst tillgodosett vid numera tillämpad praxis, då tillträde lämnades till ifrågavarande handlingar under garantier, som av vederbörande avdelningschefer med hänsyn till de statistiska uppgifternas sekretess och lämnade föreskrifter ansåges betryggande; och hava avdelningarna, som förklarat sig icke kunna utöver förberörda förslag giva anvisning på något lyckligt sätt för frågans lösning, hemställt, att det nu tillämpade förfaringssättet måtte bibehållas oförändrat.

Såsom komplettering till avdelningarnas nyssnämnda uppgifter rörande nu tillämpade praxis anser styrelsen sig böra meddela, att styrelsen genom rundskrivelse den 11 mars 1916, varav ett exemplar härhos bifogas, till vederbörande tullförvaltningars kännedom meddelat vissa av justitiekanslern till styrelsen gjorda uttalanden i fråga om skyldigheten för tullverkets ämbets- och tjänstemän att enligt tryckfrihetsförordningen tillhandahålla allmänheten tullverkets journaler och andra hos tullförvaltningarna förvarade handlingar.

Då enligt generaltullstyrelsens åsikt allmänhetens rätt att erhålla tillgång till uppgifter ur tullverkets handlingar genom den nu tillämpade praxis blivit så tillgodosedd, att allmänheten icke torde vållas någon större olägenhet i anmärkta hänseendet, kan styrelsen för sin del icke finna några ytterligare åtgärder i det av justitieombudsmannen uttalade syfte vara nödvändiga.

För den händelse emellertid Eders Kungl. Maj:t skulle finna sådana åtgärder i detta syfte böra vidtagas, får styrelsen rörande denna fråga vidare anföra följande.

Av den i nu ifrågavarande två ärenden förebragta utredning framgår, att Hjerner's ändringsförslag, vilket av justitieombudsmannen funnits äga avgjort företräde framför Torstensons förslag, av såväl Torstenson som tullkammaren och packhusinspektionen i Stockholm förklarats praktiskt sett utförbart. Å andra sidan har däremot från industriförbundet anmärkningar riktats emot det av Torstenson framställda förslaget. På detta förslag torde emellertid, då något annat tillfredsställande förslag icke kunnat framläggas, en eventuell ändring av ifrågavarande bestämmelser böra grundas. Styrelsen anser sig emellertid ej lämpligen böra utarbета något förslag i denna riktning,

enär 1914 års tullkommission, enligt vad styrelsen har sig bekant, till behandling upptagit frågan rörande omläggning av tullverkets journals- och räkenskapsföring och ett sådant förslag ju tydligen måste anpassas efter de bestämmelser, som i dessa ämnen kunna varda beslutade.

I anledning härav får styrelsen i underdånighet hemställa, att, därest Eders Kungl. Maj:t skulle finna justitieombudsmannens framställning om åtgärder i de av honom berörda frågor böra bifallas, handlingarna måtte överlämnas till nämnda kommission med uppdrag att i sammanhang med dess förslag rörande tullverkets journals- och räkenskapsföring utarbeta förslag till bestämmelser även i dessa frågor.

Stockholm den 20 december 1916.

Underdånigst

STAFFAN CEDERSCHIÖLD.

E. BEYER.

JOHN EWERLÖF,
föredragande.

H. ENEMAN.

S. TH. AHREMBERG.

Arvid Nyström.

VI. Handlingar rörande förtullningen av paketpost.

1. Promemoria av generalpostdirektören.

V. P. M.

Rörande behandling av paketpost från utlandet gälla för närvarande följande regler.

a) *Paket till inrikes ort utan tullkammare.*

Är paket adresserat till ort utan tullkammare eller till stad, vars tullkammare är belägen utanför staden, skall detsamma tullbehandlas å gränssorten. För detta ändamål skall godset av utväxlingspostanstalten å gränssorten hos tullförvaltningen å orten *angivas* till tullbehandling. Godset skall därvid vara uppfört å en i två exemplar upprättad förteckning (s. k. tullangivningsinlaga), upptagande varje särskilt pakets inlämningsnummer och adressat. Sålunda angivet gods

tullbehandlas i närvaro av posttjänsteman, och tullbehandlingen föresiggår således, änskönt varuägaren icke är tillstades.

Det ena exemplaret av ovannämnda förteckning återställes av tullkammaren till postverket, försett med kvitto samt uppgift för varje paket om de tullavgifter, som av tullverket åsatts paketet. Paketet förses med tullkammarens sigill och bliva för vidare befordran till adressaten överlämnade till postverket mot kvitto (s. k. tullkvitto), som jämväl innefattar erkännande av postverkets betalningsskyldighet för de påförda avgifterna.

Vid utväxlingspostanstalten skall föras tulljournal över debiterade tullavgifter (jämte event. dragarepenningar) för paket, som förtullats genom utväxlingspostanstaltens försorg. Beträffande dylika paket utskriver därjämte utväxlingspostanstalten en till sig ställd tullpostanvisning å samma belopp, som antecknats i tulljournalen. Denna tullpostanvisning bifogas adresskortet.

Såväl paket som tillhörande handlingar expedieras därefter av utväxlingspostanstalten till adressorten.

Vid paketets ankomst utfärdar adresspostanstalten avi rörande paketet, med angivande å avien av, förutom eventuella postavgifter, belöpande tullavgifter. Avien tillhandahålles adressaten i samma ordning som vanlig brevpostförsändelse. Adressaten äger därefter att å adresspostanstalten låta avhämta paketet mot erläggande av de å avien angivna tullavgifterna (jämte event. post- och postförskottsavgifter).

De infutna tullavgifterna redovisas av postkontoret i tullpostanvisningsjournal; tullpostanvisningen expedieras till utväxlingspostanstalten, som härigenom kan kontrollera, att alla tullavgifter, som debiterats vid utväxlingspostanstalten, behörigen inflyta. I detta avseende sker också kontroll mellan utväxlingspostanstalten och tullkammaren å gränssorten. De vid samtliga utväxlingspostanstalter debiterade tullavgifterna redovisas, på grundval av uppgifter från sagda postanstalter, av generalpoststyrelsen månadsvis till generaltullstyrelsen.

Beträffande paket från utlandet, som är adresserat till ort *utan* tullkammare, gäller sålunda, att postverket i stället för varuägaren angiver paketet till tullbehandling, att tullbehandlingen sker å gränssorten, genom förmedling av utväxlingspostanstalten, att paketet vid framkomsten till adressorten tillhandahålles adressaten mot tullavgifternas erläggande i samma ordning som annan paketförsändelse, samt att postverket därefter redovisar de inkasserade tullavgifterna till tullverket.

b) *Paket till inrikes ort med tullkammare.*

Paket, adresserat till ort *med* tullkammare, tullbehandlas däremot icke å gränssorten utan vidareändes under postverkets kontroll utan tullförpassning eller tullförsegling direkt till adressorten. Därvid skall paketet av utväxlingspostanstalten å gränssorten vara uppfört å förteckning, s. k. tullreversal i två exemplar. Vid framkomsten till

adressorten överlämnas paketet jämte bägge exemplaren av tullreverset av postkontoret till tullkammaren. Det ena exemplaret återställes av tullkammaren, åtecknat kvitto över godsets mottagande, samt återsändes av postkontoret till utväxlingspostanstalten.

Rörande paket av nu ifrågakommande slag utfärdar adresspostanstalten avi, som tillhandahålles adressaten i samma ordning som vanlig postförsändelse.

Adressaten har därefter att å postkontoret mot kvitto samt erläggande av eventuella postavgifter eller postförskottsbelopp erhålla bevis från postverket, att från dess sida hinder icke möter mot godsets utlämnande. Med företeende av detta bevis har adressaten vidare att å tullkammaren angiva godset till tullbehandling. Förtullningen äger därefter rum i närvaro av varuägaren eller ombud för denne. Sedan tullbehandlingen verkställts, äger adressaten att utfå paketet mot erläggande av de påförda tullavgifterna.

Antalet paket från utlandet per år till orter med tullkammare — beräknat på grundval av en nyligen upptagen statistik — framgår närmare av bifogade tabell.

Såsom framgår av nämnda tabell, är antalet paket till Stockholm, Göteborg och Malmö mångdubbelt större än till rikets övriga städer eller orter med tullkammare. Då det på grund härav i första hand torde vara av vikt, att tullbehandlingen av postpaketen i dessa tre städer är ordnad på ett för trafikanterna tillfredsställande sätt, skall i det följande lämnas en kortare redogörelse för tillvägagångssättet i Stockholm och Göteborg vid behandling av paket från utlandet. (I Göteborg äro förhållandena likartade med dem i Stockholm).

I *Stockholm* sker tullbehandlingen av postpaket från utlandet i en av Stockholms stad för ändamålet uppförd byggnad vid Kungsgatan. Därvid tillgår på följande sätt.

Adresskorten sorteras vid ankomsten i bokstavsordning samt uppföras, i och för paketens överlämnande till tullverket, å s. k. manifest. Sedan manifesten upprättats, utskrivs avier rörande paketen, vilket sker med ledning av adresskorten. Dessa göromål utföras av posttjänstemän och försiggå i postexpeditionen, vilken är belägen i vindsvåningen.

Sedan manifesten färdigskrivits, överlämnas de till den i källaren belägna avdelningen för själva paketens förvaring (paketen transporteras nämligen från postvagnarna direkt till källarlokalen). I denna avdelning tjänstgöra för närvarande dels postvaktmästare, dels tullvaktmästare och dels packhuskarlar.

Här komma nu de färdigskrivna manifesten till användning i paketens överlämnande till tullverket. Detta tillgår sålunda, att postvaktmästare från själva paketen avläsa dessas adress och övriga förekommande uppgifter, under det att ett antal tullvaktmästare avpricka paketen å manifesten. De sålunda avprickade och samtidigt till tullvaktmästarna överlämnade paketen sorteras av packhuskarlar i bokstavsordning efter adressatens namn uti särskilda i källaren uppställda fack.

Sedan manifesten slutprickats, d. v. s. samtliga paket överlämnats till tullverket, kvitteras manifesten av tullvaktmästarna och uppsändas

till postavdelningen, som ombesörjer, att de redan i förväg utskrivna avierna omedelbart bliva utsända till adressaterna genom brevbärare. Adresskortet överlämnas däremot till tullavdelningen, där desamma av tullvaktmästare sorteras på samma sätt som paketen i källaren för att jämte tulldeklarationer användas vid tullbehandlingen.

Adressaten har därefter att med företeende av den bekomna avien, kvitterad, i tullavdelningen *angiva* paketet till förtullning.

I tullavdelningen äro anordnade *dels* ett s. k. avikontor, där avierna avlämnas och förekommande postavgifter betalas, *dels* 10 stycken expeditioner för tullbehandlingen, *dels* ett kassakontor, där kammar-skrivare mottaga och redovisa tullavgifterna, *dels* slutligen en utlämnings-expedition, där paketen av tullvaktmästare utlämnas till adressaterna.

Gången vid tullbehandlingen är följande:

Avien inlämnas av adressaten å avikontoret. Med rörpost från avipostkontoret föres avien ned till källaren, där tullvaktmästaren låter en packhuskarl framtaga paketet ur facket. Paketet uppsändes därefter jämte tillhörande avi, adresskort och tulldeklarationer i hiss till tullbehandlingsavdelningen.

Där uppropas adressatens namn. Är han närvarande, lämnas paketen till den expedition, som för tillfället lämpligast kan verkställa tullbehandlingen. Har adressaten avlägsnat sig, läggas avi och paket å särskild plats, varefter adressaten sedermera har att hos avikontoret meddela, att han nu önskar paketets förtullning. Vill adressaten åter, att paketet skall tullbehandlas utan hans närvaro, meddelar han detta vid aviens överlämnande till avikontoret, där tulltjänstemannen gör anteckning härom å avien.

Sedan varan tullbehandlats, antecknas å aviens baksida tullavgift, varuslag, nettovikt m. m., varefter avien å remledning föres in till kassakontoret i ett angränsande rum, där adressaten också har att inställa sig för att betala tullavgifterna samt erhålla en utlämnings-pollett å godset. Med denna pollett i hand har adressaten att å gods-utlämnings-expeditionen, vilken är belägen i ett tredje rum, avhämta paketet.

De olika åtgärder, som erfordras för att en korrespondent skall komma i besittning av ett tullpaket, äro således:

- 1) den kvitterade avien avlämnas å avikontoret, där eventuella postavgifter erläggas,
- 2) efter paketets upphämtande ur källaren tullbehandlas varan i samma rum,
- 3) tullavgifterna likvideras i kassakontoret i ett annat rum,
- 4) paketet avhämtas i godsutlämningen i ett tredje rum.

I *Malmö* sker tullbehandlingen av samtliga till *Malmö* adresserade paket i tullpackhuset, beläget omkring 200 meter från posthuset. Övriga till *Malmö* ingående paket, som skola tullbehandlas därstädes, emedan de äro adresserade till ort *utan* tullkammare, behandlas däremot i en särskild lokal inom själva posthuset.

Tullbehandlingen av dessa sistnämnda paket samt desamma vidareexpedition till adressorten sker i samma ordning, som, enligt

vad i det föregående sagts, gäller beträffande tullbehandling vid utväxlingspostanstalt i allmänhet av paket, adresserade till orter utan tullkammare.

Beträffande till Malmö ställda paket — paket, som skola tullbehandlas i tullpackhuset — utskrivnas först å postkontoret med ledning av adresskortet avier rörande paketen, vilka avier därefter omedelbart utsändas till adressaterna genom brevbärare. Adresskortet förvaras för att finnas till hands, när adressaterna infinna sig.

Paketen uppföras å manifest och transporteras med åkdon från postkontoret till tullpackhuset samt överlämnas till tullverket. Paketen inprickas i tullen av tullvaktmästare med biträde av packhuskarlar, vilka sortera paketen i särskilda fack. Över paketens mottagande lämnar tullverket erkännande å ett exemplar av manifestet, som därefter återställes till postkontoret.

Då adressaten till ett paket från utlandet därefter skall låta tullbehandla detsamma, tillgår på följande sätt.

1) Adressaten inställer sig först å postkontoret med den av honom kvitterade avien och erlägger å paketet eventuellt vilande postavgifter samt bekommer vederbörlig handling för paketets utbekommande från tullverket,

2) begiver sig därefter till tullpackhuset och avlämnar i den s. k. prickningsexpeditionen (bottenvåningen) avien för avprickning,

3) avlämnar den avprickade avien till annan tjänsteman i samma rum (vid en av tullbehandlingsexpeditionerna), där efter paketets undersökning attest beträffande innehållet erhålles,

4) uppvisar denna attest för avprickning å prickningsexpeditionen d. v. s. samma ställe som omförmåles under 2) (om paketet är tullfritt erhålles det omedelbart), eljest

5) överlämnar attesten å själva tullkammaren, en trappa upp, för debitering av tullavgifterna,

6) överlämnar, sedan debiteringen skett, attesten till räkningsexpeditionen i samma rum, där räkning å tullavgifterna utfärdas,

7) överlämnar räkningen till kassaexpedienten i ett annat rum i samma våning, erlägger avgifterna samt erhåller räkningen kvitterad,

8) uppvisar den kvitterade räkningen för annotering å annat ställe i samma rum,

9) uppvisar räkningen för ytterligare annotering i bottenvåningen (samma rum som omförmålts under 2) och 3) samt

10) uppvisar slutligen räkningen för en tullvaktmästare i samma rum, som utlämnar paketet.

Att nu gällande regler för tullbehandling av postpaket från utlandet icke äro tillfredsställande för allmänheten, torde med tydlighet hava framgått av den lämnade redogörelsen. Särskilt framträder detta förhållande vid en jämförelse med reglerna för utbekommande av *inrikes* postpaket. Är fråga om ett inrikes paket, har adressaten endast att å postkontoret låta avhämta paketet, sedan han erhållit avi rörande detsamma; vanliga paket intill 1 kg. bliva till och med utburna genom brevbärare, och i Stockholm hemforslas även tyngre paket mot viss

avgift. Beträffande tullpaket till orter utan tullkammare, vilka tullbehandlats å gränsorten genom postverkets förmedling, gäller, enligt vad i det föregående sagts, för adressaten samma enkla förfarande som i fråga om inrikes paket: adressaten har även i detta fall endast att avhämta paketet å postanstalten.

Olägenheterna göra sig emellertid gällande beträffande den stora huvudmassan av paket, d. v. s. paket, som äro adresserade till orter med tullkammare och alltså enligt ovan angivna regler skola efter framkomsten tullbehandlas genom adressatens egen försorg. Enligt den nyligen verkställda statistiken utgöres 93 % av hela antalet tullpaket av paket till orter med tullkammare, och av de till orter med tullkammare adresserade paketen äro 75 % avsedda för rikets tre största städer: Stockholm, Göteborg och Malmö.

Beträffande paket av nu ifrågavarande slag har adressaten att först infinna sig å postkontoret för att inbetala postavgifterna samt att därifrån begiva sig till tullkammaren för att få paketet tullbehandlat (i Stockholm sker dock post- och tullbehandlingen i samma byggnad). Redan att nödgas besöka tvenne å skilda ställen inom samhället belägna statsinstitutioner för att utfå paketet är givetvis förenat med besvär och omgång, helst som avståndet mellan postkontor och tullkammare i regel är ganska stort: $\frac{1}{2}$ å 1 km. (Uppgift rörande avstånden mellan postkontor och tullkammare å de olika orterna bifogas.)

Största olägenheten för adressaten torde emellertid ligga uti den tidsutdräkt, varmed själva tullbehandlingen i allmänhet är förenat. Detta förhållande torde hava blivit särskilt belyst av den redogörelse för tullbehandlingsförfarandet i Malmö, som i det föregående lämnats. Visserligen är tullbehandlingsproceduren i öke fullt så omständlig i Stockholm och Göteborg som i Malmö, men även i de två förstnämnda städerna är dock omgången för adressaten betydande. Beträffande övriga orter föreligga icke här några uppgifter i dessa avseende.

År fråga om större parti gods, såsom fartygs- eller järnvägsgods, eller, i fråga om postpaket, ett större antal paket till samma adressat, såsom ofta torde vara fallet beträffande affärsmän, synes vederbörande adressat icke med fog kunna göra anmärkning mot att nödgas uppoffra en del tid för varans utfående, så mycket mindre som adressaten i dylika fall i regel har biträden (springpojkar o. d.), vilka utföra detta arbete, men när det gäller enstaka postpaket (om ett eller ett par kilograms vikt) till privatpersoner, vilka i regel själva måste avhämta paketen, synes det med skäl kunna begäras, att staten ordnar förfarandet på ett för allmänheten bekvämare sätt än vad för närvarande varit fallet.

Detta synes kunna ske på följande sätt.

Postpaket från utlandet, adresserade till orter, där tullkammare finnes, tullbehandlas å adressorten genom förmedling av postverket liksom redan sker å gränsort beträffande paket till orter utan tullkammare. Postverket bör sålunda angiva paketet till tullbehandling, utlämna detsamma till adressaten, vid utlämnandet upptaga tullavgifterna samt slutligen redovisa dessa till tullverket. Tullverkets be-

svär med postpaketen skulle inskränka sig därtill, att tulltjänstemän å vederbörande postanstalt förtullade godset. Enligt en sådan anordning har adressaten endast att efter erhållen avi från postverket rörande paketets ankomst låta avhämta detsamma å postkontoret, där det redan vid ankomsten tullbehandlats; eventuellt anordnas hemforsling av paketen genom postverkets försorg i större städer.

Tullbehandlingen bör lämpligast försiggå i postverkets eller av resp. städer åt postverket upplåtna lokaler. Därigenom slipper man från det tidsödande arbetet med paketens transporterande och överlämnande från postverket till tullverket. Paketerna böra följaktligen såväl under som efter tullbehandlingen förbliva i postverkets vård, till dess de utlämnas till adressaterna. Denna princip, att postverket sålunda bibehåller rådhighet över paketen intill utlämnandet, överensstämmer också därmed, att postverket gent emot avsändare och vederbörande främmande postförvaltning ansvarar för paketen. I de fall, då paketet icke utlöses utan antingen skall återsändas till avsändaren eller eftersändas till annan ort, måste ju i alla händelser detta ske genom postverkets försorg. Av tullverket bör således icke ifrågasättas annan medverkan än själva bestämmandet av tullavgifterna (tarifferingen).

Enligt den nu föreslagna anordningen skulle sålunda förtullningen försiggå, utan att adressaten vore närvarande. Huvudskälet för adressatens närvaro vid förtullning är, att tulltjänstemännen och varuägaren kunna vara av olika mening om den tullbestämmelse, som bör tillämpas på varan i fråga. I dylikt fall skall, enligt nu gällande regler, frågan hänskjutas till generaltullstyrelsens prövning.

Emellertid gäller redan nu enligt tullstadgan, att även redan verkställd tullbehandling må, efter besvär av vederbörande varuägare, prövas av generaltullstyrelsen, så vida prov, vars identitet med den tullbehandlade varan bestyrkes av vederbörande tullförvaltning, tillhandahålles styrelsen.

Då adressaten sålunda äger klagorätt i vanlig ordning gent emot den verkställda förtullningen, synes ur synpunkten av adressatens intresse av riktig tullbehandling några betänkligheter icke böra hysas mot att postverket i stället för adressaten sköter om förtullningen. Några olägenheter härav hava icke heller försports beträffande till orter utan tullkammare adresserade paket, som redan nu tullbehandlas i denna ordning.

Emellertid torde varuägarna icke böra helt och hållet betagas rättigheten att själva få angiva sina paket till tullbehandling. I Stockholm förekommer nämligen i icke ringa utsträckning, att större firmor anlita *sakkunniga* ombud att angiva paketen och närvara vid förtullningen; och troligt är, att en del av de firmor, som inrättat sig på detta sätt, helst vilja fortsätta därmed. Frågan synes lämpligen kunna ordnas på samma sätt som skett i Tyskland eller sålunda, att varuägare tillerkännes rätt att, efter därom hos postverket en gång för alla gjord skriftlig anmälan, få själv föranstalta om att till honom adresserade paket bliva angivna till tullbehandling. Paket till personer, som icke gjort dylik anmälan, anmälas till förtullning av post-

verket. Under det att en del firmor, särskilt sådana, som anlita ombud för förtullningen, torde komma att begagna sig av rättigheten att själva angiva sina paket, torde däremot privatpersoner, som själva avhämta sina paket, samt sådana firmor, som för paketens tullbehandling anlita okvalificerade biträden, springpojkar och dylikt, vilka icke äro kompetenta att bedöma varan, komma att låta postverket sköta om förtullningen.

I Stockholm bör behandlingen av tullpaketen även efter en omläggning av nu antytt slag fortfarande såsom hittills lämpligen försiggå i den av staden för ändamålet uppförda byggnaden vid Kungsgatan, vilken således torde överlämnas till postverkets disposition. I Göteborg torde lokal kunna anvisas i det blivande nya posthuset. Vad Malmö beträffar, vore utan tvivel lämpligast, om tullbehandlingen av samtliga paket från utlandet — således även de till Malmö adresserade — kunde ske i postverkets lokaler; detta har ock tidigare föreslagits av tulldirektören i Malmö, som även ansett det självfallet, att staden i dylikt fall skulle erlägga hyra till postverket. Därest i samband med den omläggning av tullbehandlingen av postpaket, som nu föreslagits, även kan komma att anordnas hemforsling av paketen till adressaterna genom postverkets försorg, synes det icke heller uteslutet, att tullbehandlingen av paketen i Malmö skulle kunna inrymmas i posthuset.

Några tullvaktmästare eller packhuskarlar skulle framdeles icke behöva anlitas vid tullbehandlingen; i stället skulle postvaktmästare biträda vid förtullningen. På grund därav skulle icke heller några dragarpenningar utgå. Dessa utgöra i Stockholm 13 öre, i Göteborg 18 öre och i Malmö 15 öre per paket. Däremot kan ifrågasättas, om icke postverket för besväret med paketens angivande till tullbehandling, deras öppnande och tillslutande o. s. v. borde äga uppbära en särskild avgift av adressaterna. Sådan avgift utgår bland annat i Tyskland, i Danmark och Norge. Avgift av nu ifrågavarande slag bör i så fall utgå icke endast i Stockholm, Göteborg och Malmö utan i alla de fall, då postverket ombesörjer förtullningen.

Vad beträffar andra orter med tullkammare än Stockholm, Göteborg och Malmö, är det visserligen sant, att antalet tullpaket till dylika orter är jämförelsevis ganska ringa: 10 à 20 paket i genomsnitt per dag. Med hänsyn särskilt till de ofta betydande avstånden emellan postkontoret och tullkammaren å resp. orter torde emellertid även för adressaterna å dessa orter tullbehandlingen vara förenad med ganska mycket besvär och tidspillan. Det synes därför önskvärt, att även beträffande dessa orter en omläggning kunde ske, varigenom också skulle vinnas enhetlig behandling av tullpaketen inom hela riket. Beträffande dessa orter i landsorten med tullkammare skulle frågan kunna ordnas på följande sätt. Efter den utländska paketpostens ankomst infinder sig vederbörande tulltjänsteman å postkontoret och verkställer där tullbehandling av paketen, och adressaten har endast att efter erhållen avi rörande paketet låta avhämta det samma å postkontoret. Adressaten besparas således besväret att från postkontoret begiva sig till tullkammaren och där avvakta paketets

förtullning. Person, som, enligt till postverket gjord anmälan, själv skall angiva sina paket till förtullning, har att för detta ändamål infinna sig å postkontoret under den tid av dagen, då tulltjänstemannen befinner sig därstädes i och för tullbehandling av ankommande paket. Denna expeditionstid — 1 à 2 timmar — bör vara fix samt meddelad för de personer, varom här är fråga.

Emellertid kan också ifrågasättas, om icke paket till nu ifrågasatt varande orter lämpligen borde kunna tullbehandlas å gränssorten, liksom sker med paket till orter utan tullkammare. För en dylik anordning — vilken ur postal synpunkt vore den enklaste — talar jämväl det ringa antalet förekommande paket till sagda orter. Mot anordningen kan möjligen göras den invändningen, att adressaterna icke skulle hava tillfälle att — oaktat tullkammare funnes å orten — själva få angiva sina paket till förtullning. Då emellertid dylik möjlighet icke förefinnes för adressater å orter utan tullkammare samt adressaten alltid skulle äga rätt att anföra klagomål över förtullningen, synes invändningen icke böra tillmätas avgörande betydelse.

Stockholm den 24 oktober 1917.

JULIUS JUHLIN.

Bil. I.

Paket från utlandet.

Postanstalter å ort med tullkammare.	Antal paket		Postanstalter å ort med tullkammare.	Antal paket	
	pr dag	pr år		pr dag	pr år
Borås.....	19,8	7,227,0	Nyköping.....	2,0	717,8
Charlottenberg.....	0,1	36,5	Oskarshamn.....	1,6	571,8
Eskilstuna.....	4,9	1,776,3	Piteå.....	0,3	109,5
Falkenberg.....	0,7	243,3	Riksgränsen.....	—	—
Falun.....	4,5	1,654,7	Simrishamn.....	0,4	133,8
Gävle.....	21,2	7,750,1	Skellefteå.....	0,5	170,3
Göteborg.....	285,5	104,194,8	Stockholm 1 ¹⁾	1,061,8	460,359,8
Halmstad.....	7,4	2,713,2	Storlien.....	—	—
Haparanda.....	9,1	3,333,7	Strömstad.....	0,4	133,8
Hudiksvall.....	1,8	669,2	Sundsvall.....	10,7	3,893,3
Hälsingborg.....	33,7	12,312,6	Söderhamn.....	0,8	279,8
Härnösand.....	4,8	1,752,0	Södertälje.....	3,3	1,192,3
Jönköping.....	12,0	4,367,8	Sölvesborg.....	0,9	316,3
Kalmar.....	6,9	2,506,3	Trälleborg.....	3,7	1,350,5
Karlshamn.....	2,8	1,009,8	Uddevalla.....	3,1	1,131,5
Karlskrona.....	7,5	2,725,3	Umeå.....	1,1	389,3
Karlstad.....	11,1	4,063,6	Uppsala.....	14,5	5,292,5
Landskrona.....	4,9	1,776,3	Vadstena.....	0,3	109,5
Lidköping.....	2,3	827,3	Varberg.....	1,2	450,2
Linköping.....	13,0	4,745,0	Visby.....	0,7	255,5
Luleå.....	3,3	1,192,3	Västervik.....	1,2	450,2
Lund.....	14,4	5,243,8	Västerås.....	6,9	2,530,7
Lysekil.....	0,8	304,2	Ystad.....	5,2	1,910,2
Malmö 1.....	145,2	53,009,9	Åhus.....	0,3	12,2
Marstrand.....	0,1	24,3	Örebro.....	21,5	7,859,6
Mon.....	0,03	12,2	Ornsköldsvik.....	1,4	498,8
Norrköping 1.....	31,7	11,582,6	Östersund.....	5,7	2,080,5
				1,998,0	729,258,0

¹⁾ Reexportpaket ej inräknade; antalet dylika paket uppgår för närvarande till bortåt 1.000 om dagen.

Bil. II.

Avståndet mellan postkontor och tullkammare å orter med tullkammare.

Borås	800 meter	Nyköping	1,080 meter
Charlottenberg	350 »	Oskarshamn	330 »
Eskilstuna	1,295 »	Piteå	400 »
Falkenberg	270 »	Ronneby	4,000 »
Falun	900 »	Simrishamn	260 »
Gävle	850 »	Skellefteå	350 »
Göteborg	50 »	Stockholm	(samma byggnad)
Halmstad	500 »	Strömstad	180 meter
Haparanda	245 »	Sundsvall	400 »
Hälsingborg	350 »	Söderhamn	1,100 »
Härnösand	300 »	Södertälje	250 »
Jönköping	450 »	Sölvesborg	230 »
Kalmar	650 »	Trälleborg	100 »
Karlshamn	550 »	Uddevalla	400 »
Karlskrona	690 »	Umeå	375 »
Karlstad	600 »	Uppsala	450 »
Kristianstad	995 »	Vadstena	50 »
Kristinehamn	700 »	Varberg	575 »
Landskrona	500 »	Visby	240 »
Lidköping	350 »	Västervik	550 »
Linköping	700 »	Västerås	900 »
Luleå	150 »	Ystad	320 »
Lund	500 »	Åhus	700 »
Lysekil	350 »	Örebro	660 »
Malmö	200 »	Örnsköldsvik	500 »
Marstrand	40 »	Östersund	670 »
Norrköping	1,035 »		

2. Yttrande av överinspektoren vid packhusinspektionen i Stockholm.

Till 1914 års tullkommission.

Anmodad att yttra mig angående av herr generalpostdirektören framställt förslag till förändring i tillvägagångssättet vid tullbehandlingen av från utlandet med paketpost ankommet gods får undertecknad anföra följande.

Förslaget avser, att tullexpedieringen i regel skulle komma att försiggå, utan att adressaten vore närvarande. Härför skulle erfordras sådan omläggning, att tullbehandlingen förrättades i postverkets eller åt postverket upplåtna lokaler i stället för i tullokalerna, ävensom att allt arbete med godsets mottagning, handräckning vid tullbehandlingen och utlämning till adressaten, eventuellt spediering och hemforsling, skulle förrättas av postverkets personal, och att fördenskull av tullverket icke skulle ifrågasättas annan medverkan än själva bestämmandet av tullavgiften (tarifieringen).

Såsom motiv för en dylik omläggning framhålles, att nu gällande regler för tullbehandlingen icke äro för allmänheten tillfredsställande. I detta hänseende göres jämförelse med reglerna för utbekommande av inrikes postpaket, i fråga om vilka adressaten endast har att å postkontoret låta avhämta paketet, sedan han erhållit avi om dess ankomst, ävensom att vanliga inrikes paket med en vikt intill 1 kilogram tillställas adressaten genom brevbärare, samt slutligen att i Stockholm jämväl tyngre paket hemforslas mot viss avgift.

Vid en sådan jämförelse framträder emellertid just den väsentliga skillnaden mellan inrikespaket och utrikespaket. Till bestyret med godsets utlämnande till adressaten kommer nämligen, vad utrikespaketet beträffar, den till sin art från all trafikbehandling skiljaktiga, mera vidlyftiga tullbehandlingsproceduren. Skillnaden mellan de olika slaggen av försändelser är sålunda den, att, medan i fråga om inrikespaket endast avsändaren och adressaten äro intresserade parter, i fråga om utrikespaket ett tredje intresse tillkommer, nämligen tullbeskattningen, som icke blott för staten utan även för adressaten har en principal betydelse av helt annan innebörd än ansvaret för transporten samt medför tillämpning av en mängd bestämmelser av helt andra slag än de, som komma i fråga för postverkets vidkommande.

Den trafikerande allmänhetens intresse av tullbeskattningen är så väsentligt, att endast beträffande en ringa del av trafiken detta intresse torde kunna anses betyda mindre än det besvär, som tullbehandlingsbestyret med nödvändighet måste medföra, och dess omvårdnad synes icke utan stort men kunna inpassas inom ramen av herr generalpostdirektörens förslag. Givetvis äro emellertid eventuellt möjliga förenklingar och förbättringar i hitills praktiserat förfarande önskvärda.

I Stockholm tillämpas redan nu ett system, innebärande i huvudsak den lättnad för allmänheten, som herr generalpostdirektörens förslag avser. Trafikant, som ej önskar närvara vid tullbehandlingen, anmäler vid inlämnandet av postavien (vilket kan ske per post) sitt önskemål i sådant hänseende. Ett tecken åsättes avien, som då blir föremål för behandling i den tur, i vilken den inkommit, och trafikanten har sedermera endast att vid för honom lägligt tillfälle erlægga belöpande tull och avhämta paketet, vilket allt försiggår i en och samma lokal. Detta system torde med fördel kunna utvecklas, och detta utan kränkning av den adressaten en gång för alla tillerkända rätten att närvara vid tullbehandlingen, vilken rätt det endast bör ankomma på honom själv att avhända sig. Däremot möter givetvis intet hinder för att postverket på varuägarens begäran *spedierar* godset och ombesörjer hemtransport. Detta kan väl tänkas leda till fördel för den privata adressaten, vilken icke äger tillgång till sådan budsändning och transportmöjlighet, som utan direkt kostnad står adressaten-affärsmanen tillbuds.

Endast mycket tungt vägande skäl synas under sådana förhållanden böra föranleda, att tullverket, vad beträffar gods, som inkommer med paketpost, frånträder det omedelbara handhavande och den direkta förvaltning, som karaktärisera tullverkets ställning till varuförseln över huvud taget.

Såsom särskilt besvärande olägenhet har framhållits tidsutdräkten vid det nuvarande förfarandet, varmed tydligen avses den tid, varunder ombudet kan få invänta sin tur för expedition. Denna väntetid har huvudsakligen berott på utrymmesbrist i lokalerna.

Ett genomförande av förslaget skulle visserligen *till skenet* medföra tidsvinst. Trafikanten bleve nämligen underrättad om paketets ankomst först sedan det blivit tullbehandlat och klart att avhämta. I vilken ordning tullbehandlingsarbetet än försigginge, komme minst 2 à 3 dagar, ja, vid stark godstillströmning ännu längre tid att åtgå från paketets ankomst till dess tullbehandling. Härvid bleve behandlingen av mera brådskande försändelser fördröjd under behandlingen av mindre brådskande och trafikanten berövad tillfälle att genom påpasslig angivning av sina försändelser omedelbart efter mottagandet av avien förskaffa sig den förtursrätt för expedition av en för honom angelägen vara, som honom författningsenligt tillkommer. Utan kändedom om paketets ankomst är han berövad varje möjlighet till initiativ i ovanberörda hänseende. Vad detta kan betyda i brådskande fall, därom har man helt visst inom affärsvärlden rik erfarenhet.

I detta sammanhang torde böra erinras om den förestående om- och tillbyggnaden av tullhuset för postpaket, vilken kommer att medföra så högst väsentligt ökad expeditionskapacitet, att väntetid i blott ringa mån bör ifrågakomma.

Författningsenligt har en importör följande möjligheter att disponera med paketpost inkommet gods, nämligen: direkt utförtullning, tullbehandling med anmälan till reexport enligt tullstadgans § 27 moment 2, uppläggning å nederlag eller å transitupplag, utförelse oförtullat ur riket eller vidareförsändning till annan inrikes ort.

Jämlikt tullstadgan äger varuägaren därjämte att utan avgift låta tullbehandlat ävensom till förtullning angivet gods kvarligga i tullverkets vård under en tid av 20 dagar samt mot särskild avgift (böter) under ytterligare 20 dagar, en rätt, som i ej ringa utsträckning tagits i bruk.

Här torde vidare böra erinras om den olägenhet, systemet komme att medföra för tullrestitutionsförfarandet jämlikt nådiga förordningen av den 13 december 1912 med hänsyn till omöjligheten att efterleva de genom sagda förordning meddelade kontrollföreskrifterna.

Men framför allt måste betonas, att förslagets genomförande komme att rubba hela den bärande princip i det svenska tullbehandlingsförfarandet, som medger varuägaren att själv öva ingående kontroll över tullbeskattningen.

För behandling av klagomål på grund av olika uppfattning mellan varuägaren och tullmyndigheten rörande en inkommen varas rätta rubricering erfordras, att den tullbehandlade varan kan identifieras. Beträffande flertalet av de varuslag, som ifrågakomma till införsel med paketpost, kan detta icke ske på annat sätt än genom jämförelse med prov, som uttagas vid tullbehandlingstillfället. Därest anledning ej förelegat att uttaga sådant prov — enär varuägaren ej varit representerad vid tullbehandlingsförrättningen — och den överklagade varan sålunda icke kan identifieras, komme varuägaren i ett tillstånd av fullkomlig rättslöshet.

I förslaget framhålles, att redan nu, enligt tullstadgan, verkställd tullbehandling må, efter besvär av vederbörande varuägare, prövas av generaltullstyrelsen, såvida prov, vars identitet med den tullbehandlade varan blivit styrkt av vederbörande tullförvaltning, tillhandahålles styrelsen, och att fördenskull ur synpunkten av adressatens intresse av riktig tullbehandling några betänkligheter icke böra hysas mot att postverket i stället för adressaten ombesörjer förtullningen. Denna slutsats läser emellertid äga giltighet endast under den otänkbara förutsättningen, att vid tullbehandlingstillfällena prov uttages av snart sagt varje tullbehandlat varuslag till förvaring hos tullförvaltningen i och för identifiering vid eventuellt följande klagomål.

Genom muntliga upplysningar av varuägaren eller hans ombud angående en varas art och beskaffenhet kan vederbörande tjänsteman också ofta erhålla den ledning, förutan vilken en riktig attesting av varan kan äventyras.

Det bör sålunda ankomma uteslutande på varuägaren själv att träffa sådan disposition, varigenom tullbehandlingsförrättningen må kunna äga rum utan hans närvaro. Och detta blir givetvis endast fallet, då ingen tvekan beträffande rubriceringen kan ifrågakomma.

Den varuägaren författningsenligt tillkommande rätten att på samma sätt förfoga över postpaketgods som över med bantåg och med fartyg inkommet gods utgör sålunda i och för sig hinder för en sådan ändring i fråga om sättet för expedieringen, som med förslaget avses. Man läser ju näppeligen kunna antaga, att de *egentliga* importörerna vilja fränhända sig denna rätt — t. ex. att enligt tullstadgans § 27 moment 2 återutföra varan »på grund av dess skadade eller under-

haltiga beskaffenhet eller därför, att varuägaren eljest icke åtnöjes med varan» —, av vilken rätt trafikanten icke kan komma i åtnjutande, sedan tullavgiften inbetalts, än mindre sedan godset uttagits ur tullverkets vård.

Det summariska förfarandet med expedieringen, som förslaget innebär vad beträffar Stockholm, Göteborg och Malmö, lämpar sig icke för tullgodset med de många olika kombinationer, som kunna tänkas ifrågakomma med avseende å dess disposition; och att man beträffande till riket med bantåg eller med paketpost inkommande gods, adresserat till orter, vilka sakna tullförvaltning, *nödgas* redan nu praktisera en sådan metod, utgör ju intet skäl att utsträcka systemet till orter, där tullförvaltning finnes inrättad. Tillkomsten i städerna av tullkammare har också betingats ej minst av köpmännens önskemål att själva kunna kontrollera tullbeskattningen.

För såväl trafikanterna som för tullverket och för postverket bleve en övergång till tullbehandling utan varuägarens närvaro förenad med besvär och omgång i helt nya former. Så t. ex. komme tullbehandlingen av varor, vilkas tullbeskattning är grundad på värdet, mången gång att föregås av tidsödande korrespondens för infordrande av fakturor eller andra handlingar, varigenom godsets överlämnande till adressaten försenades.

Vad angår arbetet med godsets överlämning till tullverket vid posternas ankomst, är att märka, att samtidigt kollina kontrolleras i avseende å adresser och nummer samt sorteras. Efter en eller annan princip måste posterna givetvis under alla förhållanden kontrolleras och sorteras, och detta bestyr kan knappast tänkas utfört på ett enklare och mera betryggande och framför allt billigare sätt, än såsom härmed för närvarande tillgår i Stockholm. Paketet framlämnas av en postvaktmästare, som uppläser dess adress och inlämningsnummer och samtidigt överlämnar detsamma till en tullvaktmästare. Denne överlämnar i sin tur paketet, efter besiktning med hänsyn till dess yttre beskaffenhet samt eventuellt gjord anmärkning om skada m. m., till en tullpackhuskarl, som efter adressen inlägger paketet i ett bokstavsack. Med detta mottagnings- och sorteringsarbete sysselsätts under normala förhållanden två (någon gång tre) postvaktmästare, åtta packhuskarlar samt tre tullvaktmästare. Packhuskarlarna åligger jämväl att sedermera framtaga och till tullbehandlingsexpeditionen uppsända de till tullbehandling i tur varande paketen. Ersättning för detta arbete inbegripes i den avgift, som erlägges för det av själva tullbehandlingsförvaltningen påkallade handräkningsarbetet, de s. k. dragarpengarna, som till storleken bestämts genom av Kungl. Maj:t fastställd taxa och för närvarande utgå med 16 öre per paket.

Vid själva tullbehandlingen biträda ytterligare 20 à 22 packhuskarlar. Denna packhuskarlsinstitution har vid åtskilliga tillfällen varit föremål för ändringsförslag, men har hittills intet förslag framkommit, som varit ägnat att bättre tillgodose de olika intressena. Och det torde kunna ifrågasättas, huruvida det system, som man från postverkets sida tänkt sig för lösningen av denna fråga, skulle medföra någon förbättring. För varuägarna inträdde den förändring, att dra-

garpengarna bortföle, medan däremot postverket skulle äga att för sitt besvär uppbära en särskild avgift av adressaterna. Någon siffra för denna avgift har ej nämnts, men det torde kunna antagas, att en ändring i den åsyftade riktningen icke komme att för köpmännen ställa sig ekonomiskt förmånligare. Och det är å andra sidan ovisst, huruvida under numera rådande arbetsförhållanden ett statens verk skulle kunna komma att draga vinst av ifrågavarande trafik.

De vid Stockholms tullpackhus anställda packhuskarlarna äro av Kungl. Maj:t sedan gammalt tillerkända ensamrätt till allt arbetsbiträde vid transport och tullbehandling inom tulllokalerna, ett privilegium, som icke synes böra frångå dem utan klart påvisbar anledning.

Vad särskilt Stockholm (samt Göteborg och Malmö) beträffar, borde emellertid, enligt förslaget, varuägarna icke helt och hållet betagas rätten att själva få angiva sina paket till tullbehandling, utan ägde desamma efter därom hos postverket en gång för alla gjord skriftlig anmälan själva föranstalta om paketens angivning till tullbehandling (varmed väl även skulle följa rätt för varuägarna att själva ombesörja övriga med tullbehandlingen förenade göromål ävensom att avhämta paketen).

Förslaget uppdelar importörerna i Stockholm i tre huvudgrupper:

1) Större firmor, som anlita *sakkunniga* ombud att angiva paketen och närvara vid förtullningen. Detta förekomme i icke ringa utsträckning, och det vore troligt, att en del av de firmor, som inriktat sig på detta tillvägagångssätt, helst vilja fortsätta därmed.

2) Sådana firmor, som för paketens tullbehandling anlita okvalificerade biträden, springpojkar och dylikt, vilka icke äro kompetenta att bedöma varan.

3) Privatpersoner, som själva avhämta sina paket.

Grupperna 2 och 3 anses komma att låta postverket sköta om förtullningen.

De verkliga importörerna begagna sig i regel av lämplig person i firmans tjänst såsom ombud (endast i mycket få undantagsfall anlitas speditörer). Samtliga dessa firmornas egna ombud äro givetvis sakkunniga, om även i högre eller mindre grad, på det speciella område, som ombudets firma företräder. En springpojke, som upprepade gånger haft i uppdrag att för sin principals räkning förtulla en viss vara, erhåller sakkunskap, även han, i fråga om just *den* varan, åtminstone så tillvida, att han vet, vilken tullsats varan bör draga. Att på förhand beräkna, i vilken mån affärsmännen kunde finna med sin fördel förenligt att avstå från användandet av ombud, låter sig väl knappast göra. Med stöd av på flerårig verksamhet vid postpaketavdelningen grundad uppfattning och i betraktande av köpmännens intresse i detta hänseende skulle undertecknad för sin del vilja förmoda, att detta antal bleve relativt ringa. För frågans bedömande kan likväl givetvis endast från affärsvärldens egna representationer tillförlitlig ledning vinnas. Äger emellertid denna uppfattning grund, komme huvudsakligen endast en del privatpersoner (dock troligen långt ifrån alla) att begagna sig av den ifrågasatta anordningen, och huvudmotivet för omläggningen har följaktligen också bortfallit.

Det har utrönats, att under en normal månad (mars 1914) antalet paket till privatpersoner icke uppnått 10 procent av hela paketantalet.

Såsom ovan framhållits, synes emellertid intet hinder möta för att postverket ombesörjer angivning, förtullning och hemtransport av postpaket för de trafikanter, som sådant önska, och det i Stockholm redan praktiserade förfaringssättet med tullbehandling utan varuägarens närvaro kunde härvid tjäna såsom utgångspunkt och utbyggas till ett system.

De nu använda aviblanketterna torde böra erhålla sådan form, att trafikanten kan medelst en enkel anteckning å postavien framställa önskan om godsets spediering. (Trafikantens framställning skulle sålunda icke avse rätt att själv få ombesörja tullbehandlingen, ty denna rätt *har* han och bör han icke berövas.)

Å avien kunde exempelvis anbringas på lätt i ögonen fallande sätt följande texter, nämligen »Alt. 1. *Förtullas, utlöses och hemsändes genom postverkets försorg*», »Alt. 2. *Förtullas utan min (vår) närvaro*» och »Alt. 3. *Enbart angivning till förtullning.*» Härvid anvisas till en not av ungefärligen följande innehåll:

»Därest adressaten önskar, att *godset förtullas, utlöses och hemsändes genom postverkets försorg*, anbringas vid Alt. 1 vederbörandes signatur, varvid Alt. 2 och Alt. 3 överstrykas.

Önskar adressaten *enbart* godsets *förtullning*, anbringas signatur vid Alt. 2, varvid Alt. 1 och Alt. 3 överstrykas.

För *enbart angivning* till förtullning signeras Alt. 3 och överstrykas Alt. 1 och Alt. 2.

Avien kvitteras och överlämnas eller översändes (vilket kan ske i brev) vid Alt. 1 till postavdelningen och vid Alt. 2 och Alt. 3 till tullavdelningen för postpaket.»

Genom ett dylikt system, som givetvis kan tänkas efter behov förenklat eller utvecklat, torde, åtminstone vad beträffar Stockholm, det avsedda syftet vinnas utan tillskapande av nya och större olägenheter för olika parter.

Ej heller beträffande paket, adresserade till andra orter än Stockholm, Göteborg och Malmö, bör av förut anförda skäl tullbehandling å gränsorten ifrågakomma.

Men även det alternativt föreslagna förfarandet, att vederbörande tulltjänsteman skulle efter den utländska paketpostens ankomst infinna sig å postkontoret för att verkställa tullbehandling, komme att förorsaka onödiga olägenheter. Vid tullplatserna i landsorten finnas i allmänhet anställda blott ett par eller tre tjänstemän — vid några platser endast en (föreståndaren) — med befogenhet att verkställa sådan förrättning, varom här är fråga. Det behöves då ej sägas, i vilken mån tulltjänstgöringen komme att lida av en anordning, som nödvändiggjorde en tulltjänstemans bortvaro (i vissa fall den ende tulltjänstemannens) från tullkammaren för att på det ofta långt från tullkammaren belägna postkontoret verkställa tullbehandling av kanske ett enda postpaket samt eventuellt dessförinnan invänta adressaten eller dennes ombud, som framställt önskan att få närvara. Det hör också till vanligheten, att en köpman har att samtidigt ombesörja

tullbehandling av gods, inkommet såväl med fartyg och bantåg som med paketpost. Han bleve helt visst icke nöjd med ett system, som hindrade honom att få ombesörja förtullningen av en bantåglåda och ett postpaket på samma plats.

Sedan postavien utsänts, bör följaktligen varuägaren, såsom tillgår i Stockholm, endast hava att hänvända sig till tullen, där jämväl försändelsen eventuellt åvilande postavgifter erläggas.

Stockholm den 13 april 1918.

N. M. NORDSTRÖM.

Överinspektör vid packhusinspektionen.

VII. Uttalande rörande de för äldre tulltjänstemän av högre och lägre grad anordnade kurser.

Till 1914 års tullkommission.

Efter samråd med de personer, vilka tjänstgjort såsom lärare vid de utbildningskurser för tjänstemän av högre och lägre grad, som anordnats under innevarande år, får jag härmed äran meddela min uppfattning i de frågor angående berörda kurser, som av kommissionen framställts till besvarande.

1. »Om den för kurserna tillmätta tiden visat sig tillräcklig.»

För tjänstemän av högre grad pågick under år 1917 en utbildningskurs, som omfattade 30 arbetsdagar. Erfarenheten gav emellertid vid handen, att tiden, även om den utnyttjades tämligen intensivt — i genomsnitt förekommo 6,6 arbetstimmar per dag — var väl knappt tilltagen, särskilt gällde detta de kemiska undersökningarna och föreläsningarna i varukännedom. Med anledning härav anslogos till motsvarande kurs innevarande år 39 arbetsdagar, varunder arbetstiden, med hänsyn till förekommande anmärkningar, att kursdeltagarna vid en allt för stark forcering av arbetet ej förmådde fullt tillgodogöra sig undervisningen, nedsattes till i genomsnitt 6 arbetstimmar per dag. Det sålunda erhållna tillskottet i undervisningstimmar har emellertid visat sig icke vara tillfyllest. Även med bästa möjliga tillvaratagande av tiden och iakttagandet av koncentrering i arbetet på det mera väsentliga förordas från respektive lärares sida en ytterligare utökning av kurserna med en vecka. Efter de överläggningar, som jag såväl tidigare som med anledning av kommissionens skrivelse haft med respektive lärare, har jag kommit till den

uppfattningen, att för ernående av ett tillfredsställande resultat av kursen, densamma bör omfatta en tid av omkring två månader.

För tjänstemän av lägre grad har under innevarande år en första utbildningskurs i sitt slag pågått under tiden 4 februari—16 mars, omfattande sålunda 36 arbetsdagar med en daglig arbetstid av i genomsnitt 4 $\frac{1}{2}$ timme per dag med undantag för ett mindre antal kursdeltagare, som tillgodogjorde sig undervisningen såväl i engelska som tyska språket. Endast ett språk var nämligen obligatoriskt. Anledningen, att antalet dagliga undervisningstimmar här sattes något lägre än för tjänstemän av högre grad, var, bland annat, att särskilt språkundervisningen men även undervisningen i författningskunskap och bokföring ansågs kräva mera hemarbete, än som fordrades av deltagarna i förutnämnda kurs, om man på en jämförelsevis kort tid skulle kunna vinna ett tillfredsställande resultat.

Vad språkundervisningen beträffar, kan man med hänsyn till den jämförelsevis korta tid, till vilken en utbildningskurs måste begränsas, och särskilt i fråga om dem, som förut saknat all språkkunskap, ej ställa allt för stora förväntningar på vederbörandes förmåga att efter genomgången kurs förstå och tala ett främmande språk. Även om man emellertid, såsom nu skett, inriktar undervisningen på att få fram ett hjälpligt uttal, att bibringa någon vana att uppfatta, vad som talas, samt göra sig förstådd på det främmande språket, att få in ett visst, efter tulltjänsten avpassat ordförråd samt i övrigt åstadkomma en underbyggnad, med stöd varav sedermera genom självstudium den intresserade kan ytterligare utbilda sig, har dock den för första kursen anslagna tiden visat sig väl knapp. Samma erfarenhet har gjorts i fråga om undervisningen i författningskunskap, varunder jag inbegriper den bokföring, som förekommer exempelvis å en tullstation eller tullinspektion, samt skrivövningar för avgivande av yttrande i frågor, som kunna falla under vederbörandes prövning. *En tid av två månader skulle, synes det, även i fråga om kursen för tjänstemän av lägre grad motsvara behovet.*

2. »Hurvida för kurserna uppgjorda undervisningsplaner befunnits tillfredsställande.»

Beträffande undervisningsplanen har varken från lärares eller kursdeltagares sida någon ändring ifrågasatts. Såvitt jag kunnat finna, har också den ursprungligen uppgjorda planen varit tillfredsställande, vilket givetvis icke utesluter, att mindre jämkningar i framtiden kunna visa sig av omständigheterna påkallade. I detta sammanhang anser jag mig böra meddela, att Sveriges tullmannaförenings centralstyrelse i en framställning om kursers anordnande hos generaltullstyrelsen hemställt, att undervisning måtte meddelas även i »svenska språket (huvudsakligast rätt- och uppsatsskrivning) och matematik (repetition av folkskolans kurs)», vilka önskemål styrelsen emellertid, utöver ovannämnda skrivövningar, med hänsyn till nödig tidsbegräns-

ning och den bildning, som de blivande kursdeltagarna kunde förut-sättas äga, hittills icke ansett sig böra bifalla.

3. »*Huruvida skäl anses föreligga, att för framtiden bibehålla den hittills tillämpade praxis, att vid kurser av ifrågavarande slag någon betygsättning ej äger rum.*»

I denna fråga äro meningarna något delade, i det att en lärare och en av byråassistenterna förorda betygsättning, under det de övriga anse, att hittills tillämpad praxis är att föredraga.

För egen del ansluter jag mig till sistnämnda uppfattning. För-delen med betygsättningen skulle väl företrädesvis ligga däri, att densamma utgjorde en sporre för kursdeltagarna till bemödanden att på bästa sätt tillgodogöra sig undervisningen, framtvingade en om-sorgsfull prövning av kursdeltagarnas kunskaper och omdömesförmåga och utgjorde en officiell värdemätare härav. Emellertid torde man väl, åtminstone så länge deltagandet i kurserna är frivilligt, kunna räkna med att en stimulering av intresset ej är behöfvig. Skulle emellertid anledning föreligga för antagandet, att uppfattningen på något håll gjorde sig gällande om deltagandet i utbildningskurserna såsom något i och för sig meriterande för vidare befordran, ger sig säkerligen en sådan missuppfattning på ett eller annat sätt tillkänna, så att läraren finner anledning på lämpligt sätt undanrödja densamma. Lägges undervisningen på ett praktiskt sätt, bör läraren komma i sådan kontakt med sitt auditorium, att han får klarhet i vad var och en går för. Även chefen för tullbehandlingsbyrån bör såsom kursernas ledare kunna bilda sig en uppfattning i berörda avseende.

Införes betygsättning, befarar jag, att det goda samförstånd mellan lärare och kursdeltagare, som hittills varit rådande, och vilket utgör en väsenlig förutsättning för ett gott arbetsresultat, kommer att ofördelaktigt påverkas härav, samt att en och annan av fruktan för att blotta sina svagheter avhåller sig från att göra förfrågningar i punkter, som kunna för honom vara oklara. Tvistigheter om be-tygens mer eller mindre berättigande torde ej heller kunna undvikas. Slutligen kommer säkerligen en tjänsteman, som i den teoretiska prövningen erhållit högre betyg, anse sig berättigad till företräde vid tjänstetillsättningar framför medsökande med lägre vitsord men som på grund av större praktisk duglighet kunna vara bättre skickade för tjänsten.

Hittills vunnen erfarenhet synes mig *icke giva anledning till frångående av nuvarande praxis*, att vid utbildningskurserna betygsättning icke äger rum.

Stockholm, i kungl. generaltullstyrelsens tullbehandlings- och upp-lysningsbyrå, den 24 juli 1918.

TURE ALSÉN.

VIII. Utlåtande av generaltullstyrelsen i fråga om nederlagskrediten.

Till Konungen.

I en till generaltullstyrelsen den 19 nästlidne december ingiven skrift, däröver härvarande nederlagskontors yttrande sedermera av styrelsen infordrats, hava aktiebolaget Otto Dahlström & c:o m. fl. importörrelse härstädes idkande handelsfirmor av förekommen anledning påkallat styrelsens medverkan för åvägabringande av viss förändring i avseende å tillämpningen av § 89 i gällande tullstadga; och ehuru i sammanhang därmed framhållits, att mera omfattande ändringsförslag i ämnet vore att förvänta, har styrelsen, då den förändrade anordning, varom sökandena gjort framställning, förutsätter ändringar i gällande tullstadga, och då icke heller det förslag till ny tullstadga, som av styrelsen med underdånig skrivelse den 29 mars 1900 till Eders Kungl. Maj:ts nådiga prövning överlämnats, innehåller bestämmelser, vilka möjliggöra en sådan anordning, som den sökandena avsett, samt antagligt torde vara, att berörda författningsförslag inom den närmaste framtiden av Eders Kungl. Maj:t till slutlig behandling företages, auset sig böra, med överlämnande av handlingarna i ärendet, redan nu hänskjuta den sålunda väckta frågan till Eders Kungl. Maj:ts nådiga bedömande.

Av nederlagskontorets i ärendet avgivna utlåtande inhämtas, bland annat, att kontorets föreståndare — vilka, såsom ett vid utlåtandet fogat auktionsprotokoll av den 18 november 1902 lärer avse att visa, vid beviljande av tullkredit jämlikt § 89 tullstadgan mot säkerhet i ett å nederlag härstädes upplagt parti vin beräknat varans värde avsevärt högre än det pris, som varan vid den i och för det utestående tullbeloppets indrivning av härvarande konfiskationskontor nyligen förrättade auktion betingade — under senaste tiden tillämpat väsentligt andra grunder än förut i fråga om beviljande av tullkredit mot pant av nederlagsgods; att, då bemålde föreståndare beslutit sig för ändringar i förut rörande nederlagsgods vedertagna kreditbruk, de ansett sig hava att välja mellan två möjliga tillvägagångssätt, nämligen *antingen* att från alla nederlagshavare utan undantag infordra, såsom säkerhet för ifrågakommande kredit, sådana obligationer eller andra värdehandlingar, som i § 28 tullstadgan avses, och sålunda avskaffa alla pantvärden *eller* ock att »med bibehållande av pantvärdena för några färre kurantare varuartiklar fortfarande bevilja anstånd åt en del handelsfirmor»; att de emellertid ansett det förra alternativet allt för våldsamt och därför valt det senare, varvid, på sätt i utlåtandet närmare utvecklas, ett flertal varuslag, med avseende å faran för förskämning vid längre tids magasinering, ansetts icke kunna tillerkännas något pantvärde samt värdet av andra ansetts särdeles osäkert i betraktande av storleken av den tull, de vore underkastade, och möjligheten att vid

tvångsförsäljning blott ett färre antal spekulanter tillstädeskomme, men däremot artiklarna kaffe, socker, fläsk och sirup samt omalen råg och vete funnits kunna bibehållas »vid något reducerade pantvärden», samt att vid uppskattning av dylik pant jämväl tagits i betraktande förutom storleken av vederbörande varuägares på nederlaget liggande lager, jämfört med hans skuld till tullverket, den omständigheten, att, om en större affär komme på obestånd, fordringsägarna vanligen vore angelägna att i lugn avveckla densamma hellre än att driva den till cession; och hava kontorets föreståndare, på grund av vad sålunda och i övrigt av dem anförts, såsom sin åsikt framhållit, att den enda lösning av förevarande fråga, vilken fullt tillgodosåge tullverkets säkerhet, vore fullständigt avskaffande av tullkredit mot pant av varor.

Med föranledande av de förändringar i fråga om värdesättning av nederlagsgods såsom pant för tullkredit, vilka sålunda av härvarande nederlagskontor under senaste tiden genomförts, hava sökandena uti deras i ärendet ingivna skrift — efter att hava framhållit hurusom, enligt deras förmenande, den i tullstadgans § 89 medgivna tullkredit vid förtullning från nederlag vore att anse såsom en förutsättning för nederlagshavarens betungande med utgörande av nederlagsavgift enligt § 80 av samma stadga, samt tillika hurusom ändrade bestämmelser för tullkreditens åtnjutande under ett löpande arbetsår bleve till stort förfång för den legitima handeln och finge anses såsom ett förminskande eller nära nog upphävande av medgivanden, som enligt tullstadgans förenämnda § 89 funnes nederlagshavare tillförsäkrade — anhållit, att generaltullstyrelsen måtte, »förslagsvis genom från magistraten begärda sakkunniga, låta bedöma de värden, som böra åsättas sådana varor, vilka ligga såsom säkerhet för skuld å tullumgälder för från nederlag förtullat gods», varförutom och jämte det sökandena såsom sin mening uttalat, att en dylik taxering lämpligast torde kunna företagas i början av varje månad samt verkställas på sådant sätt, att beräknade värdeförminskningar funnes genom en lägre taxering tryggade, de vidare anför, *dels att*, då det personliga ansvar, som vid för hög taxering nu kunde drabba vederbörande tjänstemän å nederlagsexpeditionerna inom riket, knappast torde vara tidsenligt, föga ägnat som det vore att skydda trafikanter för godtyckliga tolkningar, det syntes, som om en ändring av tullstadgans bestämmelser i berörda avseende vore av nöden, varför ock sökandena hoppades, att en i sådant syfte i behörig ordning ingiven framställning måtte vinna beaktande, *dels ock att* en utredning möjligen komme att giva vid handen, att dylik ändring måste åtföljas av mera vittgående lagändringar, vilka i ty fall borde vidtagas till den legitima handelns skydd, varemellertid, då framställning i sådant avseende vore att förvänta, sökandenas begäran avsåge endast »ovan angivna beräkningsmetod under den tidsperiod, som föreligger, innan bättre och ordnade förhållanden i berörda hänseende kunna ernås».

Då generaltullstyrelsen härmed går att redogöra för sin uppfattning av föreliggande frågas innebörd samt huruvida densamma må anses påkalla någon särskild åtgärd, tillåter sig styrelsen till en början fästa uppmärksamheten å en felaktighet, som vidlåder sökandenas

utgångspunkt. Det enligt gällande tullstadga under vissa villkor medgivna anstånd med erläggande av belöpande tullavgift för gods, som från nederlag till förtullning uttages, är nämligen ingalunda något för nederlagsinstitutionen väsentligt, och lika litet kan en sådan kredit anses betingad av nederlagshavarens skyldighet att utgöra nederlagsavgift. Det ännu, likasom tillföre, för nederlaget väsentliga angives i tullstadgans § 76, som medger ägare av från utrikes ort infört tullpliktigt gods att, emot särskild avgift till kronan, sådant gods efter verkställd undersökning under eget och tullverkets läs upplägga utan att för detsamma betala tull, innan det till inhemsk förbrukning uttages, ävensom att godset till utrikes ort åter utföra.

I de under 1800-talets förra hälft utfärdade nederlagsförfordningar gällde ock — till en början undantagslöst — såsom regel, att kredit för tullen å uttaget nederlagsgoods ej beviljades. Så var förhållandet ännu enligt 1843 års nederlagsförfordning, vars § 21 stadgade, att varor, som av nederlag förtullades, i allmänhet ej finge utlämnas, innan tullavgifterna blivit behörigen erlagda. Redan förut hade emellertid (enligt nådiga brev den 2 april 1828, den 18 oktober 1837 och den 9 februari 1838) i viss mån undantag från denna regel medgivits för nederlagshavare i Stockholm och Göteborg; och genom särskilt nådigt brev den 15 maj 1843 — vilken dag den nya nederlagsförfordningen utfärdades — blev, i ändamål av nyssberörda undantags bibehållande, medgivet för ägare av tullbara varor, liggande på nederlag i Stockholm och Göteborg, att, när de därom i vederbörlig ordning sig anmälde, utan frisedel disponera sådant gods till bestämda minimikvantiteter, under villkor, bland andra, att samma godsägare på nederlaget hade tullbart gods av samma eller andra slag, som i värde uppgick till minst enahanda belopp med det disponerade, samt att berörda kvarliggande gods skulle tjäna till pant för tull och andra avgifter av vad som uttagits.

Det sålunda lämnade undantagsmedgivandet utsträcktes år 1857 att gälla jämväl för Landskrona; och vad beträffar anståndstiden, som till en början var endast åtta dagar, utgjorde denna från och med år 1851 trettio dagar.

Under förarbetena till 1860 års tullstadga hade av särskilda kommitterade föreslagits, att, då godsägare på en gång inbekomme och till nederlag angäve vissa bestämda myckenheter av kassaartiklarna brännvin, kaffe, garn, hudar, socker, te och vin, till och med hälften av dessa kvantiteter skulle få genast efter varuundersökningen till godsägarens fria disposition utlämnas samt anstånd med erläggande av tullavgiften för det disponerade godset åtnjutas under högst tre månader på villkor, bland andra, att ny uttagning ej medgäves, förr än tullavgifterna för nästföregående uttagning blivit behörigen erlagda.

Sedan rikets ständer i underdånig skrivelse den 2 december 1857 förklarar sig i allmänhet biträda de grunder, som av bemälda kommitterade föreslagits i avseende å, bland annat, anstånd med erläggande av tullavgifterna för vissa artiklar samt villkoren för tillgodonjutande av sådant anstånd, fann sig emellertid generaltullsty-

relsen i underdånigt förslag till tullstadga, avgivet den 5 maj 1858, böra erinra, att sagda villkor skulle i flera fall väsentligen förringa den fördel, man velat bereda importörer av ifrågavarande artiklar. I många fall skulle de nämligen få betala tullen före anståndstidens slut och innan de fått betalning för de på kredit sålda varorna; varföre ock styrelsen föreslog viss ändrad lydelse av ifrågavarande förbehåll, och i enlighet därmed blevo ock bestämmelserna avfattade i 1860 års tullstadga, enligt vars §§ 96 och 104 — den sistnämnda sådan den år 1869 förändrades — gällde:

dels att, då godsägare på en gång inbekomme och på nederlag angåve av nedannämnda varuslag följande minimikvantiteter, nämligen, i skålpund räknat, arrak, konjak eller rom 10,000 — kaffe 20,000 — bomullsgarn 10,000 — ullgarn 5,000 — hudar och skinn 10,000 — socker 20,000 — te 2,000 — tobaksblad och stjälk 15,000 samt vin på fastager 12,000, till och med hälften av dessa kvantiteter finge, på godsägarens i angivningsinlagan därom gjorda anhållan, genast efter varundersökningen till hans fria disposition utlämnas, varföretom, då även efter sålunda skedd uttagning den å nederlag kvarliggande kvantiteten av berörda varuslag överstege eller uppginge till förenämnda minimikvantiteter, fortsatt uttagning av högst hälften vore medgiven;

varvid skulle iakttagas, bland annat, att anstånd med tullavgifterna för vad sålunda utlämnats beviljades på högst tre månader från angivningsdagen; att då av det upplagda varupartiet å nederlag ej kvarläge större kvantum än som motsvarade vad redan befunnas utan tullikvid disponerat, uttagning av nytt varukvantum ej medgaves, förr än tullavgifterna för därförinnan skedd uttagning vore behörigen erlagda; samt att de kvarliggande varukvantiteterna av vederbörande tullförvaltning prövades utgöra full säkerhet för umgälderna till kronan å så väl det uttagna som det kvarliggande varupartiet; varande i annat fall tullförvaltningen berättigad att avfordra varuägaren antaglig säkerhet för vad vid varupantens försäljning kunde däri brista;

dels ock att nederlagsgods, som ej utgjorde pant för vad redan uttaget vore, finge, efter ingiven förtullningsinlaga, av godsägare utbekommas med tillgodonjutande av anstånd med tullavgiften i trettio dagar, såvida tullbeloppet uppginge till 100 riksdaler eller mera, och eljest i åtta dagar, med villkor, att för samme godsägare å nederlaget kvarläge gods av lika eller annat slag, som utgjorde full säkerhet för tullen å såväl det till uttagning angivna som det kvarliggande godset jämte de böter, vartill godsägaren kunde göra sig förfallen.

Dessa bestämmelser — vilka hade till övervägande syftemål att bereda den större handeln samt i viss mån även förädlingen av utländska råvaror och halvfabrikat tillfälle att utan den ytterligare förlagskostnad, som i förväg erlagda tullavgifter skulle medföra, ordna sin verksamhet, men vid vilka man ock strängt fasthållit den synpunkt, att kronans rätt och bästa icke finge äventyras — torde hava varit efter dåtida förhållanden väl avpassade. Genom att den längre krediten var inskränkt till ett mindre antal artiklar, samt ännu mera

därigenom, att, så snart fråga var om denna längre kredit, det å nederlaget kvarliggande godset fick gälla såsom säkerhet för det uttagna, endast försävt det inkommit med samma lägenhet och var av samma slag som detta senare, var jämväl kronans risk väsentligen reducerad.

I den mån rörelsen utvecklades, ansågs emellertid inom handelsvärlden behov av friare dispositionsrätt över nederlagsgods vara för handen; och detta behov har 1877 års ännu gällande tullstadga sökt att med bibehållen säkerhet för kronans rätt i möjligaste mån tillgodose. För sådant ändamål fick skillnaden mellan de förenämnda kassaartiklarna, å ena, samt andra slag av nederlagsgods, å den andra sidan, förfalla, vilken förändring — såsom generaltullstyrelsen vid avgivande av förslaget till 1877 års tullstadga anförde — syntes så mycket lämpligare, som den i § 96 av 1860 års tullstadga införda varuförteckningen var både ofullständig och till beloppen ojämn. I sammanhang därmed, att sålunda allt nederlagsgods likställdes i avseende å rätten till tullkredit vid uttagningar, gjordes kredittidens längd beroende allenast av storleken av den för det uttagna varupartiet belöpande tull, så att krediten omfattar nittio dagar, om tullen uppgår till 500 kronor eller därutöver, trettio dagar vid tullbelopp från och med 100 till 500 kronor samt åtta dagar, därest tullbeloppet understiger 100 kronor. Såsom villkor för krediten stadgades nu, att godsägaren skulle hava å nederlaget kvarliggande varor, som av tullförvaltningen prövades utgöra full säkerhet för oguldna och ytterligare å det kvarliggande godset belöpande avgifter ävensom för böter, vartill han genom dröjsmål med betalningen av dessa avgifter kunde göra sig förfallen, eller ock ställde säkerhet så, som i fråga om tullkredit vid direkt förtullning blivit stadgat. Även i fråga om den längre krediten kunde således det såsom pant kvarliggande godset vara av annat slag än det uttagna, likasom ock frågan, med vilken lägenhet godset inkommit, icke vidare hade någon betydelse.

Av vad nu anförts torde framgå, att tullkrediten icke är något för nederlagsinrättningen särskilt utmärkande eller därmed nödvändigt sammanhängande. Också förekommer anstånd med tullavgiftens erläggande lika väl vid direkta förtullningar och vid förtullningar från transitupplag som vid nederlagsförtullningar. Den längre kredit, som kan erhållas vid nederlagsförtullning, och möjligheten, att därvid annan säkerhet icke behöver ställas än det kvarliggande nederlagsgodset, giver emellertid åt nederlagskrediten en särskild prägel och gör nederlagsinstitutionen i viss mån ägnad att ersätta det i våra grannländer Norge och Danmark förekommande kreditupplaget. Anmärkningar av delvis enahanda innebörd, som under senare tider riktats mot det norska kreditupplaget, skulle visserligen kunna göras mot den långa nederlagskrediten, som väl icke kan fritagas från att i sin mån bidra till den hos oss ofta överklagade olägenheten av konsumtionskreditens alltför stora anlitage; och särskilt torde det kunna ifrågasättas, om icke den utveckling, kommunikationsanstalter och bankväsende vunnit under de senaste årtiondena, kunde göra behovet av så lång tullkredit som förut i någon mån mindre kännbart.

Styrelsen har dock icke ansett sig böra föreslå någon inskränkning däri, då nederlagshavare här i landet sedan lång tid tillbaka vant sig vid att räkna med nu ifrågavarande förmån. Skyldigheten att erlagga nederlagsavgift kan däremot ingalunda med fog åberopas såsom stöd för nederlagskrediten. Denna avgift, vilken numera påföres endast vid godsets uppläggning på nederlag, medan den däremot fordom, då dylik kredit icke ifrågakom, skulle utgöras ej blott vid godsets in- och utförsel utan ock, i form av förnyad nederlagsrekognition, jämväl under lagringen, lärer nämligen böra betraktas såsom en gottgörelse för statsverkets direkta utgifter i och för nederlagsinrättningen. För nederlagshavare torde densamma icke heller utgöra någon avsevärd börda, obetydlig som den är, ity att den, därest, såsom visserligen händer, godset får å nederlaget kvarbliva under hela den i sådant avseende medgivna tid, kan nedgå ända till $\frac{1}{3}$ procent av tullbeloppet, för år räknat.

Om ock, med avseende å vad nyss anförts, skäl icke må anses förefinnas för inskränkning i längden av hittills medgiven nederlagskredit, skulle man dock tilläventyrs kunna känna sig frestad att mot nu gällande bestämmelser i ämnet göra den erinran, att de icke tillräckligt fasthålla vid syftet att genom nederlagsinstitutionen tillgodose den större handeln. Också har särskilt under senare tider jämväl den mindre omfattande handeln i allt större utsträckning begagnat sig av nederlagsrätten och därmed följande förmåner. I och för sig är måhända härvid icke mycket att anmärka, ehuru väl förhållandet tillskyndar statsverket väsentligt ökade utgifter för tullbevakning. Men en bestämd olägenhet ligger däri, att nederlagsinrättningen rörande bestämmelser, vilka tillkommit med huvudsaklig hänsyn till den större handeln, icke lika lätt låta sig i allmänhet anpassas till de mindre företagen. Detta gäller åtminstone om krediten för belöpande tull vid uttagningar från nederlagen och den därför erforderliga säkerhet. Särskilt lära här i huvudstaden svårigheter hava mött i fråga om åtskilliga nederlagshavare, vilkas å nederlaget liggande lager, ofta av skäligen underhållig kvalitet, icke lätteligen kunnat till värdet beräknas, även där de, såsom icke alltid varit fallet, ägnat detsamma erforderlig omvårdnad, och beträffande vilkas ordentlighet eller förmåga i fråga om fullgörandet av åtagna förbindelser grundad anledning till tvivel förefunnits.

Givet är, att, då fråga är om dylika nederlagshavare — beträffande vilka, i händelse av obestånd, man icke heller kan påräkna affärens avveckling utan konkurs — synnerlig varsamhet måste iakttagas vid beviljande av tullkredit mot pant av ineliggande varulager. Då emellertid även sådana nederlagshavare anse sig berättigade till enahanda kreditvillkor som envar annan, vilken har gods å nederlag, föränledes lätteligen vederbörande tullförvaltning att, för upprätthållande av en dylik, i förhållandenas egen natur icke grundad likställighet i trafikanternas behandling, jämväl emot de affärsföretag, beträffande vilka ovan berörda omständigheter icke äro för handen, förfara med en onödigt och av lagstiftaren förmodligen icke avsedd stränghet. I detta hänseende synes emellertid härvarande nederlags-

kontor gått vida utanför vad som kunnat motiveras av tillbörlig försiktighet, likasom kontoret ock syntes styrelsen hava uti sitt i ärendet avgivna utlåtande givit uttryck åt en i väsentliga delar oriktig uppfattning beträffande innebörden av de bestämmelser, vilkas tillämpning ifrågakommit.

Vederbörlig försiktighet må visserligen mera undantagsvis kunna bjuda en nederlagsförvaltning att icke alls såsom pant godkänna visst nederlagsgods, nämligen då detsamma är utsatt för hastigare förskämning eller då dess allmänna marknadsvärde icke erbjuder sannolikhet för att det vid realisation skall kunna betinga högre pris, än som tages i anspråk för den å detsamma belöpande tullavgift; men därifrån är dock steget långt till den ståndpunkt, kontoret ansett sig böra och kunna intaga, då kontoret, enligt vad i dess avgivna utlåtande förekommer, numera såsom pant godkänner endast sex särskilda varuslag. För ett sådant förfarande — därvid även artiklar uteslutits, vilka enligt äldre nederlagsstadganden ansågos företrädesvis lämpliga att tjäna såsom pant, och vilka ännu borde kunna anses icke vara för sådant ändamål alldeles otjänliga — lärer näppeligen stöd kunna hämtas i rättigheten och skyldigheten enligt § 89 tullstadgan att pröva den erbjudna säkerheten för ifrågasatt nederlagskredit. Avsikten med den förändring, som ifrågavarande föreskrift undergick enligt 1877 års tullstadga, var nämligen att bereda ökad möjlighet för användning av nederlagsgods såsom pant för uttagningar från nederlaget men ingalunda att göra någon inskränkning uti den möjlighet, som i detta hänseende förut fanns; och den omständighet, att därstädes numera talas om nederlagsgods i allmänhet såsom möjlig pant, lär icke få anses vara utan betydelse.

Om sålunda ifrågavarande stadgandes nuvarande avfattning må anses innebära, att i regel ineliggande nederlagsgods av felfri beskaffenhet skall kunna i mån av sitt ägande värde tjäna såsom pant för obetald tull, som belöper å en från nederlag redan uttagen varupost, torde det emellertid ligga i sakens natur, att berörda värde därvid icke må beräknas högre, än att för kronans fordran full säkerhet finnes. Också få, enligt tullstadgans § 89 de å nederlaget kvarliggande varorna utgöra pant för tullkredit endast med villkor, att de »prövas utgöra full säkerhet för oguldna och ytterligare å det kvarliggande godset belöpande avgifter ävensom för böter, vartill godsägaren genom dröjsmål med betalningen kan göra sig förfallen». Vid beviljande av kredit, varom nu är fråga, böra följaktligen tillämpas likartade grunder i avseende å godkännande av ifrågställd säkerhet som de, vilka göras gällande vid kredit i allmänhet. Den omständighet, att det är staten, som här är fordringsägare, kan ock så mycket mindre påkalla lindrigare villkor i avseende å säkerheten, än den enskilde kreditgivaren beviljar, som staten icke i likhet med denne betingar sig någon gottgörelse för den lämnade krediten.

Härav lär följa till en början, att det är varans antagliga realisationsvärde på den plats, varest densamma är upplagd, som måste bliva huvudsakligast bestämmande för dess pantvärde. I detta hänseende inverka givetvis flera faktorer. Exempelvis kan en vara, som

i förhållande till sitt värde drager hög frakt, icke anses vara värd lika mycket i den hamnstad, där densamma inom landet först upplossas, som, efter en längre befordran med järnväg, å plats inne i landet. Likaledes kan en för vidare fabriksmässig bearbetning avsedd vara, t. ex. råtabak, icke anses äga samma värde på plats, där annan fabrik för varans förädling icke finnes än den, för vars räkning varan är å nederlag upplagd, som där, varest flera dylika fabriker finnas på platsen eller i närheten och följaktligen vid eventuell försäljning spekulanter äro att påräkna o. s. v. Ännu mera än dylika omständigheter är dock naturligtvis varans kvalitet bestämmande för realisationsvärdet. Med avseende härå behöves väl endast erinras därom, att i fråga om en mängd varor priset för de bättre kvaliteterna är mångdubbelt högre än för de ordinära, under det att de ringare kvaliteterna mången gång knappast kunna anses äga något bestämt realisationsvärde.

Uppenbart torde vara, att till nu berörda och likartade förhållanden hänsyn måste tagas vid bedömande av varupantens värde. Detta bör alltså beräknas på grund av förhållandena på platsen samt med fästat avseende, så vitt möjligt, å varans individualitet och icke allenast i överensstämmelse med varuslagets vanliga eller genomsnittsvärde. Men vid sådant förhållande bör det ock vara tydligt, att, lika litet som samma värde alltid kan åsättas en och samma vara på olika nederlagsplatser, lika litet kan man — om ock endast på varje plats för sig — på förhand bestämma sådana särskilda pantvärden för ett och samma varuslag som de av sökandena ifrågasatta. Dylika värden skulle i varje fall icke kunna bli annat än minimivärden; och säkerligen skulle vid sådant förhållande de nederlagshavare, vilka föra i marknaden endast bättre eller åtminstone till kvaliteten mera konstanta varor, bli försatta i en sämre ställning än nu, då varans värde i varje föreliggande fall kan komma under bedömande. Härtill kommer och slutligen, att i fråga om många varuslag icke allenast kvaliteten utan jämväl det för varan i allmänhet gällande pris läser kunna antagas växla vida mera, än vad, över huvud taget, fallet torde vara med de artiklar, vilka finnas upptagna å en vid sökandenas framställning fogad skriftlig förteckning, och till vilka sökandena synas närmast hava tagit hänsyn vid formulerande av sitt nu ifrågasvarande önskningsmål. De hinder, som, enligt vad nu anförts, förefinnas för framställande på förhand av officiella, för tullförvaltningen i varje förekommande fall bindande pantvärden å nederlagsgoods, utesluta dock naturligtvis icke, att tullförvaltningarna var för sig till egen ledning uppgöra förteckning å pantvärden, vilka anses böra i vanliga fall komma till användning. Tvärtom torde ett sådant förfaringssätt i allmänhet vara det enda praktiskt möjliga.

Det är emellertid icke allenast pantens värde vid tiden för kreditens beviljande, som förtjänar beaktande vid prövningen, huruvida den erbjudna säkerheten kan anses nöjaktig. Även varor, vilka icke äro så lätt underkastade förskämning, att de kunna anses i allmänhet otjänliga till pant, kunna vid bristande eftersyn och omvårdnad å nederlaget minskas eller eljest så förlora i värde, att kronans fordran

derigenom äventyras. Med avseende härå och då nederlagsförvaltningen icke själv kan ägna panten oavlatlig tillsyn, ligger det i sakens natur, att vid värdesättningen avseende måste fästas även därå, huruvida nederlagshavaren är känd för större eller mindre ordentlighet i värden av sitt å nederlag upplagda gods eller sina affärsangelägenheter i övrigt. Slutligen torde det väl icke heller kunna undvikas, att nederlagsförvaltningen tager hänsyn till huruvida mindre trygghet för infriande av kredittagarens skuld förefinnes till följd därav, att antingen denne gjort sig känd för bristande förmåga i fråga om fullgörandet av ingångna förbindelser eller ock att hos förvaltningen erforderlig kännedom om hans förmåga i sådant hänseende saknas. Helt naturligt är, om särskild varsamhet iakttages med avseende å en sådan nederlagshavare. I detta hänseende lärer väl lika litet som eljest staten kunna förfara annorlunda än den enskilde kreditgivaren, om ock, då lagstiftningen medgiver nederlagshavaren rätt till tullkredit mot pant i nederlagsgods, nyssberörda varsamhet icke får göra sig gällande därhän, att godset av ifrågavarande anledning fränkännes allt värde.

Nu anförda omständigheter torde göra det påtagligt, att prövning av värdet å sådan för nederlagskredit ställd säkerhet, som utgöres av kvarliggande nederlagsgods, fortfarande måste, såsom hittills varit fallet, ombesörjas av tullverkets representant på platsen. Att härvid ett ganska vidsträckt utrymme lämnas åt dennes subjektiva uppfattning, lärer, även om i viss mån olägenheter kunna följa därav, dock icke kunna undvikas, då något närmare reglementerande i frågan tydligen icke är möjligt, sedan kredits medgivande mot pant i varor gjorts så omfattande, som numera är förhållandet. Ifrågasattas kunde måhända, huruvida icke detta medgivande går längre, än som är förenligt med kronans säkerhet, samt huruvida ej möjligen om också icke — på sätt nederlagskontoret förordat — fullständigt upphävande av rätten till kredit mot pant av varor så dock någon inskränkning i denna rätt kunde anses påkallad. Man skulle till stöd för en sådan åtgärd kunna åberopa den tyska lagstiftningen, som i detta hänseende är strängare än tullstadgan, då densamma såsom säkerhet för tullkredit i s. k. kreditkonto fordrar i regel värdehandlingar och endast mera såsom undantag medgiver godkännande av handfången pant i varor eller ock borgen av tredje man, förstärkt medelst säkra inteckningar eller handpant. Emellertid har ifrågavarande rätt hos oss bestått så länge och torde för mången nederlagshavare, vars rörelse är av fullt sund beskaffenhet ehuru icke grundad på större rörelsekapital, fylla ett så pass avsevärt behov, att densamma icke synes böra utan tvingande skäl inskränkas; och dylika skäl lära hittills icke kunna påvisas. Tullförvaltningarnas prövning av erbjuden pant lärer få anses hittills hava försiggått med fullt tillfredsställande beaktande av kronans säkerhet och detta även för mera sällsynta eventualiteter. Åtminstone synes den omständighet, att icke ens vid så omfattande eldsvådor som de, vilka den 25 juni 1888 övergingo Sundsvall och Umeå, lika litet som eljest någon förlust för kronan i följd av lämnad nederlagskredit ifrågakommit, med skäl kunna sägas innebära, att de nu gällande bestämmelserna i detta hänseende bestått provet.

Med avseende å de förhållanden, vilka, enligt vad ovan anförts, föranlett sökandenas framställning, synes man emellertid nu vilja göra gällande, att samma bestämmelser däremot medföra avsevärda olägenheter för trafiken genom för låg värdesättning av nederlagsgods, avsett att utgöra pant för tullavgift, och särskilt anses i sådant hänseende tullförvaltningarnas ansvar för pantens tillräcklighet vara till men för nederlagshavarna.

Härvid må dock först och främst, med hänvisning till här ovan framhållna grunder för pantvärdet, erinras, att detta icke sällan måste sättas vida under det pris, vartill ägaren är beredd att avyttra varan. Tillika bör besinnas, att tullförvaltningen mera sällan är i stånd att så noga, som en exakt värdesättning skulle kräva, bedöma varans kvalitet, samt att den i varje fall vanligen icke är i tillfälle att övervaka, i vad mån vid ständiga upplägg och uttagningar av samma varuslag värdet av det ineliggande godset, för så vitt på kvaliteten beror, ökas eller minskas, vilka omständigheter även bidra till svårigheten att kunna taga så stor hänsyn till den individuella varans gängse pris, som kredittagaren kan anse önskvärt. Tullförvaltningarnas värdesättningar torde i allt fall icke mera allmänt hava lämnat rum för befogade anmärkningar. De ytterst sällsynta och endast med långa tiders mellanrum förekommande fall, däri klagan i sådant avseende hos generaltullstyrelsen förts, giva åtminstone grundad anledning antaga, att så icke varit förhållandet. Till stöd för ett sådant antagande må även den omständighet kunna åberopas, att icke vare sig under förarbetena till ovan omförmälda förslag till ny tullstadga eller i något hos generaltullstyrelsen efter berörda tid till behandling förekommande ärende från affärsvärldens representanter förr än nu förekommit något uttalande, att nuvarande bestämmelser i ämnet eller deras tillämpning gäve anledning till anmärkning.

Möjligt är väl däremot, att tullförvaltningarnas befriande från dem enligt tullstadgans § 89 nu åliggande omedelbara ansvar i fråga om huruvida godkänd pant i varor utgör full säkerhet för kronans fordran skulle kunna medföra en gynnsammare ställning för kredittagarna. Den omständighet, att i händelse av sådan förändring den förlust, vilken i följd av brist i pants beräknade värde vid dess realiserande kunde komma att tillskyndas kronan, icke komme att drabba vederbörande tullförvaltningsföreståndare med mindre än att han eller de efter åtal för tjänstefel ådömdes ersättningsskyldighet, skulle måhända kunna giva anledning till större tillmötesgående mot kredittagarnes önskningar i fråga om värdesättningen än för närvarande, då en eventuell förlust hotar att i första hand drabba vederbörande föreståndare själva. En dylik ändring i ett sedan äldre tid bestående förhållande skulle emellertid avsevärt öka kronans risk; och då ett eventuellt förslag om inrymmande av tyst förmånsrätt i nederlagshavarens lösa egendom till säkerhet för kronans fordran — en åtgärd, varigenom berörda risk skulle kunna tänkas i någon mån minskad — torde möta alltför stora betänkligheter, kan styrelsen för sin del icke tillstyrka någon förändring i fråga om tullförvaltningarnas ansvar i förevarande hänseende. Detta ansvar synes icke heller hit-

tills hava varit förenat med några större olägenheter för vederbörande tjänstemän, om än obestriddigt är, att detsamma ställer stora krav såväl på deras urskillning och omdömesförmåga som på övervakande från deras sida av pantens fortfarande tillräcklighet. För övrigt vågar styrelsen förutsätta, att tullförvaltningens skyldighet att pröva, huruvida det kvarliggande godset utgör full säkerhet för krediten, icke behöver utgöra hinder för att åt tullförvaltningsföreståndare, vilken visas hava såväl i avseende å pantens uppskattning som i fråga om dess efterseende på nederlaget ävensom bevakande av kronans rätt vid försäljningen iakttagit all den aktsamhet och omsorg, man skäligen kan fordra, ersättning för förlust, som vid pantens realiserande kan trots all försiktighet hava uppstått, må kunna av allmänna medel beredas.

Av vad sålunda anförts framgår, att generaltullstyrelsen finner de nuvarande, icke synnerligen gamla bestämmelserna i ämnet, rätt tillämpade, bereda trafiken allt det tillmötesgående från tullverkets sida, som utan åsidosättande av kronans säkerhet kan medgivas; och får fördenskull styrelsen — som till framtida efterrättelse erinrat härvarande nederlagskontor, att vid tillämpning av § 89 i gällande tullstadga det åligger kontoret *dels* att icke vägra att såsom säkerhet för tullkredit, varom nu är fråga, godkänna nederlagsgods, med mindre än att varan skäligen kan anses i sådant hänseende otjänlig, såsom då densamma är utsatt för hastigare förskämning eller då dess allmänna marknadsvärde icke erbjuder sannolikhet för att den vid realisation skall kunna betinga högre pris, än som tages i anspråk för den å varan själv belöpande tullavgift, *dels ock* att icke beräkna varans pantvärde lägre, än som kan erfordras till beredande av trygghet för utbekommande av kronans fordran, vid bedömande varav avseende borde fästas icke allenast å varans mängd och felfria beskaffenhet utan även, i den mån sådant låte sig göra, å dess kvalitet och andra på realisationsvärdet inverkande omständigheter — såsom sin åsikt i underdånighet framhålla, att vad i detta ärende förekommit icke bör föranleda ändring i det förslag till ny tullstadga, som för närvarande är på Eders Kungl. Maj:ts nådiga prövning beroende.

Stockholm den 10 januari 1903.

Underdånigst

STAFFAN CEDERSCHIÖLD.

AXEL EKLUND. ALEXIS HAMMARSTRÖM. A. F. EKHOLM.
föredragande.

G. Nordquist.